

PRIREDILI

KAZNENO PRAVO: MLADEN PIŠKOREC, predsjednik kaznenog odjela

GRAĐANSKO PRAVO: ANTUN DOMINKO, sudac građanskog odjela

KAZNENO PRAVO

I KAZNENI ZAKON IZ 2011. GODINE	1
II ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU	5
III ZAKON O SUDOVIMA ZA MLADEŽ	10
IV ZAKON O IZVRŠAVANJU KAZNE ZATVORA	11

GRADANSKO PRAVO

I STVARNO PRAVO	12
II OBVEZNO PRAVO	16
III RADNO PRAVO	37
IV GRADANSKO PROCESNO PRAVO	
PARNIČNI POSTUPAK	58
OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJ	68

KAZNENO PRAVO

I KAZNENI ZAKON IZ 2011. GODINE

1) Čl. 3. st. 2.

Povrijeđen je kazneni zakon na štetu okrivljenika kada je proglašen krivim za kazneno djelo prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 293. st. 2. KZ/97 i osuđen na kaznu zatvora u minimalnom trajanju od jedne godine, na koju je, temeljem čl. 67. KZ/97, primijenjena uvjetna osuda. Po stajalištu drugostupanjskog suda novi Kazneni zakon (KZ/11) u odredbi čl. 247. st. 2., neovisno o višem maksimumu propisane kazne, blaži je za okrivljenika, obzirom da zakonsko obilježje „znatna imovinska korist“ po odredbama KZ/11 (čl. 87. st. 29.) postoji kada vrijednost koristi prelazi 60.000,00 kn, koja činjenica kaznena djela s ovim zakonskim obilježjem čini blažima u odnosu na ona iz KZ/97, za koja je pravnim shvaćanjem Kaznenog odjela VSRH od 24. studenog 1997. utvrđeno da „znatna imovinska korist“ postoji kada vrijednost koristi prelazi 30.000,00 kn. Osim toga, opće odredbe KZ/11 u pogledu izricanja uvjetne osude povoljnije su za počinitelja od KZ/97.

Županijski sud Bjelovar, Kž-121/2017. od 25. siječnja 2018.

2) Čl. 33.

Radi se o beznačajnom djelu u smislu odredbe čl. 33. KZ/11 nedozvoljenog posjedovanja, izrade i nabavljanja oružja i eksplozivnih tvari iz čl. 331. st. 1. KZ/11 kada je utvrđeno da je okrivljenik jedan komad streljiva za teške strojnice call. 12,7 mm Browning držao u vrećici u unutrašnjosti kutne garniture za sjedenje blagovaonice u prizemlju obiteljske kuće gdje živi okrivljenikova majka. Obzirom na nizak stupanj krivnje, izostanak ikakvih posljedica i okolnost da se radi samo o jednom komadu streljiva, očito je da predmetno kazneno djelo ne zaslužuje kažnjavanje okrivljenika, jer mu nedostaje kvantiteta i intenzitet protupravnosti.

Županijski sud Bjelovar, Kž-273/2017. od 5. travnja 2018.

3) Čl. 51.

Prvostupanjskom presudom okrivljenik je proglašen krivim zbog 10 teških kaznenih djela protiv spolne slobode iz čl. 154. st. 2. u vezi st. 1. toč. 1. KZ/11 i 10 kaznenih djela rodoskrvuća iz čl. 179. st. 1. KZ/11, sve počinjeno na štetu sestre. Drugostupanjski sud nalazi da predmetna kaznena djela treba pravno označiti kao realni stjecaj 10 teških kaznenih djela iz čl. 154. st. 2. u vezi sa st. 1. toč. 1. KZ/11, jer kazneno djelo rodoskrvuća iz čl. 179. st. 1. KZ/11 predstavlja kvalifikatornu okolnost (sestra okrivljenika ulazi u pojam bliske osobe) pod kojom su počinjena kaznena djela silovanja iz čl. 153. st. 1. KZ/11.

VSRH I Kž-301/2018. od 4. listopada 2018.

4) Čl. 139. st. 2.

Izjava okrivljenika na raspravi pred trgovačkim sudom 4. veljače 2015. da je „toga dana trebao ubiti“ oštećenicu, misleći na događaj „od kraja 2010/početka 2011. godine“, ne predstavlja radnju koja ima obilježja kaznenog djela prijetnje iz čl. 139. st. 2. KZ/11. Po čl. 139. st. 2. KZ/11 kazneno djelo prijetnje, između ostalih modaliteta, čini onaj tko drugome ozbiljno prijeti da će njega (drugoga) usmrtniti, dakle, radi se o nagoviještanju buduće radnje, pa navod okrivljenika da je u prošlosti, prije četiri godine, trebao ubiti oštećenicu, uopće ne može predstavljati opis kaznenog djela prijetnje.

Županijski sud Bjelovar, Kž-46/2018. od 15. ožujka 2018.

5) Čl. 146. st. 1.

Ne čini kazneno djelo nedozvoljene uporabe osobnih podataka okrivljenik koji je u svrhu izbjegavanja plaćanja prometnih kazni, zbog počinjenih prekršaja iz Zakona o sigurnosti prometa na cestama, na traženje nadležnog tijela da dostavi podatke o osobi koja je u vrijeme počinjenja prekršaja koristila osobni automobil kojim su prekršaji počinjeni, na dostavljenim obrascima upisao ime i prezime te adresu prebivališta osobe D. R., iako je znao da imenovani nije upravljao njegovim osobnim automobilom i da živi u Republici Njemačkoj. Predmetnim kaznenim djelom, koje je u Glavi kaznenih djela protiv privatnosti, Glava četrnaesta (XIV.) KZ/11, štiti se privatnost pojedinca da njegovi podaci ne budu korišteni (obrađivani) od strane drugih u smislu stvaranja baze podataka koja bi svrstavala te pojedince po različitim kategorijama i kriterijima. Dakle štite se pojedinci od toga da bez svoje volje završe u takvim bazama podataka, kako se ti podaci ne bi nezakonito upotrebljavali u marketinške, ekonomske, političke ili bilo koje druge nezakonite svrhe. Inkriminirane radnje višekratnog korištenja imena, prezimena i adrese oštećenika, radi izbjegavanja plaćanja prometne kazne, od strane okrivljenika fizičke osobe, ne može predstavljati ostvarenje bića kaznenog djela iz čl. 146. st. 1. KZ/11.

Županijski sud Bjelovar, Kž-112/2018. od 16. kolovoza 2018.

6) Čl. 153. st. 1.

Nije u pravu državni odvjetnik kada tvrdi da je prvostupanjski sud pogrešno okrivljenika proglasio krivim zbog kaznenog djela silovanja iz čl. 153. st. 1. u svezi čl. 152. st. 1. KZ/11 umjesto teškog kaznenog djela protiv spolne slobode iz čl. 154. st. 2. u svezi st. 1. toč. 2. i u svezi čl. 153. st. 1. KZ/11, za koje je optužen, pri čemu državni odvjetnik elemente teškog kaznenog djela protiv spolne slobode nalazi u činjenici što je oštećenica bila u drugom mjesecu trudnoće. Nema dvojbe da je oštećenica bila trudna, ali ta činjenica sama za sebe nije dostatna za zaključak o njenoj posebnoj ranjivosti zbog „drugog stanja“ u kojem se nalazila. Zakonodavac nije kvalificirani oblik kaznenog djela vezao uz trudnoću žrtve, već uz posebnu ranjivost, kao posljedicu trudnoće. Posebna ranjivost žrtve nije niti opisana, osim što je oštećenica bila u drugom mjesecu trudnoće, koja činjenica je bila poznata okrivljeniku. Posebna ranjivost, kao posljedica trudnoće, u konkretnom slučaju nije utvrđena, niti je dokazano da bi posebna ranjivost bila obuhvaćena sviješću okrivljenika prilikom počinjenja kaznenog djela.

VSRH I Kž-279/2017. od 7. lipnja 2018.

7) Čl. 155. st. 1.

Ispitujući povodom žalbe okrivljenika pobijanu presudu u smislu odredbe čl. 476. st. 1. toč. 2. ZKP-a drugostupanjski sud nalazi da je na njegovu štetu povrijeđen kazneni zakon, kada ga je sud proglasio krivim zbog kaznenog djela iz čl. 155. st. 2. u svezi čl. 154. st. 1. toč. 2. KZ/11, jer činjenični opis djela, osim navođenja datuma rođenja oštećenice mlljt. D. R., uopće ne sadrži opis posebne ranjivosti, kao jednog od kvalificiranog oblika za postojanje tog kaznenog djela. Stoga, po ocjeni drugostupanjskog suda, činjenični opis inkriminiranog kaznenog djela sadrži samo sva potrebna bitna obilježja kaznenog djela bludnih radnji iz čl. 155. st. 1. u svezi čl. 152. st. 1. KZ/11, pa je okrivljenik, preinačenjem prvostupanjske presude u pravnoj oznaci djela, za to kazneno djelo proglašen krivim.

Županijski sud Bjelovar, Kžzd-27/2017. od 29. ožujka 2018.

8) Čl. 163. st. 1.

Kako iz iskaza maloljetne oštećenice, stare 17 godina, proizlazi da je maloljetnom okrivljeniku, također u dobi od 17 godina, koji se tereti da je maloljetnu oštećenicu poticao na sudjelovanje u snimanju dječje pornografije na način da je od nje tražio da mu pošalje fotografiju svog nagog tijela, poslala dvije fotografije (nagog tijela i u crvenom donjem rublju), jer ga je simpatizirala i bila zaljubljena u njega, tada se radi o situaciji da su fotografije poslone u kontekstu neke vrste ljubavne simpatije ili flertovanja između vršnjaka, na što obje strane pristaju i dobrovoljno postupaju, pa nema kaznenog djela iskorištavanja djece za pornografiju iz čl. 163. st. 1. KZ/11.

Županijski sud Bjelovar, Kžm-3/2018. od 20. rujna 2018.

9) Čl. 227. st. 2.

Okrivljenik je proglašen krivim zbog kaznenog djela izazivanja prometne nesreće u cestovnom prometu iz čl. 227. st. 2. u vezi st. 1. KZ/11, počinjenog kršenjem odredbe čl. 57. st. 4. Zakona o sigurnosti prometa na cestama (ZoSPNC), koja nalaže vozaču koji ulazi vozilom na cestu koja je prometnim znakom označena kao cesta s prednošću prolaza da je dužan propustiti sva vozila koja se kreću tom cestom. Po shvaćanju i tumačenju drugostupanjskog suda zakonski standard „dužan propustiti sva vozila“ za vozača znači mjeru 100% sigurnosti uvjeriti se da svojim izlaskom na cestu s prednošću prolaska neće ugroziti sigurnost sudionika u prometu koji se kreću tom cestom, makar i nepropisno, naravno pod uvjetom da je objektivno, uz mjere osobitog opreza, nepropisnost mogao pravovremeno uočiti. Kada je nedvojbeno da se motocikl glavnom cestom kretao desnom prometnom trakom, za kaznenu odgovornost okrivljenika potpuno je neodlučno da li se kretao bliže desnom rubu ili bliže središnjoj osi desnog kolničkog traka. U obje ove situacije kretanje motocikliste je, u odnosu na nepropisnost okrivljenikove radnje, bilo pravilno. Neprihvatljivo je i stajalište žalbe da je okrivljenik postupao po načelu povjerenja pouzdavajući se u činjenicu da su vozila na glavnoj cesti imala upaljene desne pokazivače smjera. Ova činjenica ne utječe na obvezu vozača koja proizlazi iz odredbe čl. 57. st. 4. ZoSPNC i ne može biti ispričavajući razlog pozivanjem na načelo povjerenja. Načelo povjerenja u prometu vrijedi samo za sudionika u prometu koji postupaju propisno i na njega se ne može u konkretnom slučaju pozivati okrivljenik, koji se trebao sa potpunom sigurnošću uvjeriti da će vozila koja

daju desni pokazivač smjera stvarno i skrenuti u desno, no okrivljenik je u raskrižje ušao bez zaustavljanja ispred ruba kolnika gdje se nalazila obilježena puna zaustavna crta.

Županijski sud Bjelovar, KŽ-23/2018. od 3. svibnja 2018.

10) Čl. 236.

Prvostupanjski sud je pravilno na temelju čl. 453. toč. 1. ZKP-a okrivljenika oslobodio optužbe da bi počinio kazneno djelo prijevare iz čl. 236. st. 1. i 2. KZ/11 na način da se temeljem lažne diplome Elektrotehničkog fakulteta u S. zaposlio u HEP-u, utvrdivši da se ne radi o kaznenom djelu, jer za poslodavca nije nastala šteta. Iako okrivljenik nije imao propisanu stručnu spremu, on je povjerene poslove uspješno izvršavao, čak štoviše, njegov rad je imao pozitivne učinke na ukupno poslovanje HEP-a. Ispravan je stav prvostupanjskog suda da kazneno djelo prijevare ne čini okrivljenik, koji se zaposlio na temelju lažne svjedodžbe ili diplome o završenoj visokoj stručnoj spremi, ako uspješno i kvalitetno obavlja poslove za koje mu je isplaćena plaća, što u konkretnom slučaju uključuje i korištenje službenog vozila, jer takvim postupanjem okrivljenika za poslodavca nije nastala materijalna šteta. Pokušaj konstrukcije neke vrste apstraktne štete bio bi nedozvoljeno široko tumačenje odredbe čl. 236. st. 1. i 2. KZ/11, suprotno volji zakonodavca i prihvaćenoj sudskoj praksi.

Županijski sud Bjelovar, KŽ-16/2017. od 18. siječnja 2018.

11) Čl. 312.

Zakonsko obilježje kaznenog djela prisile prema pravosudnom dužnosniku iz čl. 312. KZ/11, „tko prijetnjom kakvim zlom spriječi pravosudnog dužnosnika poduzeti neku radnju“, odnosi se na radnju koja je započela ili neposredno predstoji, a ne može se odnositi na sprječavanje sudske radnje u budućnosti, koja nije ni započela, kako se stavlja na teret okrivljenicima, koji su u pisanom podnesku sudu predložili odgodu ročišta za iseljenje u postupku ovrhe, jer da će onemogućiti provedbu ovrhe, zbog čega je sud odgodio radnju ovrhe. U konkretnom slučaju pravosudna dužnosnica je bila ovlaštena za provođenje sudske radnje iseljenja tražiti osiguranje i asistenciju policije ako je smatrala da je to potrebno i da će stranke ometati provođenje sudske radnje.

Županijski sud Bjelovar, KŽ-202/2018. od 9. kolovoza 2018.

12) Čl. 314. st. 1.

Nasrtanje automobilom na tijelo oštećenika – prometnog redara Upravnog odjela za komunalne djelatnosti Grada S., u trenutku kada pokušava poduzeti radnju fotografiranja nepropisano zaustavljenog vozila predstavlja primjenu sile u svrhu sprječavanja obavljanja službene radnje, pa okrivljenik time čini kazneno djelo sprječavanja službene osobe u obavljanju službene dužnosti iz čl. 317. st. 1. KZ/97 (prisile prema službenoj osobi iz čl. 314. st. 1. KZ/11). Prometni redar Upravnog odjela za komunalne djelatnosti Grada S. ima svojstvo službene osobe u smislu čl. 89. st. 3. KZ/97 (čl. 87. st. 3. KZ/11), jer je službenik koji obavlja službene poslove u tijelima lokalne samouprave.

Županijski sud Bjelovar, KŽ-231/2017. od 18. siječnja 2018.

13) Čl. 326. st. 2.

Ne čini kazneno djelo iz čl. 326. st. 2. KZ/11 okrivljenik koji je u osobnom automobilu marke Mercedes ML, registriranom za prijevoz pet osoba, prevezio 12 osoba državljana Afganistana i Pakistana. U činjeničnom opisu djela, prije svega, uopće nema nikakvog opisa inkriminacija koje bi se sadržajno odnosile na „postupanje na ponižavajući način“, za koji kvalifikatorni oblik djela je okrivljenik proglašen krivim. Radilo se o osobnom automobilu kod kojeg, obzirom na njegovu unutrašnjost, visinu i prostranost, posebno prtljažnog prostora, nema mjesta zaključku da su osobe bila pretrpane i zbijene, imajući u vidu da se uopće ne raspolaže podacima o konstituciji tih osoba, njihovoj visini i korpulentnosti, jer niti jedna nije ispitana tijekom kaznenog postupka, pa nije niti utvrđeno kako su se subjektivno osjećale, a nesporno je da je prijevoz trajao svega nekoliko kilometara i da su na isti same dobrovoljno pristale. Stoga, po ocjeni drugostupanjskog suda, u radnjama zbog kojih je okrivljenik izrekom presude proglašen krivim postoje samo bitna obilježja kaznenog djela iz čl. 326. st. 1. KZ/11.

Županijski sud Bjelovar, Kž-43/2018. od 22. veljače 2018.

II ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU**14) Čl. 10.**

Okrivljeniku je sud prvog stupnja potpuno pravilno ukazao, pozivom na odredbe čl. 13. st. 1. i čl. 68. st. 1. i 2. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima (NN br. 76/09), da su sporni izlisti telefonskih kontakata okrivljenika pribavljeni 29. lipnja 2012. u okviru radnji izvida iz čl. 207. st. 2. toč. 3. Zakona o kaznenom postupku (NN br. 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13) za koje nije bio potreban nalog suca istrage. To što je 15. prosinca 2013. stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama ZKP-a (NN br. 145/13 – dalje u tekstu: V. novela) u odredbi čl. 339.a st. 2. propisana obveza pribavljanja naloga suca istrage kada se od operatera javnih telekomunikacijskih usluga traži provjera telekomunikacijskih kontakata, ni u kom pogledu ne utječe na valjanost ovog dokaza koji je pribavljen na zakoniti način u režimu ZKP/08 prije stupanja na snagu V. novele. U argumentaciji tog utvrđenja prvostupanjski sud se ispravno pozvao na prijelaznu i završnu odredbu čl. 257. st. 1. navedenog Zakona o izmjenama i dopunama ZKP-a (V. novele) u vezi toč. IV. izreke Odluke Ustavnog suda RH od 19. srpnja 2012. (NN br. 91/12), iz koje slijedi da su valjane radnje i mjere koje su provedene sukladno odredbama ZKP/08 koji je bio na snazi do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama ZKP/08. Pitanje vremena pribavljanja ovih materijalnih dokaza (ne radi o posebnim dokaznim radnjama) i okolnost da su pribavljeni u drugom kaznenom postupku prije pokretanja ovog kaznenog postupka je irelevantno u kontekstu odredbe čl. 10. ZKP-a.

VSRH, I Kž-121/2018. od 14. ožujka 2018.

15) Čl. 55. st. 5.

Člankom 55. st. 5. ZKP-a propisan je sadržaj obavijesti koju državni odvjetnik, odnosno sud dostavlja žrtvi (oštećeniku) radi ostvarivanja njegovog prava na pristup sudu

reguliranog u čl. 43. st. 1. toč. 8. ZKP-a. Prema toj odredbi žrtva kaznenog djela ima sukladno ZKP-u pravo, pored ostalog, sudjelovati u kaznenom postupku kao oštećenik, pravo biti obaviještena o odustanku državnog odvjetnika od kaznenog progona, te pravo preuzeti kazneni progon umjesto državnog odvjetnika. Da ta prava ostvari sud je dužan žrtvu (oštećenika), nakon odustajanja državnog odvjetnika od optužnice i donošenja rješenja o obustavi postupka na temelju čl. 380. st. 1. toč. 1. ZKP-a, u smislu odredbe čl. 55. st. 5. ZKP-a obavijestiti da može nastaviti progon, kod čega joj dati i „naputak koje radnje može poduzeti radi ostvarivanja toga prava (te joj u tu svrhu omogućiti uvid u spis)“. Radi se o imperativnoj normi. Preporučljivo bi bilo da sud ujedno i upozori žrtvu (oštećenika) na posljedice da će se, ako u zakonskom roku ne nastavi progon, smatrati da je odustala od progona (čl. 57. st. 1. ZKP-a). Kako u konkretnom slučaju nije postupljeno na način obvezatno propisan odredbom čl. 55. st. 5. ZKP-a, povrijeđeno je oštećenikovo pravo na pristup sudu iz čl. 43. st. 1. toč. 8. ZKP-a.

Županijski sud Bjelovar, Kž-298/2018. od 22. studenog 2018.

16) Čl. 90.

Sukladno odredbi čl. 90. ZKP-a rokovi koji se računaju na dane počinju teći prvi slijedeći dan od dana kada je dostava obavljena, te jedino ako posljednji dan roka pada u državni blagdan ili u subotu ili u nedjelju, ili u koji drugi dan kad državno tijelo nije radilo, rok istječe prvog slijedećeg radnog dana. Kada se radi o prekluzivnom roku neznanje oštećenice kao tužiteljice da „rokovi teku i u neradne dane i blagdane“ nije od značaja i ne može dovesti do produljenja takvog roka.

Županijski sud Bjelovar, Kv II-82/2018. od 29. studenog 2018.

17) Čl. 145.

Odredbe ZKP-a, Glava X., kojima su regulirani troškovi kaznenog postupka, u čl. 145. st. 1. ZKP-a propisuju da su troškovi kaznenog postupka izdaci od započinjanja do njegovog završetka, izdaci za dokazne radnje prije početka kaznenog postupka, te izdaci za pružanje pravne pomoći. U čl. 17. st. 1. toč. 1. do 4. ZKP-a definirano je kada kazneni postupak započinje, a nedvojbeno je da završava pravomoćnošću sudske odluke (čl. 178. ZKP-a). Sukladno tome u čl. 68. st. 2. ZKP-a izričito je propisano da prava i dužnosti branitelja prestaju pravomoćnim dovršenjem kaznenog postupka, osim ako drukčije nije propisano tim Zakonom. Nema zato zakonskog uporišta stajalište žalbe da bi troškovi opunomoćenika osuđenika nastali u postupku izvršenja pravomoćne presude trebali pasti na teret proračunskih sredstava, već je te troškove, osim ako drukčije nije propisano ZKP-om ili nekim drugim Zakonom, dužna platiti zastupana osoba, obzirom da je izvršenje kazne posljedica pravomoćne osuđujuće presude, u konkretnom slučaju radilo se o odluci u tijeku postupka prisilnog izvršenja novčane kazne koju osuđenik nije dobrovoljno platio.

Županijski sud Bjelovar, Kž-322/2018. od 20. prosinca 2018.

18) Čl. 248.

Kada je nesporno da je nalog za pretragu obiju obiteljskih kuća i drugih prostorija uručen okrivljeniku, uz nalog je istovremeno uručena i pouka o pravima, što je okrivljenik potpisima potvrdio, te da su pretragama uz okrivljenika, kroz cijelo vrijeme, prisustvovali dvoje svjedoka, koji su bili prisutni prilikom pronalaženja predmeta koji su oduzeti osporavanim potvrdama o privremenom oduzimanju predmeta, tada se radi o zakonitim pretragama i privremenom oduzimanju predmeta. Svjedoci potvrđuju da su bili u svim prostorijama gdje je pretraga vršena, nisu se jedino, zbog razloga sigurnosti, penjali na tavanski prostor, ali su bili svjedoci spuštanja s tog prostora 21 crne PVC vreće. Činjenica da u tom trenutku vreće nisu otvarane i utvrđivan njihov sadržaj ne čini radnju pretrage i privremeno oduzimanje tih vreća nezakonitim. O obje provedene pretrage sačinjeni su zapisnici sukladno odredbama čl. 248. i čl. 249. ZKP-a, točno su opisani predmeti koji su oduzeti i o tome su okrivljeniku izdane potvrde o privremenom oduzimanju, koje je potpisao, na takve radnje ni okrivljenik, niti svjedoci nisu imali primjedbi, pa ne postoje zakonski razlozi da se potvrde o privremenom oduzimanju predmeta izdvajaju iz spisa kao nezakoniti dokazi. Prigovor žalbe da prilikom same pretrage nije utvrđen sadržaj oduzete 21 crne PVC vreće ne utječe na zakonitost provedene radnje pretrage i privremenog oduzimanja. Žalba pogrešno poistovjećuje nezakonitost dokaza sa dokaznim značajem (snagom) pojedinog dokaza. Radi se o pitanju dokazivanja sadržaja oduzetih PVC vreća (po navodima žalbe „u tim PVC vrećicama moglo se nalaziti bilo što“), a ne pitanju nezakonitosti potvrda o privremenom oduzimanju predmeta.

Županijski sud Bjelovar, Kž-32/2018. od 8. veljače 2018.

19) Čl. 364. st. 1.

Protiv presude na temelju sporazuma (čl. 361. st. 1. ZKP-a) oštećenik nema pravo žalbe zbog odluke o imovinskopravnom zahtjevu, jer se na temelju čl. 364. st. 1. ZKP-a takva presuda ne može pobijati zbog žalbenih osnova navedenih u čl. 471. ZKP-a, pa žalbu oštećenika treba odbaciti kao nedopuštenu.

Županijski sud Bjelovar, Kž-121/2018. od 24. svibnja 2018.

20) Čl. 402. st. 3.

Na temelju čl. 402. st. 3. ZKP-a okrivljeniku se može suditi u odsutnosti samo ako postoje osobito važni razlozi da mu se sudi, a nije moguće suđenje u stranoj državi ili nije moguće izručenje ili je okrivljenik u bijegu ili nije dostižan državnim tijelima. U ovom predmetu nesporno je da je okrivljenik državljanin Republike Srbije i ima prijavljeno prebivalište u toj državi na kojoj adresi uredno prima poštu. Sukladno Ugovoru između Republike Hrvatske i Republike Srbije o izručenju od 29. lipnja 2010. izručenje državljanina zamoljene države moguće je samo za kaznena djela organiziranog kriminala i korupcije, što u ovom predmetu nije slučaj, pa izručenje nije moguće. Međutim, imanje srpskog državljanstva, ne sprječava prvostupanjski sud da pokuša s ustupom progona Republici Srbiji. Ovu materiju regulira Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima i Ugovor između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima (NN – MU 6/98). Tek u situaciji ne dobivanja suglasnosti oštećenika za

ustup progona ili u situaciji da Republika Srbija odbije postupiti po zamolnici za ustup progona možemo govoriti da su ispunjene sve pretpostavke za donošenje rješenja o suđenju u odsutnosti.

Županijski sud Bjelovar, Kž-92/2018. od 22. ožujka 2018.

21) Čl. 431. st. 2.

U procesnoj situaciji kada su 2. okrivljenik i svjedok na raspravi reterirali od svojih iskaza pred policijskim istražiteljem osuđujuća presuda ne može se temeljiti na tzv. nekonfrontiranom iskazu svjedoka, kako je to propisano odredbom čl. 431. st. 2. ZKP-a, po kojoj zapisnik sa nekonfrontiranim iskazom svjedoka može biti pročitana na raspravi, ali se samo na tom zapisniku ne može isključivo ili u odlučujućoj mjeri temeljiti osuđujuća presuda. Budući da je 2. okrivljenik na raspravi porekao počinjenje terećenog kaznenog djela, osim iskaza svjedoka pred policijskim istražiteljem, koji je dao bez prisustva obrane, u spisu nema niti jednog drugog materijalnog ni personalnog dokaza koji bi upućivao na kaznenu odgovornost okrivljenika za terećena kaznena djela, što bi dovelo do povrede konfrontacijskog prava okrivljenika, sadržanog u čl. 29. st. 2. podst. 6. Ustava RH i čl. 6. st. 3.d Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Županijski sud Bjelovar, Kž-214/2018. od 15. studenog 2018.

22) Čl. 466. st. 4.

Ako su se na raspravi i okrivljenik i državni odvjetnik suglasili sa čitanjem iskaza svjedoka danog policijskom istražitelju, te je taj dokaz izveden u skladu s odredbom čl. 431. st. 1. toč. 6. ZKP-a (zapisnici o iskazima svjedoka pribavljeni tijekom dokazne radnje mogu se prema odluci vijeća pročitati ako su stranke suglasne da se umjesto neposrednog ispitivanja svjedoka, koji nije prisutan, bez obzira je li bio pozvan ili ne, pročita zapisnik o njegovom prijašnjem ispitivanju), tada državni odvjetnik u žalbenom postupku nema mogućnosti isticati prijedlog za neposredno ispitivanje svjedoka sa čitanjem čijeg iskaza se na raspravi suglasio, navođenjem da sud nije mogao iskaz svjedoka, zbog izostanka kontradiktornosti, ocijeniti nevjerodostojnim, već je morao sam i bez prijedloga stranaka svjedoka pozvati kako bi on svjedočio u kontradiktornom iskazivanju. Odredbom čl. 466. st. 4. ZKP-a izričito je propisano da se u žalbi ne mogu iznositi nove činjenice i novi dokazi, osim ako je žalitelj za njih saznao nakon zaključenja rasprave. Ako je državni odvjetnik smatrao da se radi o iskazu krucijalnog svjedoka bio je do završetka dokaznog postupka u mogućnosti predložiti njegovo neposredno ispitivanje na raspravi.

Županijski sud Bjelovar, Kž-123/2018. od 7. lipnja 2018.

23) Čl. 468. st. 1. toč. 5.

Činjenica da je oštećenik kao tužitelj u činjeničnom opisu optužnice, potvrđene rješenjem županijskog suda, tada stavio okrivljeniku na teret fiktivne putne naloge, od čega je odustao izmijenivši optužnicu tijekom kaznenog postupka na način da je okrivljeniku stavio na teret isplatu putnih naloga čiji troškovi nisu nastali za potrebe poslovanja oštećenika kao

tužitelja, a niti u njegovom redovnom poslovanju, ne čini oštećenika kao tužitelja neovlaštenom osobom za poduzimanje kaznenog progona. Oštećenik kao tužitelj ima sva prava kao i državni odvjetnik, osim ona koja državnom odvjetniku pripadaju kao državnom tijelu, pa tako ima pravo i izmijeniti optužnicu u okviru događaja koji je bio predmetom odbacivanja kaznene prijave, u konkretnom slučaju protiv okrivljenika zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti iz čl. 337. st. 4. KZ/97.

VSRH I Kž-507/2018. od 15. studenog 2018.

24) Čl. 468. st. 1. toč. 11.

Točno je da činjenični opis kaznenog djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. st. 2. KZ/11, zbog kojeg je okrivljenik prvostupanjskom presudom proglašen krivim, ne sadrži opis konkretnih putnih naloga s datumom, brojem i pojedinačnim iznosom koji je stavljen na teret okrivljeniku. Međutim, prvostupanjski sud je utvrdio da je okrivljenik predavao odjednom veći broj putnih naloga neažurno, nakon čega se na njegov tekući račun vršila zbirna isplata tih troškova u svega par navrata, zbog čega se radilo o jedinstvenoj protupravnoj radnji, koja se temelji na prostornoj i vremenskoj povezanosti te jedinstvenoj namjeri i volji okrivljenika da si takvim isplatama ostvari protupravnu imovinsku korist. Izreka sadrži opis troškova isplaćenih na ime putnih naloga, a oni se odnose na troškove cestarina, dnevnica, parkinga, korištenja vlastitog automobila u službene svrhe, kao i noćenja. Prema tome, izreka pobijane presude je potpuno u skladu s činjeničnim utvrđenjima prvostupanjskoga suda, a to znači da su isplate učinjene skupno, odnosno zbirno, pa se samo zbog nenavedenja preciznijih podataka tih putnih naloga ne može zaključiti da je izreka presude nerazumljiva u takvoj mjeri da se ne bi mogla ispitati i da bi se radilo o bitnoj povredi odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP-a.

VSRH I Kž-507/2018. od 15. studenog 2018.

25) Čl. 468. st. 1. toč. 11.

Odredba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP-a obuhvaća takve postupovne povrede, tzv. apsolutno bitne povrede odredaba kaznenog postupka, zbog kojih se presuda neizostavno mora ukinuti. Radi se o taksativno propisanim modalitetima povreda postupka na koje sud drugog stupnja, bez obzira na navode žalbe, pazi i po službenoj dužnosti i to kako u odnosu na presudu (čl. 476. st. 1. toč. 1. ZKP-a), tako i u odnosu na rješenje (čl. 494. st. 4. ZKP-a). Međutim, da bi se radilo o navedenoj povredi postupka iz točke 11. stavka 1. članka 468. ZKP-a, uz ostvarenje nekog od propisanih modaliteta, mora kumulativno biti ispunjen i zakonski uvjet da se presuda (rješenje) zbog toga ne može ispitati. Ako se unatoč ostvarenju nekih od propisanih varijanti povreda presuda (rješenje) može ispitati, tada nije u pitanju ova postupovna povreda. U konkretnom slučaju sud prvog stupnja je u obrazloženju pobijanog rješenja iznio razloge koji se odnose na sve odlučne činjenice iz čl. 10. ZKP-a u vezi čl. 339.a st. 9. ZKP-a ukazujući zašto se ne radi o nezakonitim dokazima, tako da je rješenje posve razumljivo i da se ispitati.

VSRH I Kž-121/2018. od 14. ožujka 2018.

26) Čl. 498. st. 1. toč. 1.

Obzirom da je u predmetu nesporno da je osuđenik po svim pravomoćnim presudama, čije objedinjavanje je izvršeno na temelju odredbe čl. 498. st. 1. toč. 1. ZKP-a, suđen za kaznena djela po odredbama KZ/97, te da su prilikom ranijih izricanja jedinstvenih kazni zatvora u objedinjavanju kazni zatvora primjenjivane odredbe čl. 60. st. 1. i st. 2. toč. c) KZ/97, tada tu zakonsku odredbu valja primijeniti i u konkretnom slučaju te se sukladno tome osuđeniku ne može izreći jedinstvena kazna zatvora u trajanju većem od 15 godina zatvora.

Županijski sud Bjelovar, Kž-308/2018. od 6. prosinca 2018.

27) Čl. 498. st. 1. toč. 4.

Nije u pravu državni odvjetnik kada smatra da platež iznosa od 26.267,00 kn na ime dospjelih obroka uzdržavanja maloljetne oštećenice, što je osuđenik učinio nakon pravomoćnosti presude kojom je opozvana uvjetna osuda, nije okolnost koja bi u smislu odredbe čl. 498. st. 1. toč. 4. ZKP-a očito dovela do blaže osude da je postojala u vrijeme izricanja presude kojom je opozvana uvjetna osuda, jer da osuđenik nije u cijelosti ispunio posebnu obvezu na ime imovinskopravnog zahtjeva Republike Hrvatske i platio dugovani iznos od 12.133,00 kn. Imajući u vidu da je osuđenik, nakon pravomoćnosti presude kojom je opozvana uvjetna osuda, platio veći dio dugovanog iznosa na način da je u cijelosti podmirio štetu maloljetnoj oštećenici, drugostupanjski sud smatra da je ispunjenje većeg dijela posebne obveze izrečene uz uvjetnu osudu svakako okolnost takvog značaja da bi očito dovela do blaže osude, odnosno da je postojala u vrijeme izricanja presude kojom je opozvana uvjetna osuda do takvog opoziva očito ne bi došlo, već bi, u smislu čl. 564. st. 4. ZKP-a bio određen novi rok za ispunjenje preostalog dijela posebne obveze iz čl. 62. st. 1. toč. 1. KZ/11.

Županijski sud Bjelovar, Kžzd-12/2018. od 7. lipnja 2018.

III ZAKON O SUDOVIMA ZA MLADEŽ**28) Čl. 32. st. 1.**

Prvostupanjski sud je, pravilnom primjenom odredbe čl. 32. st. 1. Zakona o sudovima za mladež (ZSM), odlučio o nepokretanju postupka protiv okrivljenika, koji je 21 godinu života navršio 6. travnja 2018., te je u inkriminirano vrijeme – mjesec lipanj 2012. godine, kada je oštećenica imala 6 godina, bio u dobi mlade maloljetne osobe, jer je imao 15 godina i 2 mjeseca, pa mu se, sukladno citiranoj zakonskoj odredbi, ne može suditi za djelo koje je počinio kao mlađi maloljetnik (osoba koja je u vrijeme počinjenja djela navršila 14, a nije navršila 16 godina života – čl. 5. st. 2. ZSM). Pri tome je potpuno irelevantno je li okrivljenik osumnjičen za kazneno djelo sa propisanom kaznom zatvora duljom od pet godina, u kom smislu je u obrazloženju pobijanog rješenja pogrešno navedeno da bi mu se moglo suditi za takva kaznena djela, što ovdje nije slučaj, jer je za kazneno djelo iz čl. 177. st. 2. KZ/11 zapriječena kazna zatvora od šest mjeseci do pet godina. Navedeno je propisano odredbom čl. 32. st. 2. ZSM i odnosi se na punoljetnu osobu koja u vrijeme suđenja nije navršila 21 godinu života.

Županijski sud Bjelovar, Kžzd-23/2018. od 29. studenog 2018.

IV ZAKON O IZVRŠAVANJU KAZNE ZATVORA**29) Čl. 54. st. 3. toč. 4.**

Okolnost da je osuđenik sklopio sa poslodavcem ugovor o radu u Njemačkoj nije opravdan razlog za odgodu izvršavanja kazne zatvora u smislu odredbe čl. 54. st. 3. toč. 4. Zakona o izvršavanju kazne zatvora (ZIKZ-a). Osuđeniku je rješenje o upućivanju na izdržavanje kazne uručeno 28. prosinca 2017. i od toga trenutka je imao saznanje kada je dužan nastupiti na izdržavanje zatvorske kazne. Po stajalištu vijeća, nakon spoznaje i saznanja kada treba nastupiti na izdržavanje kazne, osuđenik ne smije poduzimati radnje kojima bi se otežavalo ili onemogućavalo izvršavanje zatvorske kazne, dakle ni radnje kojima bi opravdavao razloge za odgodu izvršavanja kazne zatvora. U konkretnom slučaju osuđenik je oputovao u Njemačku u siječnju 2018. i sklopio ugovor o radu, što znači da je svojevrijem poduzeo radnju koja je očito usmjerena na izbjegavanje izvršavanja zatvorske kazne, pa na tim okolnostima ne može zasnivati molbu za odgodu.

Županijski sud Bjelovar, Kž I-7/2018. od 8. veljače 2018.

G R A Đ A N S K O P R A V O**I. STVARNO PRAVO****POSJED – ZAŠTITA POSJEDA – SUDSKA ZAŠTITA – SAMOVLASNOST SMETANJA****Radnja suda u sudskom ovršnom postupku**

(čl.20.st.4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

U službenim radnjama (skidanje lokota kapije, promjena brave ulaznih vrata) suda, poduzetim u okviru sudskog ovršnog postupka radi uvođenja u suposjed kupca nekretnine prodane u tom postupku, nema samovlasti pa stoga zbog tih čina ne postoji ni pravo na posjedovnu zaštitu suposjeda prema Republici Hrvatskoj kao počinitelju smetanja.

„Predmet spora je posjedovna zaštita na nekretnini, i to na čk.br.1479/1 kuća i dvor upisanoj u zk.ul.br.577 k.o.R., koje smetanje je počinilo pravosudno tijelo (Općinski sud u R.) tužene Republike Hrvatske u ovršnom postupku u predmetu broj Ovr-4630/12 poduzimanjem radnje (skidanje lokota na ulaznoj kapiji) pri uvođenju u posjed kupca dvosobnog stana u zgradi koja se nalazi na navedenoj nekretnini.

Navedeni tužbeni zahtjev sud prvog stupnja ocjenjuje neosnovanim nakon što je utvrdio da je pred Općinskim sudom u R. vođen postupak ovrhe u predmetu broj Ovr-4630/12 po prijedlogu tužitelja kao ovrhovoditelja, protiv G.B. kao ovršenice a radi prisilne naplate novčane tražbine ovrhovoditelja, na predmetnoj nekretnini ovršenice – prodajom njenog suvlasničkog dijela (1/3) dvosobnog stana koji se nalazi u prizemlju stambene zgrade sagrađena na čk.br.1479/1; da je navedena nekretnina (1/3 dijela dvosobnog stana) u navedenom ovršnom postupku prodana na javnoj dražbi kupcu M. I. što je utvrđeno rješenjem o dosudi od 07. studenoga 2016. godine, a tim rješenjem je određeno da će se po njegovoj pravomoćnosti i po isplati kupovne cijene izvršiti upis prava vlasništva kupca u zemljišnim knjigama te da će se predmet prodaje posebnim zaključkom predati kupcu; da je dana 30. kolovoza 2017. godine održano sudsko uredovanje na kojem je službena osoba suda uvela kupca u suposjed nekretnine kupljene u navedenom ovršnom postupku, i to tako da je bravar skinuo lokot na ulaznim vatima (kapiji) a nakon toga otvorio i vrata kuće odnosno stana te kupcu predao primjerak novog ključa; da su o navedenom uredovanju obaviješteni i ostali suvlasnici (tužitelj S. D. D. i B.B.) predmeta prodaje, da tom uredovanju nije pristupio tužitelj pa je primjerak njegova ključa pohranjen u sudski sef.

Polazeći od navedenih činjeničnih utvrđenja sud prvog stupnja u cijelosti odbija postavljene tužbeni zahtjev tužitelja kao neosnovan, pozivajući se na odredbu čl.22.st.1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 90/10, 143/12, 152/14 – dalje: ZVDSP), kojom je propisano da posjednik kojemu je posjed samovlasno smetan ovlašten je svoj posjed štititi putem suda, zahtijevajući da se utvrdi čin smetanja njegova posjeda, naredi uspostava posjedovnoga stanja kakvo je bilo u času smetanja, te zabrani takvo ili slično smetanje

ubuduće, i na odredbu čl.20.st.4. istog zakona, kojom je propisano da nije samovlasno smetanje posjeda ako je čin oduzimanja ili smetanja posjeda dopušten zakonom ili odlukom suda odnosno drugoga tijela, donesenom na temelju zakona koji to dopušta. Pri tome sud prvog stupnja izražava stav da se u konkretnom slučaju ne radi o samovlasti, jer se posjedovna zaštita traži u svezi radnje poduzete od strane nadležnog pravosudnog tijela – Općinskog suda u R. kao nadležnog ovršnog suda u predmetu ovrhe pod poslovnim brojem Ovr-4630/12, tj. u pogledu sudske ovršne radnje koja je poduzeta temeljem odredbe čl.121.st.3., st.4. i st.5. Ovršnog zakona, pa u njoj nema elemenata protupravnosti.

Ovaj sud drugog stupnja u cijelosti prihvaća sva naprijed navedena činjenična utvrđenja suda prvog stupnja, a prihvaća i primjenu materijalnog prava od strane prvostupanjskog suda, a ne prihvaćaju se kao utemeljene žalbene tvrdnje tužitelja.

Tužitelju jedino valja ukazati na to da ovršni sud nije mogao kupca stana, kao posebnog dijela zgrade, uvesti u suposjed istog bez pristupa na nekretninu (dvorište – okućnicu) na kojoj se nalazi zgrada, a na koju je bio moguć pristup samo kroz zaključanu ulaznu kapiju na kojoj se je nalazio lokot, za koji je ključ očito imao tužitelj. Kako tužitelj nije pristupio navedenoj radnji, iako je o njoj bio uredno obaviješten, sud je u provedbi navedene radnje morao poduzeti radnju uklanjanja lokota sa ulazne kapije. Ukoliko je pak tužitelj smatrao da neke od navedenih radnji suda pri uvođenju kupca u posjed kupljene nekretnine u postupku ovrhe u predmetu Ovr-4630/12 nisu pravilno provedene ili da su provedene protivno odredbama zakona koji regulira taj postupak ovrhe, tada je on kao stranka (ovrhovoditelj) zaštitu svojih prava trebao ostvarivati u tom postupku.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-381/18-2, od 24. IX. 2018.

SUVLASNIŠTVO – DIOBA – OPĆENITO

Dioba suvlasništva stana sa zaštićenim najmoprimcem

(čl.47. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Prava treće osobe kao zaštićenog najmoprimca na stanu u suvlasništvu dviju ili više osoba ograničavaju samo njihovo pravo na suposjed i njegovu uporabu – ne zapreku ni ograničenje suvlasnika da prema ostalima zahtijeva ostvarenje svoga prava na razvrgnuće suvlasničke zajednice, bilo izvan sudski, bilo pokretanjem sudskog postupka diobe.

„Prvostupanjski sud uvidom u nepravomoćnu presudu tog suda broj Ps-63/2015 od 25. rujna 2015. godine utvrđuje da je tom presudom odbijen zahtjev predlagatelja spram u tom postupku 1. tužene J. S. i 2. tuženika G. R. za predajom u posjed dvosobnog stana upisana u zk.ul.broj 1454, poduložak broj 1248 k. o. K., koji je predmet razvrgnuća u ovom izvanparničnom postupku, te da iz te presude proizlazi kako je 1. tužena J. S. stekla položaj zaštićena najmoprimca na predmetnom stanu, pa na temelju takva utvrđenja zaključuje da pravni položaj 1. tužene J. S. i s tim u vezi zahtjev predlagatelja za predajom stana u posjed predstavlja prethodno pitanje za odluku o razvrgnuću suvlasničke zajednice stranaka na predmetnom stanu.

Međutim, osnovano predlagatelj osporava pravilnost takvog pravnog zaključka prvostupanjskog suda kada ističe da odluka o njegovom tužbenom zahtjevu spram bivše

nositeljice stanarskog prava J. S. za predajom u posjed predmetnog stana ne utječe na njegovo pravo da kao suvlasnik stana u $\frac{3}{4}$ dijela zahtijeva razvrgnuće suvlasničke zajednice spram protustranke kao suvlasnika u $\frac{1}{4}$ dijela.

Naime, odluka o tome je li bivša nositeljica stanarskog prava i posjednica stana J. S. ispunjenjem određenih pretpostavki po samom zakonu stekla status zaštićenog najmprimca na tom stanu (čl. 30. i 31. Zakona o najmu stanova – "Narodne novine", broj 91/96., 48/98., 66/98., dalje: ZNS), a s tim u vezi i odluka o osnovanosti tužbena zahtjev spram J. S. za predajom u posjed predmetnog stana, ne utječe na suvlasnički status stranaka te predmet i opseg razvrgnuća u ovom postupku, a time i na odredbom čl. 47. i čl. 48. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96., 68/98., 137/99., 22/00., 73/00, 114/01., 79/06., 141/06., 146/08., 38/09., 153/09., 143/12., 152/14., dalje: ZVDSP) propisano pravo suvlasnika da zahtijeva sudsko razvrgnuće suvlasništva, već položaj zaštićena najmprimca samo ograničava vlasnička prava na posjed i uporabu stana.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-434/16-3, od 29. III. 2018.

OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA – OPĆA DOBRA – JAVNO DOBRO U OPĆOJ UPORABI

Dio nerazvrstane ceste – koji se ne iskorištava kao javna cesta

(čl.101. Zakona o cestama – "Narodne novine" br. 84/11, 22/13, 54/13, 148/13 i 92/14)

Objektom stjecanja prava vlasništva pravnim poslom (ugovor o prodaji) zaključenim između jedinice lokalne samouprave (prodavatelj) i fizičke osobe (kupac) može biti i dio nekretnine (zemljišne čestice) upisan u zemljišnoj knjizi kao javno dobro u općoj uporabi – nerazvrstana cesta, a koji faktično nema to svojstvo niti je u funkciji javnog dobra u općoj uporabi jer se ni ne iskorištava kao javna (nerazvrstana) cesta.

„U ovoj pravnoj stvari bilo je sporno da li predmet kupoprodaje nekretnina i to dio čk.br. 4156/5 k.o. C. u površini od 196 m² čini opće dobro – nerazvrstanu cestu, te da li je ta nekretnina mogla biti predmet kupoprodaje. Prvostupanjski sud je utvrdio: da je 6. svibnja 2011. između tuženika Grada Z. i tuženika J. A. zaključen ugovor o kupoprodaji nekretnine i to dijela čestice oznake 4156/5 k.o. C. površine 196 m²; da je u zemljišnim knjigama čk.br. 4156/5 upisana u k.o. C. u zk.ul.br. 6620, time da je do prijedloga koji je u Zemljišnoknjižnom odjelu Općinskog suda u Z. zaprimljen 12. travnja 2011. pod brojem Z-3516/2011 u posjedovnici bio upisan put površine 875 m², a nakon provedbe prijavnog lista upisan je put površine 679 m² i neplodno zemljište površine 196 m², time da je u vlastovnici upisano opće dobro – nerazvrstana cesta.

U pravnoj ocjeni spora prvostupanjski sud je primjenjujući odredbu čl. 101. st. 1. Zakona o cestama (NN 84/11, dalje: ZC), koji je stupio na snagu 28. srpnja 2011., ocijenio da je nerazvrstana cesta javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalazi, te da se prema stavku 2. te odredbe nerazvrstana cesta ne može otuđiti iz vlasništva jedinice lokalne samouprave, niti se na njoj mogu stjecati stvarna prava.

Prema odredbi čl. 103. st. 1. ZC-a kada je trajno prestala potreba korištenja nerazvrstane ceste ili njezinog dijela može joj se ukinuti status javnog dobra u općoj uporabi, a nekretnina kojoj prestaje taj status ostaje u vlasništvu jedinice lokalne samouprave, a prema

stavku 2. te odredbe odluku o ukidanju statusa javnog dobra u općoj uporabi nerazvrstane ceste ili njezinog dijela donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave. Prvostupanjski sud je ocjenjujući izvedene dokaze prihvatio tužbeni zahtjev tužitelja smatrajući da je tužitelj dokazao sve odlučne činjenice bitne za zaključivanje je li ugovor o kupoprodaji nekretnine od 6. svibnja 2011. ništetan, jer utvrđuje da je u vrijeme sklapanja tog ugovora nekretnina koja je bila predmet kupoprodaje u zemljišnim knjiga u vlastovnici bila upisana kao opće dobro – nerazvrstana cesta, pa kako se na nerazvrstanoj cesti kao općem dobru ne može stjecati stvarno pravo, prvostupanjski sud zaključuje da je ugovor o kupoprodaji zaključen 6. svibnja 2011. između tuženika u protivnosti s prisilnim propisima i kao takav ništetan.

Tuženik Grad Z. u žalbi ističe žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava koja je rezultat pogrešnog zaključka o postojanju činjenice u pogledu utvrđenja je li dio nekretnine koji je bio predmet kupoprodaje u naravi nerazvrstana cesta, a ovaj drugostupanjski sud ovakve navode tuženika ocjenjuje osnovanim. Naime, iz izvotka iz zemljišne knjige (list 8) za nekretninu i to čk.br. 4156/5 upisanu u zk.ul.br. 6620 k.o. C. proizlazi da je upisana kao put ukupne površine 875 m², a po načinu uporabe ta nekretnina čini put od 679 m² i neplodno zemljište od 196 m². Donošenju prijavnog lista kojim je izvršena ta promjena u zemljišnim knjigama, a koji je načinjen pod oznakom Klasa: 932-07/11-02/176 DGU Područnog ureda za katastar Z. od 21. veljače 2011. godine, prethodilo je geodetsko snimanje i izrada izvješća o terenskom uviđaju (list 29). Iz tog izvješća proizlazi da je uviđajem na terenu utvrđeno da je dio čk.br. 4156/5 u površini od 196 m² u naravi betonirana površina koja više nema funkciju puta, pa se ovim elaboratom mijenja kultura dijela čk.br. 4156/5 u neplodno zemljište. Utvrđeno je tijekom ovog prvostupanjskog postupka da je predmet kupoprodajnog ugovora od 6. svibnja 2011. bio upravo dio čk.br. 4156/5 koje je po načinu uporabe u zemljišnim knjigama upisana kao neplodno zemljište.

Prema tako iznesenim i utvrđenim činjenicama proizlazi da je predmet kupoprodaje bio dio nekretnine koji u naravi više nije put, pa tako niti nerazvrstana cesta koja bi imala svojstvo javnog dobra u općoj uporabi i koja ne bi kao takva mogla biti predmet kupoprodaje. S obzirom na to da je prijavni list kao javna isprava koja potvrđuje istinitost onoga što se u njemu navodi proveden u zemljišnim knjigama prije sporne kupoprodaje nekretnina, te kako je predmet kupoprodaje bio dio nekretnine koji je po načinu uporabe u zemljišnim knjigama upisan kao neplodno zemljište i koji je doista po naravi neplodno zemljište, a što proizlazi iz izvješća o terenskom uviđaju, onda je predmet kupoprodaje mogao biti taj dio nekretnine. Naime, kada se ocjenjuje je li neka nekretnina javno dobro u općoj uporabi, tada nije odlučno samo to je li ta nekretnina upisana u zemljišnim knjigama kao javno dobro u općoj uporabi, već je bitno njezino faktično svojstvo javnog dobra u općoj uporabi. Samo nekretnina koja i faktično ima svojstvo i svrhu javnog dobra u općoj uporabi može biti takvog svojstva i uživati pravnu zaštitu u odnosu na to svojstvo, a što može biti predmet utvrđivanja u sudskom postupku, bez obzira na izvršen drugačiji upis u zemljišnim knjigama.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-465/16-4, od 08. III. 2018.

II. O B V E Z N O P R A V O

PRESTANAK OBVEZA – POLAGANJE I PRODAJA DUGOVANE STVARI – POLAGANJE KOD SUDA

Pretpostavke za osnivanje pologa odlukom suda

(čl.186. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Pri osnivanju sudskog pologa odlukom suda dostatno je da iz navoda (vjerovnik se nalazi u zakašnjenju – odbija primiti ispunjenje tražbine) prijedloga proizlazi ostvarenje zakonom propisanih pretpostavki za njegovo osnivanje, pa stoga sud prije donošenja te odluke nije u obvezi provjeravati njihovu točnost.

„Pobijanim rješenjem je osnovan sudski polog u iznosu od 10.384,92 kn za korist korisnika pologa Ž. K., te je određeno koje su pravne posljedice osnivanja pologa, protiv tog rješenja žalbu podnosi korisnik pologa, no ona nije osnovana.

Pretpostavke pod kojima dužnik može dugovanu stvar dati u polog su propisane odredbama čl. 186. Zakona o obveznim odnosima (N. N. broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO). Kada dužnik ili zainteresirana treća osoba predlaže osnivanje sudskog pologa, tada ga sud ima i odrediti ukoliko iz činjeničnih navoda prijedloga proizlazi da su se zakonom propisane pretpostavke ostvarile.

Predlagatelj je u prijedlogu naveo da je korisnik pologa došao u zakašnjenje kao vjerovnik novčane tražbine na ime najamnine za stan u Z., M.16, i time je opravdao osnivanje sudskog pologa. Ovo stoga što je odredbom čl. 186. st. 1. ZOO-a između ostalog propisano da se sudski polog može osnovati i kada je vjerovnik u zakašnjenju. Da li su dosita točni činjenični navodi predlagatelja o postojanju pravnog odnosa iz kojeg je nastala tražbina ispunjenje koje korisnik pologa kao vjerovnik odbija primiti, nije odlučno za ocjenu zakonitosti pobijanog rješenja.

Odredbom čl. 186. st. 3. ZOO-a je propisano i to da je o polaganju dužnik u obvezi obavijestiti vjerovnika ako zna za njega i njegovo boravište. Tumačenjem navedene odredbe (argumentum a contrario), a polazeći od toga da predlagatelj u ovom vanparničnom postupku niti ne treba dokazivati svoje činjenične tvrdnje, treba zaključiti da sud nije niti u obvezi dostaviti prijedlog za osnivanje pologa korisniku pologa na očitovanje, prije nego što odluči o prijedlogu. Stoga je neosnovana i žalbena tvrdnja o počinjenoj bitnoj povredi odredaba postupka iz čl. 354.st.2.t.6. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1212/16-2, od 07. VI. 2018.

PRESTANAK OBVEZA – OSTALI NAČINI PRESTANKA OBVEZA – PRIJEBOJ (KOMPENZACIJA) - OPĆENITO

Pretpostavke - tražbina o čijem pravu nije odlučilo nadležno upravno tijelo

(čl.195. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Ne postoje pretpostavke za isticanje u prijebroj (građanskopravnu kompenzaciju) u sudskom postupku tražbine (državna potpora) o kojoj nije ovlašten (nadležan) odlučivati sud već upravno tijelo u upravnom postupku – a to upravno tijelo o pravu na tu tražbinu nije odlučilo pa ta tražbina niti je nastala niti je dospjela.

„Prvostupanjski sud je odbio tuženikov prijedlog za prijebrojem s obrazloženjem da je tuženik saznao za štetu i za osobu koja je štetu počinila primitkom dopisa Hrvatske poljoprivrede agencije od 30. ožujka 2010., jer je rok zastare za štetu od tri godine istekao 30. ožujka 2013. godine sukladno čl. 230. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO).

Međutim, pogrešno prvostupanjski sud zaključuje da tuženik potražuje naknadu štete od tužiteljice, pa da tu svoju tražbinu na ime naknade štete stavlja u prijebroj. Naime, tuženik niti jednom riječju tijekom postupka nije svoje potraživanje označio kao naknadu štete, pa niti se to može zaključiti iz njegovih činjeničnih navoda, a da je to tako proizlazi i iz žalbe tuženika. Naime, tuženik tvrdi da je podnio zahtjev za isplatu potpore za tov kunića i uzgojno valjane ženke kunića i to prema Zakonu o državnoj potpori u poljoprivredi i ribarstvu koji je u vrijeme podnošenja prijedloga bio na snazi, a prema kojem mu to pravo pripada, te da u vrijeme podnošenja prijedloga, još nije stupio na snagu Zakon o državnoj potpori u poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Narodne novine" broj 83/09), jer da taj Zakon stupa na snagu 23. srpnja 2009., a o kojem zahtjevu da još nije odlučeno.

Da li tuženik ima pravo na državnu potporu ne odlučuje se u sudskom postupku i to ne spada u sudsku nadležnost, već se o tome odlučuje u upravnom postupku, a o tom njegovom pravu kao što i tuženik tvrdi nije odlučeno, pa se o tome, da li postoji njegova tražbina prema tužiteljici s osnova državne potpore, ne može u ovom postupku raspravljati ni kao o prethodnom pitanju. Prema tome, po ocjeni ovoga suda iz tog razloga nisu ispunjene pretpostavke za isticanje prijebroja u smislu čl. 195. ZOO-a, pa je zbog toga trebalo odbiti tuženikov prijedlog za prijebrojem.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-924/15-2, od 09. II. 2018.

ZASTARA – KADA ZASTARIJEVANJE POČINJE TEĆI

Za tražbine utvrđene sudskom odlukom

(čl.361.st.1. u svezi čl.379.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Rok zastare za tražbinu utvrđenu sudskom odlukom ne teče od pravomoćnosti te odluke, već od prvog idućeg dana nakon isteka posljednjeg dana roka za dobrovoljno ispunjenje obveze (paricijskog roka) – jer tek sa tim danom vjerovnik stječe pravo zahtijevati prisilno ostvarenje obveze putem suda.

„Odredbom čl. 379.st.1. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 – dalje:ZOO/91) propisano je da sva potraživanja koja su utvrđena pravomoćnom sudskom odlukom ili odlukom drugoga nadležnog organa, ili nagodbom pred sudom ili drugim nadležnim organom, zastarijevaju za deset godina, pa i ona za koja zakon inače predviđa kraći rok zastare.

Ovaj drugostupanjski sud je suglasan s pravnim shvaćanjem prvostupanjskog suda da se u ovom slučaju početak roka zastare iz čl. 379. st. 1. ZOO/91 računa od dana ovršnosti presude. Odredbom čl. 361. st. 1. ZOO/91 propisano je da zastarijevanje počinje teći prvog dana poslije dana kada je vjerovnik imao pravo zahtijevati ispunjenje obveze, ako zakonom za pojedine slučajeve nije što drugo propisano, dok je odredbom čl. 360. st. 2. ZOO/91 određeno da zastara nastupa kad protekne zakonom određeno vrijeme u kojem je vjerovnik mogao zahtijevati ispunjenje obveze. S obzirom da je u konkretnom slučaju ovršna isprava sudska odluka kojom se nalaže izvršenje činidbe (ispunjenje novčane obveze) s određenim rokom u kojem dužnik tu činidbu treba dobrovoljno ispuniti (paricijski rok) u smislu čl. 328.st.1. i čl.500.t. 3. ZPP-a, te je ovršnost sudske odluke utvrđena s prvim danom poslije isteka paricijskog roka, rok zastare se ne računa od pravomoćnosti odluke, već od tog prvog dana nakon isteka paricijskog roka, tj. od trenutka kada je vjerovnik (ovdje tuženik) mogao zahtijevati prisilno ostvarenje obveze putem suda.

Navedeno proizlazi i iz odredbi čl.22., čl.23.t. 1. i čl. 25.st.1. Ovršnog zakona (NN broj 112/12), a u smislu kojih odredbi ovrha se može tražiti na temelju sudske odluke koja je postala ovršna, a sudska odluka kojom je naloženo ispunjenje tražbine na neko davanje ili činjenje ovršna je ako je postala pravomoćna i ako je protekao rok za dobrovoljno ispunjenje. Taj rok teče od dana dostave odluke ovršeniku, ako zakonom nije drukčije određeno.

Odredbom čl. 362. ZOO/91 određeno je da zastara nastupa kad istekne posljednji dan zakonom određenog vremena, a pravilno je prvostupanjski sud zaključio da u ovom slučaju zastara nastupa protekom roka od deset godina u kojem je tuženik mogao zahtijevati prisilno ostvarenje svog potraživanja putem suda, dakle - s obzirom da je ovršna isprava svojstvo ovršnosti stekla 07.03.2003. - da zastara nastupa 08.03.2013. Stoga, kako je tuženik prijedlog za ovrhu podnio 27.02.2013., to je pobijanom presudom zahtjev tužitelja da se ovrha proglašni nedopuštenom pravilno odbijen kao neosnovan.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1185/16-3, od 20. IX. 2018.

ZASTARA – VRIJEME POTREBNO ZA ZASTARU – ZASTARA SAMOG PRAVA

Tražbina grobne naknade

(čl.227.st.1. i st.2. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Protekom pet godina od dospelosti najstarije neplaćene tražbine naknade za korištenje grobnog mjesta (grobna naknada), kao povremene tražbine, zastarijeva i samo pravo iz kojeg proistječe ta tražbina.

„Tužitelj potražuje iznos od 2.370,00 kn na ime neplaćene naknade za korištenje dva grobna mjesta za vremenski period od 4. listopada 2007. godine kada je dospjelo prvo potraživanje u iznosu od 220,00 kn do 6. srpnja 2013. godine kada je dospjelo zadnje potraživanje od 150,00 kn.

Tuženik je u svom prigovoru od 14. srpnja 2015. godine istakao prigovor zastare, a sud prvog stupnja je pobijanom presudom ukinuo u cijelosti platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave javnog bilježnika pozivom na odredbu čl. 227. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO).

Odredom čl. 227. st. 1. ZOO-a propisano je da pravo iz kojeg proistječu povremene tražbine zastarijeva za 5 godina računajući od dospelosti najstarije neispunjene tražbine, dok je stavkom 2. istog članka propisano da kada zastari pravo iz kojega proistječu povremene tražbine da vjerovnik gubi pravo ne samo da zahtjeva buduća povremena davanja, nego i povremena davanja koja su dospjela prije te zastare.

Od dospelosti najranije neplaćene naknade za 2007. godinu (4. listopada 2007.) do podnošenja ovršnog prijedloga 1. srpnja 2015. godine prošlo je više od 5 godina, te je sukladno naprijed navedenoj zakonskoj odredbi nastupila zastara prava, a s tim u vezi i zastara plaćanja svih neisplaćenih naknada za korištenje grobnog mjesta. Stoga je sud prvog stupnja pravilno primijenio materijalno pravo prilikom donošenja pobijane odluke.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-882/17-2, od 30. VIII. 2018.

ZASTARA – TRAZBINA NAKNADE ŠTETE NASTALE POVREDOM UGOVORNE OBVEZE

Rok zastare - naknade za prijevremeni skrivljeni raskid ugovora o telekomunikacijskim uslugama

(čl.230.st.3. u svezi čl.232.st.1.t.3. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Tražbina naknade zbog prijevremenog skrivljenog raskida ugovora o pružanju telekomunikacijskih usluga, kao tražbina naknade ugovorne štete nastale zbog povrede ugovorne obveze (ne plaćanja troškova za pružene usluge), zastarijeva u roku propisanom za zastaru te ugovorne obveze – u roku od jedne godine.

„Sud prvog stupnja je u provedenom postupku utvrdio da se je tuženik nalazio u ugovornom pretplatničkom odnosu sa T. d.o.o. Z. za pretplatnički broj 095 3919310 uz ugovoreno obvezno trajanje ugovornog odnosa od 24 mjeseca; da je T. d.o.o. Z. ispostavio tuženiku račun od 31.03.2014. godine na iznos od 2.835,00 kuna sa dospijecom na dan 15.04.2014. godine; i da se navedeni iznos odnosi na naknadu zbog prijevremenog raskida ugovora kojeg je skrivio tuženik zbog povrede ugovornih obveza – neplaćanja dospjelih mjesečnih naknada (za prosinac 2013., siječanj i veljaču 2014.).

Polazeći od navedenih utvrđenja – osobito činjenice da utuženi iznos od 2.835,00 kuna predstavlja naknadu zbog skrivljenog prijevremenog raskida ugovora, u ocjeni istaknutog prigovora zastare sud prvog stupnja zauzima stav da navedeni utuženi iznos, kojeg je T. d.o.o. Z. prenio cesijom na tužitelja, predstavlja naknadu štete, slijedom čega se ne primjenjuje rok zastare u trajanju od jedne godine propisan odredbom čl.232.st.1.t.3. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO/05) već rok za zastaru naknade štete propisan odredbom čl.230. toga zakona, prema kojem tražbina naknade štete zastarijeva u roku od tri godine od dana saznanja za štetu i za počinitelja štete. Nadalje, sud prvog stupnja zaključuje da je tužitelj i za štetu i za počinitelja štete saznao sa danom dospijeca (15.04.2014. godine) navedene tražbine, pa je rok zastare od tri godine počeo teći prvog idućeg dana, tj. od 16.04.2014. godine i nije istekao do momenta podnošenja prijedloga za ovrhu dana 11.06.2015. godine – pa stoga istaknuti prigovor zastare ocjenjuje neosnovanim.

Iz naprijed navedenog proizlazi da je sud prvog stupnja istaknuti prigovor zastare ocijenio primjenom odredbe čl.230.st.1. ZOO/05 – tj. primjenom odredbe koja propisuje rok

zastare za naknadu izvan ugovorne štete, o čemu se u konkretnom slučaju ne može raditi. Naime, iz utvrđenih činjenica, koje zapravo tijekom postupka nisu ni bile sporne, jasno proizlazi da je tuženik bio u ugovornom odnosu sa tužiteljevim cedentom od kojeg je stekao navedenu tražbinu, i da se utuženi iznos od 2.835,00 kuna odnosi na obračunatu naknadu zbog, po tuženiku skrivljenog, prijevremenog raskida ugovornog odnosa. Slijedom toga, navedena tražbina može predstavljati samo naknadu ugovorne štete koja nastaje zbog povrede ugovora, bilo zbog neurednog ispunjenja ugovorne obveze, bilo zbog neispunjenja ugovorne obveze koja ima za posljedicu raskid ugovora.

Slijedom navedenog u konkretnom slučaju je, pri ocjeni prigovora zastare, valjalo primijeniti odredbu čl.230.st.3. ZOO/05, kojom je propisano da tražbina naknade štete nastala povredom ugovorne obveze zastarijeva za vrijeme određeno za zastaru te obveze. Ugovorna obveza tuženika, zbog čijeg neispunjenja je prijevremeno raskinut ugovorni pretplatnički odnos, je obveza plaćanja mjesečnih pretplatničkih naknada za korištenje preuzetog mobilnog telefona, za koju obvezu je odredbom čl.232.st.1.t.3. ZOO/05 propisan rok zastare u trajanju od jedne godine, pa stoga, temeljem odredbe čl.230.st.3. ZOO/05, isti važi i za zastaru naknade štete nastale povredom ugovorne obveze, odnosno povredom ugovora koji je doveo do njegova prijevremenog raskida. Sud prvog stupnja je utvrdio da je navedena tražbina utvrđena računom od 31.03.2014. godine kojim je njeno dospijeće utvrđeno sa danom 15.04.2014. godine, pa je sa tim danom oštećena strana iz ugovornog odnosa (tužitelj cedent) mogla utužiti navedeni iznos, a sa tim danom je imala i saznanje i o počinitelju štete i o visini naknade ugovorne štete. Kako nije sporno da je tužitelj prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave podnio javnom bilježniku dana 11.06.2015. godine, tj. nakon isteka roka zastare u trajanju od jedne godine, osnovano tuženik u žalbi tvrdi da je i tražbina tužitelja u iznosu od 2.835,00 kuna u zastari, i da je sud prvog stupnja pri ocjeni prigovora zastare pogrešno primijenio materijalno pravo iz naprijed navedenih odredbi.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1249/2016-2, od 20. XII. 2017.

ZASTARA – PREKID ZASTARE – PODNOŠENJE TUŽBE

Pokretanje kolektivnog spora za zaštitu interesa i prava potrošača

(čl.241. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Podnošenje tužbe kojom je pred nadležnim sudom protiv grupe banaka (kreditora) pokrenuta parnica za zaštitu kolektivnih prava i interesa potrošača predstavlja okolnost koja dovodi do prekida zastare pojedinačnih tražbina potrošača (korisnika kredita) s osnova preplate u otplati kredita nastale zbog ugovorne odredbe o promjenjivosti stope ugovorne kamate po odluci banke, ništetnost koje je utvrđena u navedenom kolektivnom sporu, pa stoga tako prekinuta zastara (opći rok – pet godina) započinje iznova teći od dana pravomoćnosti odluke suda donesene u navedenom kolektivnom sporu.

„Predmet spora je utvrđenje ništetnosti dijela odredbe ugovora o kreditu stranaka iz 2005. godine – i to onaj dio odredbe o promjenjivoj stopi redovne kamate kojom je ugovorena promjena te stope odlukom tuženika kao davatelja kredita, i novčana tražbina tužitelja s osnova preplate ugovorne kamate temeljem navedene ništetne ugovorne odredbe.

U provedenom postupku sud prvog stupnja je utvrdio slijedeće činjenice: da su stranke dana 22. prosinca 2005. godine zaključili ugovor o kreditu na iznos od 67.000,00 CHF u kunsjoj protuvrijednosti, tužitelj kao korisnik kredita a tuženik kao davatelj kredita (kreditor); da je navedenim ugovorom ugovorena redovna kamata po promjenjivoj stopi te da se navedena promjenjiva stopa ugovorne kamata utvrđuje odlukom Kreditora (tuženika); da je pred Trgovačkim sudom u Z. u spisu predmeta P-1401/2012 vođen kolektivni spor protiv banaka (među njima i protiv tuženika iz predmetne parnice) radi zaštite kolektivnih interesa i prava potrošača; da je u navedenom predmetu dana 04. srpnja 2013. godine donesena presuda koja je potvrđena presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske broj Pž-7129/13-4 od 13. lipnja 2014. godine, koja je pak potvrđena odlukom Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Revt-249/14-2 od 9. travnja 2015. godine; da je navedenom presudom Trgovačkog suda u Z., u dijelu potvrđenom presudom VTSRH, utvrđeno da su banke, a među njima i tuženik iz predmetne parnice, u razdoblju od 10. rujna 2003. godine pa do 31. prosinca 2008. godine, povrijedile kolektivne interese i prava potrošača – korisnika kredita, zaključujući ugovore o kreditima koristeći u istima ništetne i nepoštene ugovorne odredbe tako da je ugovarana redovna kamata po promjenjivoj stopi koja se utvrđuje jednostranom odlukom kreditora; da je tužitelj tijekom 2013. godine prijevremeno u cijelosti otplatio kredit, i da razlika plaćenog tuženiku s osnova redovne kamate za razdoblje od ožujka 2007. godine pa do listopada 2013. godine, obračunate prema početno ugovorenoj stopi od 4,20 % i obračunate prema izmijenjenoj (povećanoj) stopi jednostranom odlukom tuženika, iznosi ukupno 35.294,95 kuna.

Slijedom navedenog sud prvog stupnja prihvaća i tužbeni zahtjev za utvrđenje ništetnosti dijela ugovorne odredbe iz točke 11. ugovora kojom je određena promjena stope ugovorne kamate odlukom kreditora, a isto tako, primjenom odredbe čl.1111. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05 i dr. – dalje: ZOO/05), i zahtjev za isplatu iznosa od 35.294,95 kuna s osnova preplaćenog na ime ugovorne kamate temeljem navedene ništetne ugovorne odredbe, zajedno sa pripadajućom zateznom kamatom tekućom od dospijeća svakog pojedinog preplaćenog anuiteta pa do isplate. Pri tome sud prvog stupnja otklanja prigovor zastare navedene tražbine, jer zauzima stav da je rok zastare od 5 godina u konkretnom slučaju počeo teći tek od dana pravomoćnosti (14. lipanj 2014.) odluke donesene u sporu za zaštitu kolektivnih interesa i prava potrošača, pa kako je predmetna tužba podnesena (10. srpanj 2015.) prije isteka navedenog roka nije nastupila ni zastara utužene tražbine.

Tuženik u žalbi ukazuje na postojanje žalbenog razloga pogrešne primjene materijalnog prava – zbog toga što je pogrešno odlučeno o prigovoru zastare, pri čemu ističe da nije jasno zbog čega bi rok zastare za tražbinu tužitelja tekao od pravomoćnosti odluke u „parnici potrošač“ jer navedena parnica nema nikakve veze sa predmetnom parnicom niti ima ikakvog utjecaja na tijek zastare, pa da je navedeni stav suda prvog stupnja u suprotnosti sa stajalištem VSRH izraženom u presudi Revx-183/2011.

U pravu je sud prvog stupnja da se u konkretnom slučaju ne radi o tražbini naknade štete, već o tražbini iz odredbe čl.1111. ZOO/05, pa se na zastaru te tražbine primjenjuje opći rok zastare od pet godina iz odredbe čl.225. ZOO/05, ali je pogrešan stav suda prvog stupnja da bi taj rok započeo teći (po prvi puta) tek od dana pravomoćnosti presude donesene u kolektivnom sporu za zaštitu prava i interesa potrošača. Međutim, to ne znači da pokretanje i vođenje navedenog spora za zaštitu kolektivnih interesa nije bez pravnog utjecaja na nastupanje zastare tražbine tužitelja, a kao što to pogrešno i neutemeljeno tvrdi u svojoj žalbi tuženik. Naime, prema pravnom shvaćanju ovog drugostupanjskog suda (a tako i Vrhovni sud Republike Hrvatske u Rev-2245/17-2 od 20. ožujka 2018. godine) pokretanjem parničnog postupka za zaštitu kolektivnih interesa potrošača dolazi do prekida zastare u smislu odredbe

čl.241. ZOO/05, što znači da zastara individualnih restitucijskih zahtjeva potrošača počinje teći ispočetka od trenutka pravomoćnosti sudske odluke donesene povodom te tužbe, s tim da nije sporno da je navedeni spor pred Trgovačkim sudom u Zagrebu pokrenut tužbom podnesenom dana 04. travnja 2012. godine a prvostupanjska presuda donesena u tom postupku svojstvo pravomoćnosti je stekla dana 13. lipnja 2014. godine. Dakle, u skladu sa navedenim dana 04. travnja 2012. godine nastupio je prekid zastare za sve one restitucijske tražbine potrošača koje do toga momenta nisu zastarjele primjenom općeg roka zastare od 5 godina, i zastara je ponovno počela teći od 13. lipnja 2014. godine.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-597/17-2, od 15. III. 2018.

NEVALJANOST UGOVORA – NIŠTETNI UGOVORI

Naplata parkiranja – na temelju ništetne odluke

(čl.322.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11 I 78/15 i čl.37.st.2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske – "Narodne novine" br. 99/99, 29/02 i 49/02)

U slučaju ukidanja odluke jedinice lokalne samouprava o organiziranju i načinu naplate parkiranja po Visokom upravnom sudu RH (VUS RH) zbog njene protivnosti zakonu (Zakon o sigurnosti prometa na cestama), organizator parkiranja ne može s uspjehom zahtijevati naplatu parkirnih karti izdanih prije njenog ukidanja – jer je navedena odluka nezakonita od momenta njenog donošenja, što ima za posljedicu da su ništetni i svi pojedinačni ugovori o korištenju javnog parkirališta sklopljeni i prije donošenja odluke VUS RH.

„Predmet spora je tužiteljevo potraživanje iznosa od 324,00 kn po osnovi neplaćenog parkiranja izvršenog u Z., tj. potraživanje dnevnih parkirališnih karti.

Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da su sve parkirališne karte iz kojih proizlazi utuženo potraživanje izdane za vrijeme važenja Odluke o organizaciji i načinu naplate parkiranja u Gradu Z. (Glasnik Grada Z. broj 4/11, dalje: Odluka o naplati parkiranja), koja je ukinuta presudom Visokog upravnog suda Republike Hrvatske (dalje: VUS RH) broj Usoz-103/14-7 od 27. veljače 2015. godine.

Tužitelj u žalbi iznosi pravno shvaćanje da Odluka o naplati parkiranja proizvodi pravne učinke od dana stupanja na snagu pa do 3. travnja 2015. kao dana objave presude VUS RH od 27. veljače 2015. u "Narodnim novinama" (broj 38/15), zbog toga što navedenom presudom Odluka o naplati parkiranja nije poništena već ukinuta, pa po ocjeni tužitelja ta presuda nema nikakvih učinaka na već nastale obveze, već djeluje samo pro futuro.

Pravilno tužitelj zaključuje o pravnim učincima presude VUS RH, jer to proizlazi iz njene izreke kojom je sporna Odluka o naplati parkiranja ukinuta, a ne poništena te je prestala važiti s danom objave u "Narodnim novinama", a takav njen pravni učinak je propisan i odredbom čl. 86. st. 4. Zakona o upravnim sporovima ("Narodne novine" broj 20/10, 143/12, 152/14, 94/16 i 29/17, dalje: ZUS). Međutim, kada je riječ o primjeni nekog općeg akta jedinice lokalne samouprave od strane suda u sudskom postupku, a taj je opći akt protivan nekom zakonu – zbog čega je nezakonit, tada i nakon izmjena odredaba ZUS-a kojima je nadležnost ocjene zakonitosti tih općih akata prenesena s Ustavnog suda RH na VUS RH, sudovi bi i nadalje trebali postupati na način kako je to propisano čl. 37. Ustavnog zakona o

Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 49/02 - pročišćeni tekst, dalje: UZUSRH), a takav stav proizlazi i iz odluke Ustavnog suda RH broj U-III-6013/2012 od 1. prosinca 2014. Naime, navedenim člankom u st. 2. propisano je da ako sud u postupku koji se vodi pred njim utvrdi da drugi propis (koji nije zakon) koji bi trebao primijeniti, odnosno pojedina njegova odredba, nisu suglasni s Ustavom ili zakonom, na konkretan slučaj neposredno će primijeniti zakon, a Ustavnom sudu će podnijeti zahtjev za ocjenu suglasnosti spornog propisa, odnosno pojedine njegove odredbe s Ustavom odnosno zakonom. Dakle, uz odgovarajuću primjenu navedene zakonske odredbe kojom je reguliran institut ekscelcije ilegalnosti, sud kada nađe da je neki propis koji nije zakon, kao što je to opći akt jedinice lokalne samouprave, u suprotnosti sa zakonom, tada on neće primijeniti taj propis, već će neposredno primijeniti zakon i u skladu s odredbom čl. 83. st. 2. ZUS-a pokrenuti pred VUS RH postupak ocjene zakonitosti tog propisa.

U ovom predmetu nije sporno da su Odlukom o naplati parkiranja određena parkirališta pod javnom naplatom, način korištenja tih parkirališta te naplata parkiranja. Navedenu odluku je Grad Z. mogao donijeti samo uz prethodno pribavljenu suglasnost ministra unutarnjih poslova, jer je odredbom čl. 5. st. 1. t. 6. Zakona o sigurnosti prometa na cestama ("Narodne novine" broj: 67/08, 48/10, 74/11, 80/13 i 158/13, dalje: ZSPC) izričito propisano da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, u skladu s odredbama toga zakona, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za unutarnje poslove, uređuju promet na svojem području, između ostalog, i time da određuju parkirališne površine i način parkiranja, zabrane parkiranja i mjesta ograničenog parkiranja, a upravo iz presude VUS RH kojom je navedena odluka ukinuta kao nezakonita utvrđeno je da je ista bila donesena bez prethodno pribavljene suglasnosti ministra unutarnjih poslova. Prema tome, kako je Odluka o naplati parkiranja nezakonita od trenutka donošenja zbog protivnosti prisilnom propisu, pravilno sud prvog stupnja o zahtjevu tužitelja za isplatu utuženog potraživanja nije odlučivao primjenom navedene odluke. Pojedinačni ugovori o korištenju javnog parkirališta sklopljeni na temelju takvog nezakonitog općeg akta ništetni su sukladno odredbi čl. 322. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 35/05, 41/08, 125/11), a ništetnost nastupa po samom zakonu i nastaje od samog trenutka sklapanja pravnog posla (ex tunc), pa za utuženo potraživanje tužitelja nedostaje valjana pravna osnova.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-296/16-3 od 15. I. 2018.

NEVALJANOST UGOVORA – NIŠTETNI UGOVORI - OPĆENITO

Pristupanje dugu iz ništetnog ugovora – ugovora o zajmu strane valute

(čl.322. u svezi čl.101. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Treća osoba može valjano stupiti u obvezu pored dužnika (pristupanje dugu) samo ukoliko je ta obveza pravno valjana – stoga ne proizvodi nikakve pravne učinke pristupanje dugu iz ništetnog ugovora o zajmu strane valute između domaćih fizičkih osoba.

„Prvostupanjski je sud utvrdio da je tužitelj kao zajmodavac u više navrata (19.09.2012., 20.10.2012. i u rujnu 2013.) pozajmio ocu tuženice S. C. novčane iznose u EUR-ima, i to ukupno 15.500,00 EUR-a, kao i da mu je dana 15.09.2014. pozajmio iznos od 23.000,00 kn, a istoga dana kod javnog bilježnika ovjeren je potpis tuženice na izjavi u kojoj

je navedeno da je ona pozajmila iznos od 190.000,00 kn na rok od 30 dana. Bez obzira na iskaz tužitelja u dijelu u kojem tumači da je tuženica preuzela obvezu povrata pozajmljenih novčanih sredstava, na temelju utvrđenih činjenica pravilno je prvostupanjski sud zaključio da potpisivanjem izjave od 15.09.2014. tuženica nije preuzela dug svojeg oca, jer se tom izjavom obvezala ispuniti tražbinu tužitelja, ali stupajući u obvezu pored svog oca. Stoga se ne mogu uvažiti žalbeni navodi tužitelja da je potpisivanjem izjave tuženica postala jedini dužnik, a da je obveza njenog oca prestala, tj. da se radilo o preuzimanju duga.

Suprotno žalbenim tvrdnjama tužitelja pobijanom presudom materijalno pravo iz čl. 322. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05, 41/08 i 125/11, u daljnjem tekstu: ZOO) nije pogrešno primijenjeno, jer Zakon o deviznom poslovanju (NN broj 96/03, 140/05, 132/06, 150/08, 92/09, 133/09, 153/09, 145/10 i 76/13) ne propisuje mogućnost pozajmljivanja deviza između domaćih fizičkih osoba, pa neosnovano tužitelj pobija zaključak prvostupanjskog suda da su ugovori o zajmu strane valute koje su zaključili tužitelj i S. C. protivni prisilnim prisilima.

Dakle, u odnosu na ukupni iznos zajma od 15.500,00 EUR-a, čiju kunsku protuvrijednost je prvostupanjski sud utvrdio u iznosu od 115.480,00 kn, što žalbama nije osporeno, ugovori o zajmu su ništetni u skladu sa odredbom čl. 322. st. 1. ZOO. Prvostupanjski sud je tužbeni zahtjev u dijelu koji se odnosi na isplatu iznosa od 115.480,00 kn, zajedno sa zakonskim zateznim kamata, odbio iz razloga što tužitelj nije zatražio isplatu u EUR-ima. Međutim tužbeni zahtjev u tom dijelu trebalo je odbiti iz drugog razloga - jer tuženica nije valjano pristupila dugu, što je prvostupanjski sud izgubio iz vida. Naime, budući da su ugovori o pozajmljivanju strane valute ništetni, tada je ništetan i ugovor o pristupanju dugu po osnovi zajma, jer se ne može valjano pristupiti ugovoru koji ne proizvodi pravne posljedice. Zbog toga se u konkretnom slučaju ne mogu primijeniti odredbe o pristupanju dugu iz čl. 101. ZOO-a pa je pristupanje bez učinka, i već po samom zakonu nastupaju pravne posljedice ništetnosti iz članka 322. st. 1. ZOO-a. Stoga je pravilnom primjenom odredbe čl. 322. st. 1. ZOO o tužbenom zahtjevu u navedenom dijelu trebalo odlučiti jednako kao pobijanom presudom.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-59/16-2, od 05. IV. 2018.

NEVALJANOST UGOVORA – NIŠTETNI UGOVORI – OPĆENITO

Ništetnost ugovorne odredbe o promjenjivoj stopi ugovorne kamate – nakon konverzije kredita iz CHF u EUR

(čl.19.b do čl.19.d Zakona o potrošačkom kreditiranju – "Narodne novine" br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15 i 52/16 i čl.322.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11 I 78/15)

Sklopanjem Dodatka ugovora o kreditu u CHF prema ponudi kreditora učinjenoj korisniku kredita u skladu sa odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN broj 102/15), kojim je konvertiran kredit (iz CHF u EUR) te preplata uračunata u otplatu budućih anuiteta kredita u EUR – stranke ugovora su sporazumno izmijenile ranije sklopljeni ugovor i time anulirale nezakonitu ugovornu odredbu o promjenjivoj stopi ugovorne kamate, pa korisnik kredita nakon toga više ne može s uspjehom tražiti ni utvrđenje ništetnosti navedene odredbe niti zahtijevati isplatu preplate.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je tužitelj s tuženikom kao kreditorom sklopio 3. listopada 2006. godine Ugovor o kreditu prema kojem tuženik daje tužitelju kredit u iznosu od 63.000 CHF u kunsnoj protuvrijednosti sa kamatom ugovorenom u čl. 3. i 4. Ugovora po stopi od 4,30% godišnje koja je promjenjiva u skladu sa važećim odlukama tuženika i vezana uz valutnu klauzulu; da Ugovor ne sadrži precizan način utvrđivanja kamatne stope pa je tuženik koristeći ugovornu odredbu o promjenjivoj kamatnoj stopi postupao jednostranim određivanjem kamatne stope koja je tijekom trajanja ugovora mijenjana povećanjem kamatne stope što je imalo za posljedicu neravnopravnost u pravima i obvezama ugovornih stranaka na štetu tužitelja, što je suprotno odredbi čl. 247. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO/05) i ništetno u smislu odredbe čl. 322. st. 1. ZOO/05; da je 30. rujna 2015. stupio na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN broj 102/15 – dalje: ZPK) koji u čl. 19.e nalaže obvezu tuženiku u roku od 45 dana od stupanja na snagu tog Zakona preporučenom pošiljkom uz povratnicu dostaviti izračun konverzije kredita sa stanjem na dan 30. rujna 2015. godine izračunatim u skladu s odredbom čl.19.c toga Zakona zajedno sa prijedlogom novog ili izmijenjenog ugovora o kreditu, što je tuženik i učinio; da su stranke sklopile Aneks uz Ugovor o kreditu kojim je izvršena konverzija kredita iz CHF u kredit u EUR čime je postignut proklamirani cilj konverzije iz čl.19.b, 19.c i 19.d ZPK da se položaj korisnika kredita u CHF izjednači s položajem korisnika kredita uz valutnu klauzulu u EUR, uključujući i visinu kamatne stope na takve vrste kredita; da su stranke sklapanjem Aneksa uz Ugovor izmijenile odredbu Ugovora o valuti i o kamatnoj stopi te je sklapanjem Aneksa uz Ugovor otpao razlog ništetnosti iz čl. 4. Ugovora.

Na temelju prednjih utvrđenja prvostupanjski sud odbija kao neosnovan tužbeni zahtjev temeljem odredbe čl. 19.b, 19.c i 19.d ZPK.

Bez uspjeha tužitelj prigovara pogrešnoj primjeni materijalnog prava. Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da je tužitelj, na temelju ponude tuženika ponuđeni Aneks potpisao. Tužitelj ne spori da je prije potpisivanja Aneksa Ugovoru iz 2006. godine tuženik sukladno zakonskoj obvezi pružio tužitelju podatke o kretanju kamatnih stopa, dostavio prijedlog novog ugovora o kreditu u kojem je tuženik ponudio konverziju kredita iz CHF u EUR i plan otplate sukladno obvezi čl. čl. 19.b, 19.c i 19.d Zakona na potrošačkom kreditiranju. Pogrešno dakle tužitelj smatra da nakon sklapanja Aneksa Ugovoru o kreditu iz 2006. godine osnovano traži utvrđenje ništetnim odredbe čl. 4. Ugovora o kreditu koji Ugovor je prestao proizvoditi pravne učinke sklapanjem Aneksa kojim je anulirana ništetna odredba čl. 4. Ugovora. Isto tako tužitelj neosnovano potražuje isplatu iznosa od 3.251,72 Eura sa zateznim kamatama kao u točki II. izreke prvostupanjske presude jer je tuženik utvrđeni i plaćeni iznos uračunao u otplatu, sukladno zakonskoj obvezi iz ZPK-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-465/2017-3, od 25. I. 2018.

UČINCI DVOSTRANOOBVEZNIH UGOVORA – RASKID UGOVORA ZBOG PROMIJENJENIH OKOLNOSTI - OPĆENITO

Raskid ugovora o stipendiranju – zbog poništenja odluke o dodjeli stipendije

(čl.369.st.1. i st.3. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Poništenje vlastite odluke o dodjeli stipendije temeljem koje je zaključen i ugovor o stipendiranju, i to nakon što je već protekao rok za ispunjenje obveze (isplate

stipendije) iz tog ugovora, ne predstavlja okolnost temeljem koje bi Republici Hrvatskoj, kao stranci sklopljenog ugovora te obvezniku isplate stipendije, pripadalo pravo na jednostrani raskid ugovora zbog promijenjenih okolnosti.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je svaki tužitelj ponaosob zaključio sa tuženom putem njenog Ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske 8. studenog 2013. Ugovor o stipendiranju tužitelja prema kojem se tužena obvezala svakom od tužitelja isplatiti po 5.000,00 kuna na ime stipendije za školsku godinu 2012/2013, a koje isplate će uslijediti tijekom 2013. godine, i kojim ugovorima je prethodila Odluka tužene o dodjeli stipendija; da je Ured tužene 16. siječnja 2014. godine donio odluku o poništenju odluke o dodjeli stipendija, a nakon toga poslao svakome od tužitelja izjavu o jednostranom raskidu Ugovora o stipendiranju; da tužena nije ispunila svoju obvezu iz ugovora. Iz toga zaključuje da tužena nije imala pravo jednostrano raskinuti ugovor na opisani način, zbog čega nije prestala niti obveza iste da svakom od tužitelja isplati zatraženi iznos.

I po stavu ovog drugostupanjskog suda na pravilno utvrđeno činjenično stanje, prvostupanjski je sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je tužbeni zahtjev tužitelja usvojio. Naime, pravna osnova za novčano potraživanje tužitelja je ugovorni odnos po Ugovoru o stipendiranju koji je zaključen među strankama, a ne Odluka o dodjeli stipendija. Opća pravila obveznog prava reguliraju mogućnost jednostranog raskida ugovora, ali uz postojanje točno određenih razloga, a u konkretnom slučaju takvi razlozi ne postoje. Nisu ispunjene zakonske pretpostavke koje bi davale ovlaštenje tuženoj da jednostrano raskine ugovore u smislu čl. 360. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine, broj 35/05 – dalje: ZOO) kojom odredbom je predviđena mogućnost jednostranog raskida ugovora u slučaju neispunjenja obveze druge strane. Tom odredbom ustanovljena su prava za slučaj neispunjenja ugovorne obveze u dvostrano obveznim ugovorima, a što u konkretnom predmetu nije slučaj.

Raskid pak ugovora zbog promijenjenih okolnosti u smislu odredbe čl. 369. st. 1. ZOO-a može se zahtijevati samo konstitutivnom presudom kojom se odlučuje o raskidu tog pravnog odnosa, zbog čega jednostrani raskid ugovora niti po tom osnovu nema nikakav pravni učinak. Osim toga odredbom čl. 369. st. 3. ZOO-a određeno je da strana koja zahtijeva raskid ugovora ne može se pozivati na promijenjene okolnosti koje su nastupile nakon isteka roka određenog za ispunjenje njezine obveze, a upravo je tužena odluku kojom poništava odluku o dodjeli stipendija kao i izjavu kojom raskida ugovor donijela nakon dospijeca obveze iz ugovora o stipendiranju.

Stoga, Ugovor o stipendiranju zaključen između stranaka nije prestao niti na jedan od zakonom predviđenih načina, pa je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da obveza tužene prema tužiteljima nastala temeljem navedenih Ugovora nije prestala, pa je tužena dužna ispuniti svoju ugovornu obvezu, slijedom čega je prvostupanjski sud osnovano udovoljio tužbenom zahtjevu tužitelja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-93/17-2, od 11. X. 2018.

OBVEZNO OSIGURANJE – OSIGURANJE VLASNIKA ODNOSNO KORISNIKA MOTORNIH VOZILA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE TREĆIM OSOBAMA

Obveza isplate štete za događaj nastao u početnom roku

(čl.3.t.14. i čl.8. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu – "Narodne novine" br. 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14)

Na postojanje osigurateljeve obveze isplate naknade štete iz štetnog događaja koji se je zbio u početnom roku nema utjecaja to što je osiguranik, nakon nastanka štetnog događaja a unutar tijeka početnog roka, zaključio ugovor o osiguranju sa drugim osigurateljem - već u tom slučaju ranijem osiguratelju pripada pravo na premiju osiguranja za razdoblje do dana sklapanja ugovora o osiguranju s drugim društvom za osiguranje razmjerno razdoblju njegova osigurateljnog pokrića.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je tužitelj 23.ožujka 2016. godine sudjelovao u prometnoj nesreći kao vozač kada mu je osiguranik tuženika oduzeo prednost prolaska vozilom registarske oznake ZG 1212 FP prema polici osiguranja broj 4400067828 te da je na vozilu tužitelja nastala totalna šteta; da je tuženik istaknuo prigovor promašene pasivne legitimacije jer da je obveza po polici istekla 20.ožujka 2016., a da je nakon predmetne prometne nesreće 23.ožujka 2016. sa početkom osiguranja u 17,00 sati sklopljen ugovor o obveznom auto osiguranju od odgovornosti sa J. o. d.d.; da prema čl. 7. Uvjeta za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti AO 10-1412 osiguranje (u daljnjem tekstu: Uvjeti) kao i prema čl. 3. točki 14. te čl. 8. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (NN broj 151/05, 36/09, 75/09, 76/13, 152/14 – dalje: ZOOP), ako nije drukčije ugovoreno osiguranje počinje po isteku 24-tog sata koji je u ispravi naveden kao dan osiguranja, a prestaje po isteku 24-tog sata navedenog u ispravi kao dan isteka osiguranja, da kod jednogodišnjeg ili višegodišnjeg osiguranja obveza osiguratelja istječe po isteku 24-og sata dana koji je naveden u ispravi o osiguranju time da se obostrane obveze i prava iz ugovora o osiguranju produžuju za 30 dana (početni rok) ako osiguratelju najmanje 3 dana prije isteka osiguranja nije bila uručena izjava ugovaratelja osiguranja da ne pristaje na produženja ugovora o osiguranju, time da u slučaju sklapanja ugovora u početnom roku sa drugim osigurateljem prethodni osiguratelj ima pravo na premiju osiguranja za razdoblje do početka važenja ugovora o osiguranju sklopljenog s drugim društvom za osiguranje i to razmjerno vremenu njegova osigurateljnog pokrića; da tuženik nije dokazao da bi od ugovaratelja osiguranja primio izjavu najmanje tri dana prije isteka osiguranja da ne pristaje na produženje ugovora o osiguranju.

Na temelju naprijed navedenih utvrđenja prvostupanjski sud zaključuje da je tuženik pasivno legitimiran u ovom sporu te nalaže tuženiku isplatiti tužitelju iznos od 34.238,93 kuna zajedno sa kamatom od 26.ožujka 2016. godine sukladno odredbi čl. 12. st. 4. ZOOP.

Pravilno žalitelj ukazuje na odredbu čl. 3. t.12. ZOOP prema kojoj je neosigurano vozilo ono za koje nije sklopljen ugovor o osiguranju od automobilske odgovornosti ili je trajanje osiguranja isteklo, a ugovor o osiguranju nije produžen ni u početnom roku, a za vozilo reg. oznake ZG 1212 FP nije u roku od 30 dana od isteka ugovorenog roka, dakle nakon 20.ožujka 2016., sklopljen ugovor o osiguranju i u prometnoj nesreći je sudjelovalo kao neosigurano vozilo. Pravilno se ukazuje i na odredbu čl. 29. istoga Zakona prema kojoj oštećena osoba kojoj je šteta nastala uporabom vozila čiji je vlasnik nije osigurao od automobilske odgovornosti može podnijeti odštetni zahtjev (tužbu) Hrvatskom uredu za

osiguranje. Međutim, tuženik ispušta iz vida odredbu čl. 3. točka 14. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu prema kojoj odredbi je „počekni rok“ razdoblje od 30 dana nakon isteka ugovora o osiguranju u kojem se prava i dužnosti iz ugovora o osiguranju produžuju, slijedom čega je tuženik u obvezi prema tužitelju jer je do štete došlo treći dan po isteku police pa postoji obveza naknade štete tužitelju.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1460/17-5, od 08. XI. 2018.

ODGOVORNOST DRŽAVE – ZA NEPRAVILAN RAD TIJELA DRŽAVNE UPRAVE

Oduzimanja oružja (puške) u postupku registracije – zbog krivotvorene identifikacijske oznake

(čl.14. Zakona o sustavu državne uprave – "Narodne novine" br. 150/11, 12/13, 93/16 i 104/16)

Nema odgovornost Republike Hrvatske za štetu zbog nepravilnog i nezakonitog rada policije oduzimanjem oružja (puška) u postupku registracije vlasništva zbog krivotvorenih identifikacijskih oznaka kada nema konkretnih propusta ili postupanja nadležnih državnih tijela (carina, policija) protivno zakonskim ili nekim drugim propisima ili postupanja koje odstupa od uobičajenog u konkretnoj situaciji – ni u postupku uvoza navedene puške iz inozemstva te njenog stavljanja u promet od strane za to ovlaštenog uvoznika i trgovca (pravna osoba registrirana za uvoz i trgovinu vatrenim oružjem), a ni u ranijim postupcima registracije vlasništva.

„Predmet spora je tražbina naknade imovinske štete koju je tužitelj pretrpio zbog raskida ugovora o prodaji puške marke Browning Bar kalibra 30-06 milimetara te povrata kupcu M. M. kupoprodajne cijene (8.000,00 kuna) uslijed oduzimanja navedene puške kupcu od strane PP Imotski u upravnom postupku registracije na njegovom ime.

Navedeni tužbeni zahtjev tužitelja sud prvog stupnja je prihvatio (u cijelosti za glavnicu i djelomično za zateznu kamatu) prema žalitelju – II tuženoj Republici Hrvatskoj, i to nakon što je u provedenom postupku utvrdio da je prvotno legalan vlasnik sporne puške bio J. B. koji ju je 2003. godine kupio od ovlaštenog trgovca oružjem trgovačkog društva „D.“ d.o.o. S. te ju je uredno registrirao na svoje ime; da je navedenu pušku, zbog pokrenutog kaznenog postupka, Policijska postaja Kaštela tijekom 2007. godine u upravnom postupku oduzela od J. B. te ju povjerila na prodaju ovlaštenoj trgovini za nabavu i prodaju oružja – I tuženiku u ovom postupku Trgovini B. u vlasništvu I. Č.; da je tužitelj navedenu pušku kupio dana 02. ožujka 2007. godine od navedenog ovlaštenog trgovca oružjem (I-tuženik) te ju pri Policijskoj postaji Knin uredno registrirao na svoje ime i 2013. godine prodao M. M.; da je u upravnom postupku registracije na ime M. M. Policijska postaja Imotski navedenu pušku oduzela bez prava na naknadu jer je u provedenom postupku vještačenja utvrđeno da je mehaničkim brušenjem izbrisan originalni broj oružja te neregularno ukucan postojeći broj.

Kada temeljem navedenih činjeničnih utvrđenja ocjenjuje tužiteljev zahtjev za naknadu štete prema II-tuženoj Republici Hrvatskoj osnovanim, sud prvog stupnja zauzima stav da je štetu tužitelju prouzročio upravo ovaj tuženik propustima u postupanju prilikom uvoza puške iz Italije u Republiku Hrvatsku te prilikom prodaje iste od strane trgovačkog društva D. d.o.o. ranijem vlasniku (J. B.) i pri registraciji iste na kupca – jer tuženik pri registraciji puške na J. B. nije primijenio dužnu pažnju što je dovelo da se je u prometu

nalazila puška sa krivotvorenim podacima, što nikako ne može ići na štetu tužitelja koji je pri nabavi puške i njenoj daljnjoj prodaji postupao u dobroj vjeri. Stoga sud prvog stupnja smatra da je II-tužena, temeljem odredbe čl.1045. Zakona o obveznim odnosima (NN 35/05, 41/08 i 125/11 – dalje: ZOO/05), u obvezi isplatiti naknadu štetu koja je tužitelju nastala uslijed raskida ugovora o prodaji predmetne puške M. M. zbog njenog oduzimanja.

Glede odgovornosti RH za naknadu štete koja je nastala radom tijela državne uprave imaju se primijeniti odredbe specijalnog zakona – Zakona o sustavu državne uprave (NN broj 75/93, 92/96, 48/99, 15/00, 127/00, 59/01, 199/03 i 79/07 – dalje:ZSDU/93) i Zakona o sustavu državne uprave (NN broj 150/11, 12/13, 93/16i 104/16 – dalje:ZSDU/11, a u čl.13. ZSDU/93 odnosno čl.14. ZSDU/11 je propisano da štetu koja građaninu, pravnoj osobi ili drugoj stranci nastane nezakonitim ili nepravilnim radom tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno pravnih osoba koje imaju javne ovlasti u povjerenim im poslovima državne uprave, naknađuje Republika Hrvatska. Dakle, navedena odgovornost se temelji na objektivnom kriteriju – tj. RH odgovara po principu cause (uzročnosti), s tim da je za postojanje te odgovornosti potrebno kumulativno ispunjenje tri pretpostavke: prvo, nezakoniti ili nepravilan rad tijela državne uprave; drugo, postojanje štete koja je zbog toga nastala i treće, uzročna veza između nezakonitog ili nepravilnog rada tijela državne uprave i nastale štete (pri čemu je bitno dokazati da je nastala šteta neposredna posljedica nezakonitog ili nepravilnog rada tijela državne uprave, to jest da šteta ne bi nastala da njega nije bilo), a teret dokazivanja navedene pretpostavke odštetne odgovornosti u smislu postojanja nezakonitog ili nepravilnog rada je na oštećenoj osobi, u konkretnom slučaju na tužitelju.

U pobijanoj presudi, kada izvodi zaključak o postojanju odštetne odgovornosti RH, sud prvog stupnja govori o propustu dužne pažnje RH (vjerojatno nadležnih upravnih tijela) pri uvozu predmetne puške u Republiku Hrvatsku iz Italije po ovlaštenom trgovcu oružjem i pri prvoj registraciji sporne puške na J. B. 2003. godine, no pri tome sud prvog stupnja ne navodi određeno (konkretno) o kojem se je to propustu radilo tih državnih upravnih tijela, odnosno što su to upravna tijela, u skladu sa važećim zakonskim propisima koji su u danom momentu regulirali uvoz i trgovinu (pravni promet) oružjem, bila dužna učiniti a nisu učinila, a što je onda imalo za posljedicu nastanak štete za tužitelja. Naime, o nezakonitom ili nepravilnom radu može se govoriti samo kada je riječ o postupanju koje je protivno nekom zakonskom, pod zakonskom ili drugom propisu koje je nadležno upravno tijelo u konkretnom slučaju dužno primijeniti a nije ga primijenilo, ili kada je riječ o načinu postupanja koje odstupa od onog uobičajenog postupanja u konkretnoj situaciji. O propustima nadležnih upravnih tijela u smislu naprijed navedenog sud u obrazloženju pobijane presude ništa ne navodi, odnosno ne navodi koju zakonsku ili drugu pravnu normu su ta nadležna tijela povrijedila (nisu ju primijenila ili su postupila protivno njoj) niti pri uvozu sporne puške od strane trgovačkog društva (D. d.o.o.) ovlaštenog i registriranog u RH za promet vatrenim oružjem, niti prilikom prve registracije sporne puške 2003. godine, kao ni prilikom registracije iste puške na ime tužitelja. Ako pak sud prvog stupnja pri tome misli na obvezu MUP-a RH da, prilikom uvoza oružja iz inozemstva od strane ovlaštenog trgovca oružjem u RH, vrši ispitivanje (vještačenje) originalnosti identifikacijskih oznaka (tvorničkih brojeva) svakog pojedinog oružja koje se na zakonit način uvozi, ili na istu takvu obvezu prilikom svake registracije oružja koje je legalno kupljeno od ovlaštenog trgovca oružjem, propuštanje tih radnji činilo bi temelj odgovornosti samo pod uvjetom da je takav način postupanja državnih upravnih tijela bio propisan zakonskom ili nekom drugom obvezujućom pravnom normom, ili kada je takav način postupanja uobičajen u navedenim situacijama. Međutim, takve obveze u postupanju nadležnih upravnih tijela (carinskih organa, policije) ne proizlaze iz odredbi Zakona o oružju NN broj 69/92 i dr., te NN broj 63/07 i dr., koji reguliraju

navedenu materiju i koji su bili na snazi i u primjeni u vremenskom periodu (2003. do 2007.) kada je sporna puška stavljena u pravni promet u RH i kada je istu stekao u vlasništvo tužitelj i istu registrirao na svoje ime, a niti sud prvog stupnja utvrđuje da bi obveza navedenog postupanja proizlazila iz nekog drugog propisa. Takve činjenične tvrdnje nije iznio ni sam tužitelj u svojoj tužbi a ni kasnije tijekom postupka pred prvostupanjskim sudom.

Prema tome, iz onih činjenica koje je u tužbi i tijekom postupka pred prvostupanjskim sudom iznio sam tužitelj kao činjenični temelj postavljenog tužbenog zahtjeva, i koje činjenice je utvrdio sud prvog stupnja u provedenom postupku, uz pravilnu primjenu materijalnog prava iz odredbe čl.13. ZSDU/93 odnosno odredbe čl.14. ZSDU/11, nema utemeljenja za izvođenje valjanog zaključka o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu čiju naknadu u predmetnoj parnici potražuje tužitelj.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-774/16-3, od 10. VII. 2018.

PROUZROKOVANJE ŠTETE – ODGOVORNOST U SVEZI OBAVLJANJA POSLOVA OD JAVNOG INTERESA – ODRŽAVANJE CESTA

Kod ugovornog prenošenja radova redovnog održavanja državne ceste

(čl.23.st.1. i čl.24.st.3. Zakona o javnim cestama – "Narodne novine" br. 180/04, 82/06, 138/06, 146/08, 152/08, 38/09, 124/09, 153/09, 73/10 i 91/10, u svezi čl.1045. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Ugovorno ustupanje radova redovnog održavanja državne ceste od strane pravne osobe (Hrvatske ceste d.o.o.) po zakonu odgovorne za njeno održavanje drugoj pravnoj ili fizičkoj osobi nema za posljedicu nastanak i postojanje izvan ugovorne odgovornosti te osobe za štetu trećim osobama nastale zbog povrede navedenog ugovornog odnosa – neurednog održavanja državne ceste.

„Prvostupajski sud je utvrdio da se je prometna nezgoda dogodila na državnoj cesti D1; da je do nezgode došlo na način da je navedenim vozilom kao vozač upravljala F. K. te istim naletjela na odron kamenja koje se je nalazilo na cesti uslijed čega je došlo do oštećenja navedenog vozila; da je 31. prosinca 2010. između Hrvatskih cesta d.o.o. Zagreb i zajednice ponuditelja u koje spadaju i L. c. d.o.o. G. zaključen Ugovor o izvođenju radova redovnog održavanja i zaštite državnih cesta na području Republike Hrvatske za 2011. godinu.

Osnovana je žalba drugo tuženika L. c. d.o.o. i umješaka na strani drugo tuženika E. o. d.d. Z. Naime, nije sporno da se je drugo tuženik temeljem Ugovora o izvođenju radova redovnog održavanja i zaštite državnih cesta na području Republike Hrvatske za 2011. godinu obvezao prvo tuženiku izvoditi radove na održavanju i zaštiti cesta na području Ličko-senjske županije. Odredbom čl. 23. st. 1. Zakona o javnim cestama (NN broj 180/04, 82/06, 138/06, 146/08, 152/08, 38/09, 124/09, 153/09 i 73/10 dalje: ZJC) prvo tuženik je dužan osigurati neometan i siguran promet na javnim cestama te je u nadležnosti prvo tuženika održavanje državnih cesta i to redovno i izvanredno (čl. 55. st. 1. i 3. t. 4. ZJC). Odredbom čl. 55. st. 1. ZJC izričito je propisano da državnim cestama upravlja, gradi ih, rekonstruira i održava trgovačko društvo Hrvatske ceste d.o.o. Zagreb. Odredbom čl. 24. st. 4. ZJC propisano je da radovi na održavanju javnih cesta se ustupaju pravnoj ili fizičkoj osobi koja je za te radove registrirana, specijalizirana i tehnički opremljena te koja raspolaže osposobljenim kadrom za izvođenje radova održavanja pod prometom, štiteći sigurnost prometa.

Nije sporno da se je drugo tuženik L. c. d.o.o. temeljem naprijed navedenog Ugovora obvezao prvo tuženiku izvoditi radove na održavanju i zaštiti dionice ceste na kojoj se je dogodila nezgoda. Međutim, imajući u vidu sadržaj naprijed navedene odredbe ZJC drugo tuženik nije pravna osoba koja je temeljem zakona dužna održavati javne ceste u ispravnom stanju, već su to Hrvatske ceste d.o.o. Zagreb, pa stoga ako i kada je šteta nastala zbog toga što cesta nije održavana u ispravnom stanju, između tužitelja kao oštećenog i drugo tuženika, kao izvođača radova koji je temeljem ugovora preuzeo izvršavati poslove redovnog održavanja cesta koje je temeljem zakona dužan održavati prvo tuženik, nije nastao izvan ugovorni odnos odgovornosti za štetu. Pitanje eventualne ugovorne odgovornosti drugo tuženika prema prvo tuženiku nije odlučno za pitanje izvan ugovorne odgovornosti drugo tuženika prema tužitelju.

Kako u odnosu na tužitelja drugo tuženik nije štetnik nema niti njegove odgovornosti za štetu u smislu odredbe čl. 1045. i čl. 1064. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO). Imajući u vidu sve naprijed navedeno prvostupanjski sud je pogrešno primijenio materijalno pravo kada je obvezao drugo tuženika da solidarno sa prvo tuženikom naknadi štetu tužitelju iz navedenog štetnog događaja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1018/16-3, od 18. X. 2018.

PROUZROČENJE ŠTETE – PRETPOSTAVKE ODGOVORNOSTI

Odgovornost trgovca kupcu – šteta pretrpljena prisustvovanjem oružanoj pljački trgovine

(čl.1045. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Ne postoje pretpostavke odštetne odgovornosti trgovca za štetu kupcu nastalu prisustvovanjem oružanoj pljački trgovine od strane nepoznatih trećih osoba – ni primjenom principa cause jer trgovačka djelatnost, koja se obavlja kao prodaja robe u trgovačkom objektu, po svojoj prirodi i uobičajenom načinu obavljanja nije opasna djelatnost, a ni primjenom principa culpe jer za navedenu štetu ne postoji protupravna skrivljena štetna radnja trgovca.

„Predmet spora je tražbina naknade neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti koju je tužiteljica pretrpjela dana 15. veljače 2012. godine, kao klijent (kupac) trgovine u vlasništvu tuženika, i to time što je prisustvovala razbojničkoj pljački iste od strane trećih nepoznatih osoba.

Sud je utvrdio da je tuženik vlasnik trgovine u Z., B. br.1, u kojoj obavlja trgovačku djelatnost; da se je dana 15. veljače 2012. godine u večernjim satima u navedenoj trgovini dogodila oružana pljačka od strane dvije nepoznate muške maskirane osobe; da je malodobna tužiteljica u vrijeme navedene pljačke prolazila pored navedene trgovine vraćajući se kući iz škole; da je tužiteljica imala namjeru pri povratku iz škole svratiti u navedenu trgovinu te se je nalazila na ulaznim vratima kada su počinitelji pljačke kroz ista istrčali iz trgovine i udaljili se u nepoznatom smjeru. Polazeći od navedenih činjenica, kao i od činjenice da je tužiteljica bila kupac trgovine tuženika a ne zaposlenik, sud odbija tužbeni zahtjev jer nalazi utvrđenim da tuženik nije odgovoran za štetni događaj pa ne odgovara ni za štetu koju je tužiteljica pretrpjela iz tog događaja. Pri tome sud prvog stupnja zauzima stav da trgovačka djelatnost ne

predstavlja opasnu djelatnost – pa ne postoji tuženikova odgovornost za štetu primjenom odredbe čl.1045.st.3. i čl.1063. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO/05), zauzima stav da tuženik za štetu tužiteljici ne odgovara ni po principu krivnje u smislu odredbe čl.1045.st.1. ZOO/05 jer nije bio u obvezi osiguravati sigurnost kupaca postavljanjem zaštitarske službe, ulazom sa specijalnim vratima ili na neki drugi način, niti na njegovoj strani postoji neka druga protupravna skrivljena radnja koja je dovela do štete

Pobijajući prvostupanjsku presudu zbog žalbenih razloga iz odredbi čl.355. i čl.356. ZPP-a, tužiteljica u žalbi ustraje kod svojih tvrdnji da tuženik odgovara po principu cause jer se njegova djelatnost (trgovačka) smatra opasnom djelatnošću, da u prilog tom zaključku ide i činjenica da je u trgovinu postavio video nadzor, s tim da ističe da tuženik, ukoliko ne bi odgovarao po navedenom principu da onda odgovara po principu krivnje.

Naprijed navedene žalbene tvrdnje ne mogu se prihvatiti kao pravno utemeljene. Objektivna odgovornost za štetu je propisana odredbom čl.1045.st.3. ZOO/05, i u smislu te odredbe, za štetu od opasne stvari ili djelatnosti od koje potječe povećana opasnost štete za okolinu odgovara se bez obzira na krivnju. I prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda, a kao što to navodi i sud prvog stupnja u pobijanoj presudi, trgovačka djelatnost tuženika, koju je on nesporno obavljao u trgovini u kojoj je došlo do štetnog događaja (oružane pljačke od strane trećih nepoznatih osoba kojoj je tužiteljica prisustvovala kao kupac trgovine), ne predstavlja opasnu djelatnost u smislu naprijed navedenih zakonskih odredbi. Naime, neka djelatnost predstavlja opasnu djelatnost samo ako u njenom redovitom tijeku, po njenoj tehničkoj prirodi i načinu njenog obavljanja može biti ugroženo zdravlje ljudi i imovine tako da to iziskuje povećanu pažnju osobe koja obavlja tu djelatnost. Prodaja robe u trgovini, prema svojoj prirodi i uobičajenom (redovitom) načinu na koji se obavlja, zasigurno ne predstavlja povećanu opasnost za osobe koje vrše kupnju tih proizvoda, a predmetni događaj koji se je zbio u trgovini tuženika i kojem je tužiteljica bila prisutna, predstavlja vanjski eksces počinjen od trećih osoba koji zasigurno nema veze sa prirodom i načinom obavljanja te djelatnosti te stoga ne može ni utjecati za određenje te djelatnosti kao opasne.

Isto tako, u konkretnom slučaju, iz utvrđenih činjenica nema elemenata ni za zaključivanje o postojanju pretpostavki za odštetnu odgovornost tuženika prema kriteriju krivnje o kojoj govori odredba čl.1045.st.1. ZOO/05. Da bi neka osoba odgovarala za štetu primjenom navedenog kriterija potrebno je postojanje štetne radnje i njena protupravnost, a što u konkretnom slučaju ne postoji. Ni jednom zakonskom normom, kada se radi o obavljanju djelatnosti trgovine, nije propisana obveza trgovca da u svojim trgovinama, radi osiguravanja sigurnosti kupaca, organizira zaštitarsku službu, a na što smjera žaliteljica kada u žalbi tvrdi da tuženik, osim video nadzornih kamera, nije primijenio ni jednu drugu sigurnosnu mjeru. Navedeno nije propisano ni odredbama Zakona o trgovini (NN broj 87/08 i dr.), čijim odredbama su propisani uvjeti za obavljanje trgovačke djelatnosti kao gospodarske, ali ni bilo kojim drugim zakonskim ili pod zakonskim propisom. Ovdje treba reći i to, da je poduzimanje takvih mjera osiguranja za svoje klijente propisana za novčarske institucije odredbama Zakona o minimalnim mjerama zaštite u poslovanju gotovim novcem i vrijednostima (NN broj 173/03 i 150/05), što se na tuženika ne odnosi jer on nije novčarska institucija kako to pravilno zaključuje i sud prvog stupnja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1509/17-2, od 12. II. 2018.

POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE – OSTALO – DOPRINOS OŠTEĆENIKA VLASTITOJ ŠTETI

Pristanak na vožnju sa pijanim vozačem – 30 % doprinosa

(čl.1106. u svezi čl.1092. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11 I 78/15)

Nastanku vlastite štete zbog ozljeda koje je oštećeni pretrpio kao suvozač pristajući na vožnju sa alkoholiziranim (2,45 g/kg alkohola u krvi) vozačem, prethodno zajedno sa njime konzumirajući alkoholna pića po ugostiteljskim objektima uslijed čega mu njegova alkoholiziranost nije mogla biti nepoznata – doprinio je i sam oštećeni i taj doprinos iznosi 30 %.

„Pred prvostupanjskim sudom bilo je sporno da li je tužiteljica suodgovorna za nastanak vlastite štete zbog pristanka na vožnju sa vozačem u alkoholiziranom stanju, a raspravljajući navedeno sporno pitanje sud prvog stupnja je na temelju izvedenih dokaza utvrdio da je do predmetnog štetnog događaja (prometne nezgode) 20. veljače 2010. godine došlo slijetanjem osobnog vozila osiguranika tuženika i udarcem u dvorišnu ogradu; da je za prouzrokovanje navedene prometne nezgode u alkoholiziranom stanju pri koncentraciji od 2,45 g/kg alkohola u krvi osiguranik tuženika M.M. pravomoćno proglašen krivim u kaznenom predmetu Općinskog suda u R. broj K-242/10; da je pri navedenoj koncentraciji alkohola u krvi osiguranik tuženika bio u pijanom stanju te apsolutno nesposoban za sigurno upravljanje osobnim vozilom; da je u momentu nastanka prometne nezgode i tužiteljica bila u alkoholiziranom stanju uz utvrđenu koncentraciju od 1,89 g/kg alkohola u krvi; da su tužiteljica i osiguranik tuženika dana 20. veljače 2010. godine, od poslijepodnevni sati pa sve do momenta kada se je dogodila prometna nezgoda, zajedno obilazili kafiće i u njima konzumirali alkoholna pića.

Polazeći od navedenih činjeničnih utvrđenja sud prvog stupnja zaključuje da je i sama tužiteljica svojim postupanjem, u smislu odredbe čl.1092. u svezi čl.1106. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO/05), doprinijela nastanku vlastite štete te taj doprinos procjenjuje sa 30 %. Navedeni doprinos tužiteljice sud nalazi u njenom pristanku na vožnju sa vozačem u alkoholiziranom stanju – u pijanom stanju kada je bio apsolutno nesposoban za vožnju što je u konkretnom slučaju i bilo u neposrednoj uzročno posljedičnoj vezi sa nastankom nezgode i slijetanjem vozila sa ceste, i koje stanje alkoholiziranosti vozača tužiteljici nikako nije moglo ostati nepoznato s obzirom na činjenicu da je cijelo poslijepodne i veće prije nezgode sa njim obilazila kafiće i zajedno sa njime konzumirala alkoholna pića.

Ovaj sud drugog stupnja u cijelosti prihvaća, kao pravilna, sva naprijed navedena činjenična utvrđenja suda prvog stupnja, te prihvaća primjenu materijalnog prava od strane suda prvog stupnja. Kako sud prvog stupnja nije učinio bitnu povredu na koju se u žalbi ukazuje a ni bilo koju drugu na koje ovaj sud drugog stupnja pazi po službenoj dužnosti, i kako ovaj sud prihvaća u cijelosti činjenično stanje utvrđeno prvostupanjskom presudom te primjenu materijalnog prava od strane prvostupanjskog suda, ovaj sud drugog stupnja, u skladu sa odredbom čl.375.st.5. ZPP-a, neće posebno odgovarati na naprijed izložene žalbene navode tužitelja i tuženika već se obje stranke glede njih upućuju na valjano obrazloženje prvostupanjske presude.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-291/2017-2, od 13. II. 2018.

POPRAVLJANJE IMOVINSKE ŠTETE – NAKNADA U OBLIKU NOVČANE RENTE – IZMJENA RENTE

Ukidanje – stjecanje uvjeta (godina života) za starosnu mirovinu

(čl.1096. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Radnik ima zakonsko pravo (čl.112.st.1.t.4. Zakona o radu – NN broj 93/14 i čl.33.st.1. Zakona o mirovinskom osiguranju – NN broj 157/13 i dr.) raditi i biti u radnom odnosu do navršenih 65 godina života, pa zakonska mogućnost odlaska u mirovinu i prije navedenih godina života u skladu sa odredbama specijalnog propisa (čl.180.st.1. Zakona o mirovinskom osiguranju) ne predstavlja obvezu već pravo radnika (osiguranika), slijedom čega to nije ni okolnost temeljem koje bi štetnik s uspjehom mogao u parničnom postupku zahtijevati ukidanje rente dosuđene u vidu razlike između invalidske mirovine i plaće koju bi oštećeni svojim radom ostvarivao da nije bilo ozljeđivanja.

„Predmet spora u ovoj parnici je donošenje konstitutivne odluke o ukidanju obveze plaćanja mjesečne rente u iznosu od 1.713,17 kuna, a koja obveza je utvrđena pravomoćnom presudom Općinskog suda u Osijeku donesenom u predmetu P-759/2008, s tim da je taj zahtjev tužitelj temeljio na činjeničnim tvrdnjama da navedeni iznos mjesečne rente predstavlja razliku između invalidske mirovine i plaće koju bi tužena po redovnom tijeku stvari ostvarivala svojim radom kod tadašnjeg poslodavca da nije bilo ozljeđivanja u štetnom događaju; da je tužena u međuvremenu do pokretanja predmetne parnice ispunila uvjete (15 godina staža osiguranja i 61 godina života) iz odredbe čl.180. Zakona o mirovinskom osiguranju potrebne za stjecanje prava na starosnu mirovinu, i da bi iznos starosne mirovine tužene, prema tužiteljevom izračunu, bio znatno manji od iznosa invalidske mirovine koja se tuženoj isplaćuje, pa slijedom toga tužitelj smatra da su ispunjene pretpostavke za ukidanje navedene obveze temeljem odredbe čl.1096. Zakona o obveznim odnosima.

Sud prvog stupnja navedeni zahtjev tužitelja odbija kao neosnovan polazeći pri tome od nesporne činjenice da je tužena rođena 4. listopada 1953. godine te da je u vrijeme pokretanja ovog parničnog postupka navršila 62 godine i 11 mjeseci života; od odredbe čl.112.st.1.t.4. Zakona o radu (NN broj 93/14 – dalje: ZOR/14), kojom je propisano da ugovor o radu prestaje kad radnik napuni 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža; od odredbe čl.33.st.1. Zakona o mirovinskom osiguranju (NN broj 157/13, 151/14, 33/15, 93/15 – dalje: ZMO), kojom je propisano da pravo na starosnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2014. godine do 31. prosinca 2030. godine stječe osiguranik kada navrši 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža; i od toga da tužena nije podnijela zahtjev za starosnu mirovinu u smislu odredbe čl.180.st.1. ZMO, odnosno da tužena nije iskoristila pravo za odlazak u starosnu mirovinu prije nego što navrši 65 godine života. Temeljem navedenog sud prvog stupnja postavljeni tužbeni zahtjev temeljem odredbe čl.1096. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO/05) ocjenjuje neosnovanim, jer tužiteljica ni u vrijeme podnošenja tužbe ali ni tijekom predmetnog postupka do odlučivanja o postavljenom tužbenom zahtjevu nije ostvarila zakonske uvjete u smislu životne dobi (65 godina života) kada joj po sili zakona prestaje radni odnos, odnosno kada u smislu odredbe čl.112.st.4. ZOR/14 mora nastupiti u starosnu mirovinu.

Ne postoje žalbeni razlozi iz odredbi čl.355. i čl.356. ZPP-a, jer je sud prvog stupnja pravilno utvrdio sve važne činjenice i na njih je pravilno primijenio materijalno pravo kada je odbio postavljeni tužbeni zahtjev tužitelja.

Tužitelj je svoj tužbeni zahtjev temeljio na odredbi čl.1096. ZOO/05, a tom je odredbom propisano da sud može na zahtjev oštećenog za ubuduće povećati rentu, a može je na zahtjev štetnika sniziti ili ukinuti ako se znatnije promijene okolnosti koje je sud imao na umu pri donošenju prijašnje odluke. Dakle, da bi sud mogao ukinuti obvezu plaćanja rente utvrđenu nekom ranije donesenom pravomoćnom sudskom odlukom potreban je takav zahtjev štetnika (tužitelj), i potrebno je utvrditi da su se znatno promijenile okolnosti koje je sud imao u vidu prilikom donošenja odluke o obvezi plaćanja rente, s tim da je pri utvrđivanju ispunjenja pretpostavki za ukidanje rente po zahtjevu štetnika sud vezan sa onim činjeničnim supstratom na kojem je tužitelj utemeljio taj zahtjev.

Nema spora da, u situaciji kada dosuđena mjesečna renta predstavlja razliku između invalidske mirovine i plaće, prestanak rada zbog odlaska u starosnu mirovinu može predstavljati važnu okolnost, u smislu odredbe čl.1096. ZOO/05, za ukidanje rente, ali ne i samu po sebi dovoljnom, jer bi u tom slučaju štetnik mogao tražiti ukidanje rente samo ukoliko bi starosna mirovina, koju bi oštećeni po redovnom tijeku stvari ostvario, bila jednaka ili veća od iznosa invalidske mirovine koja se oštećenom isplaćuje. Međutim u predmetnom slučaju, i prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda kao što to pravilno utvrđuje i sud prvog stupnja, nisu ostvarene pretpostavke na kojima je tužitelj utemeljio svoj tužbeni zahtjev u predmetnoj parnici.

Prava po osnovi mirovinskog osiguranja, a jedno od tih prava je i pravo na starosnu mirovinu, regulirana su Zakonom o mirovinskom osiguranju – i u tom segmentu radi se o specijalnom propisu i glede uvjeta za ostvarenje tih prava. Stjecanje prava na starosnu mirovinu propisano je odredbom čl.33.st.1. ZMO, ali i odredbom čl.180.st.1. toga zakona kada je riječ o stjecanju prava na starosnu mirovinu osiguranika – žene. Odredba čl.33.st.1. je opća odredba – propisuje da se pravo na starosnu mirovinu, u vremenskom razdoblju od 01. siječnja 2014. pa do 31. prosinca 2030. godine, stječe sa ostvarenih 15 godina staža osiguranja i sa navršениh 65 godina života, i te dvije pretpostavke moraju biti kumulativno ispunjene, pri čemu se ne pravi razlika prema spolu osiguranika. Iznimno od navedene odredbe čl.33.st.1., kada je riječ o osiguraniku koji je žena, odredbom čl.180.st.1. priznato je pravo na stjecanje starosne mirovine i prije navršениh 65 godina života, tj. tom odredbom se osiguranicima ženama, koje su ostvarile 15 godina staža osiguranja, priznaje mogućnost odlaska u starosnu mirovinu u 2014. godini ako su te godine napunile 61 godinu života, u 2015. godini ako su te godine napunile 61 godinu i tri mjeseca života, u 2016. godini ako su te godine napunile 61 godinu i 6 mjeseci života, i tako dalje sve do 2029. godine. Međutim, navedenu odredbu čl.180. ZMO tužitelj pogrešno tumači u kontekstu primjene odredbe čl.1096. ZOO i prava na ukidanje rente, a pogrešan je i pravni stav tužitelja da je u konkretnom slučaju bez značaja odredba čl.112.st.1.t.4. ZOR/14, kojom je propisan prestanak ugovora o radu po sili zakona ostvarenjem 15 godina staža osiguranja i navršavanjem 65 godina život. Naime, odredba čl.180.st.1. ZMO govori o pravu, ne i obavezi, osiguranika žene da u 2014. godini, zbog napunjene 61 godine života u toj godini i zbog ostvarenih 15 godina staža osiguranja, stupi u starosnu mirovinu. To znači da isključivo o volji osiguranika žene ovisi da li će konzimirati navedeno pravo – da li će stupiti u starosnu mirovinu podnošenjem zahtjeva za priznanje toga prava temeljem navedene odredbe, ili će se koristiti zakonom priznatim pravom iz odredbe čl.33.st.1. ZMO i iz odredbe čl.112.st.1.t.4. ZOR/14 da radi sve do svoje 65 godine života i da tek tada ode u starosnu mirovinu.

Iz rješenja o priznanju prava na invalidsku mirovinu (list 18-19) tužene, u koje je sud prvog stupnja izvršio uvid, jasno proizlazi da je tužena na dan (24. studeni 2006. godine) sa kojim joj je priznao pravo na invalidsku mirovinu, imala ostvaren staž mirovinskog osiguranja od 8 godina i 19 dana, što znači da bi ona, da nije bilo štetnog događaja i da je nastavila raditi

kod svoga poslodavca i nakon 24. studenoga 2006. godine, potreban staž osiguranja (15 godina) za stjecanje prava na starosnu mirovinu ostvarila u mjesecu studenom 2013. godine, što vremenski je prije pokretanja predmetne parnice. Međutim, s obzirom na to da je tužena rođena 04. listopada 1953. godine, ona je 65 godina života napunila tek 04. listopada 2018.godine. Iz navedenog proizlazi da navedene godine (65) života, do kojih je tužena u smislu odredbe čl.112.st.1.t.4. ZOR/12 imala pravo raditi, nije ostvarila ni do momenta (08. rujan 2016. godine) podnošenja tužbe u ovom predmetu – jer je u tom momentu imala napunjene 62 godine života, a ni do momenta (17. studeni 2016. godine) donošenja pobijane prvostupajnske presude – jer je u tom momentu imala napunjene 63 godine života. Iz navedenog proizlazi daljnji zaključak da su neosnovane tvrdnje tužitelja da su se znatno promijenile okolnosti koje je sud imao na umu prilikom utvrđivanja obveze plaćanja mjesečne rente čije se ukidanje zahtjeva u predmetnoj parnici pozivom na odredbu čl.1096. ZOO/05.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-718/17-2, od 15. XI. 2018.

III. R A D N O P R A V O

ZABRANA DISKRIMINACIJE GLEDE ZAPOŠLJAVANJA

Po osnovi članstva u sindikatu – pri odlučivanju o produljenju ugovora na određeno vrijeme

(čl.7.st.4. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 93/14 i 127/17 i čl.1. Zakona o suzbijanju diskriminacije – "Narodne novine" br. 85/08 i 112/12)

Poslodavac je pri donošenju odluke hoće li ili neće sa nekom osobom sklopiti ugovor o radu autonoman i slobodan – no kada odluči da sa nekim radnikom, po isteku prethodno sklopljenog ugovora o radu na određeno vrijeme, neće zaključiti novi ugovor o radu na određeno vrijeme, rukovodeći se pri tome isključivo činjenicom njegova članstva u određenom sindikatu, riječ je o nejednakom (diskriminatornom) te zakonom zabranenom postupanju poslodavca na području zapošljavanja.

„Predmet spora u ovoj parnici je utvrđenje postojanja nejednakog postupanja (diskriminacije) tuženika prema tužitelju po osnovi članstva u sindikatu, i to radnjama poduzetim 27. prosinca 2016. godine i 16. siječnja 2017. godine – donošenjem odluke (obavijesti) o isteku ugovora o radu i o nesklapanju novog ugovora.

Raspravljajući sporna pitanja sud prvog stupnja je na temelju izvedenih dokaza utvrdio slijedeće činjenice: da je tužitelj bio zaposlen kod tuženika na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme od 30. lipnja 2016. godine s vremenski određenim trajanjem do 31. prosinca 2016. godine; da je tuženik tužitelju dostavio obavijest od 27. prosinca 2016. godine u kojoj je navedeno da mu sklopljeni ugovor o radu od 30. lipnja 2016. godine istječe sa danom 31. prosinca 2016. godine zbog čega mu sa tim danom prestaje radni odnos, i da poslodavac (tuženik) sa njime neće zaključiti novi ugovor o radu; da je tužitelj bio član Sindikata strojovođa Hrvatske (dalje: SSH) te da je navedeni sindikat tuženiku dostavio dopis od 23. studenog 2016. godine koji je sadržavao popis tuženikovih radnika (ukupno njih 12) koji su članovi toga sindikata, i da se na tom popisu nalazio i tužitelj; da je zakonski zastupnik tuženika I. J., nakon primitka dopisa SSH od 23. studenog 2016. godine, pozivao radnike koji su se nalazili na popisu radnika koji su članovi toga sindikata da se izjasne da li su članovi navedenog sindikata te im je nastavak radnog odnosa uvjetovao njihovim ispisivanjem iz SSH; da je navedeni razgovor obavljen i sa tužiteljem te je tuženik i od tužitelja zahtijevao da se ispiše iz SSH ukoliko želi nastaviti raditi kod tuženika; da se na navedenom popisu iz dopisa SSH, osim tužitelja, nalazilo još sedam radnika kojima su ugovori o radu na određeno vrijeme isticali 31. prosinca 2016. godine, i da tuženik ni sa jednim od tih radnika nije produljio radni odnos – nije zaključio novi ugovor o radu; da se na navedenom popisu iz dopisa SSH nalazilo i ime radnika D. S., kojem je također isticao ugovor o radu 31. prosinca 2016. godine, ali je tuženik sa njime zaključio novi ugovor o radu na određeno vrijeme dana 28. prosinca 2016. godine zbog toga što je on ishodio ispisnicu iz SSH i istu dostavio tuženiku, s tim da se je navedeni radnik, nakon sklapanja novog ugovora o radu ponovno učlanio u SSH; da od trenutno zaposlenih radnika strojovođa kod tuženika niti jedan nije član SSH.

Polazeći od naprijed navedenih utvrđenja sud prvog stupnja nalazi utvrđenim da je tužitelj u provedenom postupku učinio vjerojatnim postojanje nejednakog postupanja tuženika prema tužitelju po osnovi članstva u sindikatu, sve to u smislu odredbe čl.7.st.4. Zakon o radu

(NN broj 93/14 – dalje: ZOR/14) te čl.1. Zakona o suzbijanju diskriminacije (NN broj 85/08 i 112/12 – dalje: ZSD), i nalazi utvrđenim da tuženik nije dokazao da sa tužiteljem novi ugovor o radu nije zaključio iz drugih objektivno opravdanih razloga, pa stoga temeljem navedenih zakonskih odredbi te primjenom odredbe čl.16.st.1. i čl.17.st.1.t.1. ZSD, djelomično prihvaća tužbeni zahtjev tužitelja za utvrđenje postojanja diskriminacije.

Navedena odluka suda prvog stupnja donesena je na temelju pravilno utvrđenog činjeničnog stanja i uz pravilnu primjenu materijalnog prava. Naime, nije sporno da tužitelj u predmetnoj parnici traži zaštitu od nejednakog postupanja (diskriminacije) po osnovi članstava u sindikatu – članstva u Sindikatu strojovođa Hrvatske (SSH).

Odredbom čl.7.st.4. ZOR/14 je propisano da je zabranjena izravna ili neizravna diskriminacija na području rada i uvjeta rada, uključujući kriterije za odabir i uvjete pri zapošljavanju, napredovanju, profesionalnom usmjeravanju, stručnom osposobljavanju i usavršavanju te prekvalifikaciji, u skladu sa ovim zakonom i posebnim zakonima. Poseban zakon na koji upućuje navedena odredba ZOR/14 je Zakon o suzbijanju diskriminacije (NN broj 85/08 i 112/12 – dalje: ZSD), koji u čl.1. propisuje da se njime osigurava zaštita i promicanje jednakosti kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, stvaraju pretpostavke za ostvarivanje jednakih mogućnosti i uređuje zaštita od diskriminacije, između ostalog, i po osnovi članstva u sindikatu, a u st.2. da se diskriminacijom u smislu toga zakona smatra stavljanje u nepovoljniji položaj bilo koje osobe po bilo kojoj osnovi (dakle, i po osnovi članstava u sindikatu) iz st.1. toga članka kao i osobe povezane s njom rodbinskim ili drugim vezama. Odredbom čl.8.st.1.t.1. toga zakona je propisano da se taj zakon primjenjuje na postupanje svih državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima te na postupanje svih pravnih i fizičkih osoba, između ostalog, i u području rada i radnih uvjeta uključujući kriterije za odabir i uvjete pri zapošljavanju.

Imajući u vidu činjenice koje utvrđuje sud prvog stupnja ovaj sud drugog stupnja prihvaća, kao pravilno, utvrđenje suda prvog stupnja da je tuženik, dana 27. prosinca 2016. godine, kada je donio odluku da sa tužiteljem neće zaključiti novi uzastopni ugovor o radu povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje, jer je tužitelj učinio vjerojatnim da je navedenu odluku tuženik donio isključivo zbog tužiteljeva članstava u SSH, a da tuženik nije dokazao da to nije učinio zbog tih razloga već zbog nekih drugih objektivnih te opravdanih okolnosti – zbog toga što je prestala potreba za radom koji je inače tužitelj kao strojovođa obavljao za tuženika temeljem ugovora o radu čije trajanje je isteklo dana 31. prosinca 2016. godine, ili zbog toga što on ne bi ispunjavao uvjetima za obavljanje rada za tuženika, ili zbog neke druge objektivne okolnosti temeljem koje poslodavac ima pravo odlučiti da li će sa nekom osobom zaključiti ugovor o radu. Navedeno utvrđenje suda prvog stupnja ne proizlazi samo iz po prvostupanjskom sudu prihvaćenog stranačkog iskaza tužitelja (list 315), u kojem je on naveo da je i on od strane direktora I. J. a nakon što je tuženik dobio dopis SSH sa popisom radnika članova toga sindikata, bio pozvan na razgovor u kojem mu je direktor tuženika otvoreno rekao da sa njim neće produljiti ugovor koji mu istječe i to zbog toga što je član SSH, već i iz iskaza saslušanih svjedoka koji su svi od reda potvrdili navode tužitelja o vršenju pritiska od strane tuženika da istupe iz SSH te uvjetovanju navedenim nastavak rada za tuženika, ali i u spis predočenih isprava. Da je članstvo u SSH tuženiku bio osnovni i zapravo jedini kriterij pri odluci da se sa tužiteljem, kao i sa ostalim radnicima sa popisa navedenog u dopisu SSH od 23. studenog 2016. godine, ne produlji radni odnos sklapanjem novog ugovora o radu, govori i to da je na navedenom popisu članova navedenog sindikata nalazio i radnik D. S. te da je tuženik sa njime 28. prosinca 2016. godine zaključio novi

ugovor o radu na određeno vrijeme, a to je učinio tek nakon što mu je taj radnik donio dokaz da nije član sindikata – ispisnicu iz SSH.

Tijekom postupka pred prvostupanjskim sudom tuženik je iznosio tvrdnju da do produljenja radnog odnosa sa tužiteljem nije došlo zbog određenih objektivnih komercijalnih razloga no te tvrdnje, i prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda, tuženik nije ničime dokazao. Naime, tuženik nije ničime dokazao da je tijekom 2017. godine u odnosu na prethodnu 2016. godinu došlo do gubitka određenih poslova ili do smanjenja njegovih ugovorom preuzetih obveza u željezničkom prijevozu, a zbog čijih izvršavanja su tijekom 2016. godine sklapani ugovori o radu sa radnicima – strojovođaama, pa i sa tužiteljem. Dakle, iz provedenih dokaza proizlazi da je radniku D. S. isticao ugovor o radu na određeno vrijeme 31. prosinca 2016. godine, jednako kao i tužitelju, i da je tuženik sa D. S. produljio radni odnos sklapanjem novog ugovora o radu – jer je on tuženiku predočio dokaz o svojem ispisu iz SSH, dok sa tužiteljem to tuženik nije učinio jer tužitelj na izričito traženje odgovornih osoba tuženika nije istupio iz navedenog sindikata. Na taj način je tužitelj u odnosu na navedenog radnika izravno stavljen u nejednak položaj pri donošenju poslodavčeve (tuženikove) odluke o tome sa kojim će radnikom biti sklopljen novi ugovor o radu a sa kojim ne, i to prema kriteriju članstva u sindikatu (SSH), koje postupanje tuženika pri odlučivanju o zapošljavanju radnika je protivno i odredbi čl.7.st.4. ZOR/14 i naprijed citiranim odredbama ZSD.

Ovaj sud drugog stupnja prihvaća kao točne žalbene tvrdnje tuženika da je poslodavac uvijek autonoman u donošenju odluke o potrebi zapošljavanja novih radnika kao i u donošenju odluke hoće li ili neće sa nekime sklopiti ugovor o radu, kao i u odluci da li će sklopiti ili ne sklopiti novi ugovor sa radnikom kojem je na zakonom propisani način prestao raniji ugovor o radu – no u toj svojoj autonomnosti ne smije se rukovoditi okolnostima koje su ZSD propisane kao diskriminatorne.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-297/18-2, od 15. XI. 2018.

ZABRANA DISKRIMINACIJE GLEDE ZAPOŠLJAVANJA

Sadržaj sudske zaštite

(čl.7.st.4. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 93/14 i 127/17 u svezi čl.16. i čl.17.st.1. Zakona o suzbijanju diskriminacije – "Narodne novine" br. 85/08 i 112/12)

Sadržaj sudske zaštite (tužbenog zahtjeva) od nejednakog (diskriminatornog) postupanja ovisi o području na kojem je došlo do nejednakog postupanja te koje je pravo takvim postupanjem povrijeđeno – stoga kada je riječ o nejednakom postupanju na području rada, i to u segmentu zapošljavanja, počinjenog odlukom poslodavca da sa određenom osobom neće zaključiti ugovor o radu, pored utvrđenja o postojanju nejednakog postupanja ta osoba bila bi ovlaštena zahtijevati naknadu prouzročene joj štete, no ne i zahtijevati da se poslodavcu naloži radnja sklapanja sa njom ugovora o radu.

„Predmet spora u ovoj parnici je utvrđenje postojanja nejednakog postupanja (diskriminacije) tuženika prema tužitelju po osnovi članstva u sindikatu, i to radnjama poduzetim 27. prosinca 2016. godine i 16. siječnja 2017. godine – donošenjem odluke (obavijesti) o isteku ugovora o radu i o nesklapanju novog ugovora, i zahtjev za uklanjanjem posljedica navedenog nejednakog postupanja sklapanjem novog ugovora o radu sa tužiteljem.

Sud prvog stupnja nalazi utvrđenim da je tužitelj u provedenom postupku učinio vjerojatnim postojanje nejednakog postupanja tuženika prema tužitelju po osnovi članstva u sindikatu, sve to u smislu odredbe čl.7.st.4. Zakon o radu (NN broj 93/14 – dalje: ZOR/14) te čl.1. Zakona o suzbijanju diskriminacije (NN broj 85/08 i 112/12 – dalje: ZSD), i nalazi utvrđenim da tuženik nije dokazao da sa tužiteljem novi ugovor o radu nije zaključio iz drugih objektivno opravdanih razloga, pa stoga temeljem navedenih zakonskih odredbi te primjenom odredbe čl.16.st.1. i čl.17.st.1.t.1. ZSD, djelomično prihvaća tužbeni zahtjev tužitelja za utvrđenje postojanja diskriminacije. U preostalom dijelu postavljeni tužbeni zahtjev – kojima se traži da se tuženiku naloži sklapanje ugovora o radu sa tužiteljem i da tužitelja vrati na radi, sud prvog stupnja ocjenjuje pravno neosnovanima, pa ih stoga i odbija. To stoga jer smatra da tužitelji ne pripada pravo postavljati taj zahtjev jer smatra da je protivan i općem načelu slobode ugovaranja u zasnivanju radnih odnosa iz odredbe čl.2. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO/05), koji zakon se na odgovarajući način primjenjuje i u radnim odnosima temeljem odredbe čl.8.st.4. ZOR/14.

Navedena odluka suda prvog stupnja, u dijelu u kojem je tužitelj odbijen sa postavljenim tužbenim zahtjevom donesena je u pravilno provedenom postupku, na temelju pravilno utvrđenog činjeničnog stanja i uz pravilnu primjenu materijalnog prava – pa stoga tu odluku neosnovano žalbom pobija tužitelj.

Naime, odredbom čl.17.st.1.t.1. do t.4. ZSD doista je propisano koje sve tužbene zahtjeve može postaviti osoba koja u sudskom postupku traži zaštitu zbog povrede nekog njenog prava na nejednako postupanje. Međutim, kada se tužitelj poziva na navedenu odredbu pobijajući odluku suda pravog stupnja u odbijenom dijelu tužbenog zahtjeva, on ispušta iz vida da navedena odredba propisuje moguće zahtjeve za sve moguće slučajeve nejednakog postupanja (diskriminacije), dakle, ne samo na području rada, već i na ostalim područjima navedenim u odredbi čl.8. ZSD. Koji će od zahtjeva iz odredbe čl.17.st.1. ZSD biti moguće postaviti u konkretnom sudskom postupku – da li sve zahtjeve iz te odredbe ili samo neke od njih, ovisi upravo o području na kojem je došlo do nejednakog postupanja. Kada je riječ o zaštiti od nejednakog postupanja na području rada, i u tom slučaju mogućnost isticanja svih ili samo nekog od zahtjeva iz te odredbe ovisit će od toga u kojem segment rada je došlo do povrede prava – da li se radi o povredi prava radnika koji je u radnom odnosu, ili je riječ o povredi nekog prava pri donošenju odluke poslodavca o zapošljavanju – izbora osobe sa koju će zaposliti odnosno koju neće zaposliti, o čemu se i radi u predmetnom slučaju.

Zaštitu od nejednakog postupanja u predmetnom slučaju zahtijeva osoba (tužitelj) koji nije u radnom odnosu kod tuženika, jer je tužiteljev radni odnos kod tuženika prestao ex lege – istekom vremena (31. prosinac 2016. godine) na koje je on ugovor o radu od 30. lipnja 2016. godine zaključio sa tuženikom. S obzirom na to – da mu je prethodni ugovor o radu prestao a novi ugovor nije zaključen, tužitelju u predmetnoj parnici ne pripada pravo na postavljanje tužbenog zahtjeva o kojem govori odredbe čl.17.st.1.t.2. ZSD, odnosno ne pripada mu pravo na otklanjanje posljedica diskriminacije tražeći da se naloži poslodavcu (tuženiku) da sa njim sklopi novi ugovor o radu, da se naloži njegovo vraćanje na rad te da se utvrdi da mu radni odnos nije prestao. Postavljanje takvog zahtjeva, kao što to pravilno zaključuje i sud prvog stupnja, bio bi u protivnosti sa temeljnim načelima radnog prava i temeljnim obvezno pravnim načelima koja vrijede i na području rada – a to je da je poslodavac uvijek slobodan u svojoj odluci hoće li ili neće sa nekom osobom zaključiti ugovor o radu. Stoga, u konkretnom slučaju, a s obzirom na pravilno utvrđenje suda da se je tuženik u donošenju navedene autonomne odluke rukovodio nedopuštenim diskriminatornim

okolnostima, zbog čega je pravilno prihvaćen zahtjev na utvrđenje nejednakog postupanja, tužitelju bi eventualno, pored prava na utvrđenje diskriminacije, pripadalo pravo na postavljanje zahtjeva za naknadu štete – a koji zahtjev tužitelj u predmetnoj parnici nije postavio.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-297/18-2, od 15. XI. 2018.

PRIVREMENO ZAPOŠLJAVANJE – UGOVOR O RADU ZA PRIVREMENO OBAVLJANJE POSLOVA – SADRŽAJ UGOVORA

O pojmu „drugi uvjeti rada“

(čl.26.st.5. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09)

Pojam „drugi uvjeti rada“ u smislu odredbe čl.26.st.5. Zakona o radu (NN broj 149/09) podrazumijeva i materijalna prava (prigodna nagrada za Uskrs i Božić, regres za godišnji odmor i dr.) radnika utvrđena kolektivnim ugovorom korisnika usluge rada radnika agencije za privremeno zapošljavanje.

„Predmet spora u ovoj parnici je tražbina tužitelja kao radnika I-tuženika s osnova prigodne nagrade za Uskrs 2010. godine u iznosu od 400,00 kuna, i naknada regresa za godišnji odmor u 2010. godini u iznosu od 7.000,00 kuna, a u provedenom postupku prvostupanijski sud je utvrdio da je tužitelj bio zaposlenik I-tuženika u vremenskom razdoblju od 01.07.2009. godine pa do 30. lipnja 2010. godine temeljem ugovora o radu za privremeno obavljanje poslova, da je tužitelj kao zaposlenik agencije za zapošljavanje (I-tuženik) u cijelom tom vremenskom razdoblju rad obavljao kod korisnika H. – H. t. d.d., i da je u 2010. godini korisnik H. – H. t. d.d. svim svojim radnicima isplatio prigodnu nagradu za Uskrs u iznosu od 400,00 kuna i da im je isplatio regres za godišnji odmor u iznosu od 7.000,00 kuna bruto temeljem odredbi čl.61.st.1. i čl.47. Kolektivnog ugovora korisnika.

Polazeći od naprijed navedenih činjeničnih utvrđenja sud prvog stupnja u cijelosti prihvaća tužbeni zahtjev tužitelja – jer zauzima stav da tužitelju kao zaposleniku I-tuženika, kao agencije za privremeno zapošljavanje, pripada pravo na isplatu prigodne nagrade za uskrs i pravo na isplatu regresa za godišnji odmor i to u onoj visini u kojoj su ta prava bila priznata kolektivnim ugovorom korisnika (H. – H. t. d.d.) tužiteljeva rada tijekom 2010. godine te u visini u kojoj su izvršene isplate navedenih prava radnicima korisnika, a sve to temeljem odredbe čl.26.st.5. Zakona o radu (NN broj 149/09 – dalje: ZOR), koji zakon se primjenjuje u utuženom razdoblju na koje se utuženi iznosi odnose, a kojom odredbom je izričito propisano da ugovorena plaća i drugi uvjeti rada ustupljenog radnika ne smiju biti utvrđeni u iznosu manjem, odnosno nepovoljnijem od plaće, odnosno drugih uvjeta rada radnika zaposlenog kod korisnika na istim poslovima koje bi ustupljeni radnik ostvario da je sklopio ugovor o radu s korisnikom, s tim da sud izražava i stav da pojam „drugi uvjeti rada“ obuhvaća i isplate materijalnih prava (uskrsnica, božićnica, regres) propisanih odredbama kolektivnog ugovora.

Žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava od strane suda prvog stupnja I-tuženik je našao u pogrešnoj primjeni odredbe čl.26.st.5. ZOR/09 – jer je sud prvog stupnja, prema mišljenju žalitelja, pogrešno protumačio dio navedene odredbe koja govori o „drugim uvjetima rada“, pod što nikako ne mogu ulaziti isplate materijalnih prava (prigodne nagrade za Uskrs i Božić, regres) utvrđene kolektivnim ugovorom korisnika, no navedene žalbene tvrdnje ne mogu se prihvatiti kao pravno utemeljene.

Prema odredbi čl. 26. st. 5. ZOR/09, ugovorena plaća i drugi uvjeti rada ustupljenog radnika ne smiju biti utvrđeni u iznosu manjem odnosno nepovoljnijem od plaće odnosno drugih uvjeta rada radnika zaposlenog kod korisnika na istim poslovima koje bi ustupljeni radnik ostvario da je sklopio ugovor o radu s korisnikom. Direktivom Europske unije 2008/104/EK o agencijama za privremeno zapošljavanje od 19. studenog 2008. (dalje: Direktiva) - člankom 5. stavak 1. određeno je da će osnovni uvjeti rada i zapošljavanja radnika Agencija za privremeno zapošljavanje biti za vrijeme za koje su ustupljeni kod korisnika najmanje oni koji bi se primijenili kad bi radnici bili zaposleni neposredno kod korisnika na tom istom radnom mjestu. Nadalje, člankom 3. stavak 1. točka F Direktive je utvrđeno da osnovni uvjeti rada i zapošljavanja znače uvjete rada i zapošljavanja koji su određeni putem zakona, regulativa, administrativnih procedura, kolektivnih ugovora i/ili drugih obvezujućih općih odredbi koje su na snazi kod korisnika, a koji se odnose na trajanje radnog vremena, prekovremeni rad, stanku, razdoblje odmora, noćni rad, godišnji odmor i državne blagdane te plaću. Konačno, člankom 9. stavak 1. Direktive određeno je da ista nema utjecaja na pravo država članica na primjenu ili uvođenje zakonodavstva koje je povoljnije za radnike.

U skladu sa iznesenim proizlazi da je naš zakonodavac, prilikom usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s europskom pravnom stečevinom prije stupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije (čl. 69. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice i njihovih država članica-Luxemburg 29. listopada 2001.), a na temelju članka 9. stavak 1. Direktive u vezi sa člankom 11. Direktive, prilikom donošenja Zakona o radu iz 2009. implementirao Direktivu na način da je predmetnu materiju normirao povoljnije za radnike koji su zaposleni putem agencija za privremeno zapošljavanje. Time je zakonodavac izjednačio radnika zaposlenog kod korisnika i ustupljenog radnika koji radi na istim poslovima, ne samo po pitanju osnovnih uvjeta rada, o kojima govori Direktiva, već svih uvjeta rada – jer se u čl.26.st.5. ZR ne govori o osnovnim uvjetima rada već o drugim uvjetima rada ne isključujući pri tome bilo koji, pa će ustupljeni radnik ostvariti pravo i na prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor, uskrsnica i slično), a koje na temelju kolektivnog ugovora ostvaruje radnik zaposlen kod korisnika.

Prema svemu navedenom, stav je i ovog drugostupanjskog suda da je prema odredbi čl. 26. st. 5. ZOR/09 ustanovljeno pravo za dodatke na plaću odnosno ostale primitke i za radnike zaposlene kod korisnika putem agencija za privremeno zapošljavanje. Smisao je navedene odredbe izjednačavanje novčanih primanja ustupljenog radnika i radnika koji je u radnom odnosu kod korisnika, odnosno navedena odredba propisuje jednakost ugovorene plaće i drugih uvjeta rada, odnosno uvjeti rada i zapošljavanja radnika temelje se na načelu jednakog postupanja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-287/16-2, od 12. II. 2018.

RADNO VRIJEME TE ODMORI I DOPUSTI – RADNO VRIJEME TE ODMORI I DOPUSTI RADNIKA I VOZAČA U CESTOVNOM PROMETU

Vrijeme čekanja na utovar i vrijeme utovara robe – radno vrijeme

(čl.3.t.20. i t.21. Zakona o radnom vremenu, obveznim odmorima mobilnih radnika i uređajima za bilježenje u cestovnom prometu – "Narodne novine" br. 60/08 i 124/10)

Vrijeme čekanja na utovar robe kada se radnik – vozač mora nalaziti uz teretno vozilo, kao i vrijeme utovara robe u vozilo ne predstavlja „vrijeme raspoloživosti“ radnika, već se radi o radnom vremenu za koje radnik ostvaruje pravo na isplatu plaće.

„Tužitelj u ovome postupku potražuje naknadu razlike plaće za razdoblje od 7. svibnja 2010. do 7. ožujka 2011. godine do kada je kod tuženika bio u radnom odnosu kao vozač.

Na temelju evidencije tuženika „Tjedni pregled vozača“ prvostupanjski sud je utvrdio da je kroz utuženo razdoblje evidentirano vrijeme od početka do kraja dnevnog rada tužitelja u pravilu bilo znatno duže od evidentiranog vremena vožnje koje je tužitelju priznato u radno vrijeme, da je tužitelj kao vozač kroz utuženo razdoblje obavljao prijevoz robe sa skladišta trgovačkog društva F. d.d., te da se vremenska razlika iz navedene evidencije odnosi na vrijeme od tužiteljevog preuzimanja teretnog vozila na J., prijevoz vozila do skladišta F. d.d. te čekanje na utovar i sam utovar robe.

Na temelju ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostupanjski je sud ocijenio da navedeno razdoblje ne predstavlja razdoblje raspoloživosti iz čl. 3.t.21. Zakona o radnom vremenu, obveznim odmorima mobilnih radnika i uređajima za bilježenje u cestovnom prometu (NN broj 60/08 i 124/10 – dalje: Zakon), već da se radi o radnom vremenu iz čl.3.t.20. istog Zakona, za koje radno vrijeme tužitelj ostvaruje pravo na plaću, a ovakve razloge pobijane presude u svemu prihvaća i ovaj drugostupanjski sud.

Imajući u vidu prije svega definicije pojmova „radno vrijeme“ i „razdoblja raspoloživosti“, neosnovani su žalbeni navodi o pogrešnoj primjeni materijalnog prava pri ocijeni da li sporno razdoblje čini radno vrijeme tužitelja. Naime, kao što je već rečeno, pojam radnog vremena vozača definiran je odredbom čl.3.t.20. Zakona, koja odredba glasi: „Vrijeme tijekom kojeg mobilni radnik ne može slobodno raspolagati svojim vremenom, te mora biti na svom radnom mjestu, spreman poduzeti svoje uobičajene poslove, pri čemu su neki poslovi vezani uz dežurstva, posebno tijekom vremena čekanja na utovar ili istovar.“ Pojam „razdoblja raspoloživosti“ definiran je odredbom čl.3.t.21. Zakona, koja odredba glasi: „Razdoblja raspoloživosti su razdoblja koja se isključuju iz radnog vremena, a označavaju: a)razdoblja tijekom kojih mobilni radnik ne mora ostati na svom radnom mjestu, ali mora biti na raspolaganju za sve pozive kao bi počeo ili nastavio voziti ili obavljati druge poslove, a koja ne uključuju razdoblja stanke i odmora. Razdoblja raspoloživosti uključuju posebno razdoblja tijekom kojih mobilni radnik prati vozilo koje se prevozi trajektom ili vlakom te razdoblja čekanja na graničnim prijelazima ili zbog zabrane prometovanja. Razdoblja i njihovo predviđeno trajanje moraju mobilnom radniku biti poznati unaprijed, odnosno, prije polaska ili neposredno prije stvarnog početka utvrđenog razdoblja, ili pod općim uvjetima dogovorenim između socijalnih partnera i/ili u skladu s uvjetima propisanim nacionalnim zakonodavstvom; b)za mobilne radnike koji voze u timu, vrijeme koje provedu sjedeći pokraj vozača ili na ležaju dok je vozilo u kretanju“

Dakle, za razliku od „razdoblja raspoloživosti“, tijekom kojih mobilni radnik ne mora ostati na svome radnom mjestu a razdoblja predviđenog trajanja ovoga vremena moraju biti poznata unaprijed, za vrijeme radnog vremena on mora ostati na svome radnome mjestu a razdoblja predviđenog trajanja nisu unaprijed poznata. Pri tome je vrijeme čekanja na utovar i istovar i izrijekom navedeno kao radno vrijeme, što je u skladu sa odredbom čl.3.t.19. Zakona, kojom je definiran pojam radnog mjesta, između ostalog na način da su to i sva ostala mjesta u kojima se obavljaju aktivnosti vezane uz prijevoz. Imajući u vidu da je sporno razdoblje obuhvaćalo kraće vrijeme vožnje teretnog vozila, te vrijeme utovara, kao i da je zbog različitih razdoblja čekanja na utovar, kako je to vidljivo iz „tjednog pregleda vozača“,

radnik kroz cijelo razdoblje morao biti uz vozilo tj. u pripravnosti na utovar, pravilno je prvostupanjski sud ocijenio da cjelokupno sporno razdoblje čini radno vrijeme.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-231/17-4, od 09. III. 2018.

ODMORI – GODIŠNJI ODMOR – PRAVO NA RAZMJERNI DIO GODIŠNJEG ODMORA

Regres u slučaju prava na razmjerni dio godišnjeg odmora

(čl.59.st.1. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09)

Kada radnik, zbog toga što mu radni odnos prestaje prije 01. srpnja, nema pravo koristiti puni godišnji odmor već njegov razmjerni dio (1/12 za svaki mjesec rada), u istom razmjeru mu pripada i pravo na regres za godišnji odmor.

„Pazeći na pravilnu primjenu materijalnog prava ovaj sud drugog stupnja utvrđuje da tužitelju ne pripada pravo na isplatu regresa za godišnji odmor u punom iznosu od 7.000,00 kuna, koliko mu je dosudio sud, već samo na isplatu iznosa od 3.500,00 kuna.

To stoga jer je sud prvog stupnja utvrdio da je tužitelj imao sa I-tuženikom sklopljen ugovor o radu za privremeno obavljanje poslova i anekse istih od 1. srpnja 2009. godine pa do 30. lipnja 2010. godine. S obzirom na to – tj. da je radni odnos tužitelju kod I-tuženika C. p. d.o.o. prestao 30. lipnja 2010. godine, na temelju odredbe čl. 59.st.1.t.3. Zakona o radu (NN broj 149/09 – dalje: ZOR/09), tužitelj je za 2010. godinu ostvario pravo na jednu dvanaestinu godišnjeg odmora za svakih navršenih mjesec dana rada u toj godini, što znači na jednu polovinu godišnjeg odmora, pa je isti sukladno navedenoj odredbi čl. 47.st.5. KU korisnika imao pravo na regres za 2010. godinu u ½ ugovorenog iznosa – tj. u iznosu 3.500,00 kuna.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-287/16-2, od 12. II. 2018.

PLAĆE – NAKNADA PLAĆE - DODACI

O izjavi o nepostojanju tražbina – danoj u pismenom otkazu ugovora o radu

(čl.151.st.3 i čl.203.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Izjava radnika o davanju izvanrednog otkaza u kojoj je navedeno i to „da radnik nema nikakvih potraživanja“, učinjena tijekom sudskog spora o tražbinama (neisplaćeni dodaci na plaću) nastalim tijekom trajanja radnog odnosa, ne može se u pogledu tih tražbine smatrati ni ugovorom o nagodbi niti ima značaj izjave o otpustu duga.

„Tijekom postupka nije bilo sporno da je tužitelj u trenutku podnošenja tužbe 26. svibnja 2015. godine bio zaposlenik tuženika, i to od 29. travnja 2013. godine, na poslovima taxi vozača, dok mu je radni odnos prestao tijekom ovog postupka dana 5. listopada 2015. na temelju izvanrednog otkaza radnika-tužitelja. Bilo je sporno postoji li obveza tuženika isplatiti tužitelju utužene iznose dospjele do podnošenja tužbe na ime dodataka na plaću za prekovremeni rad, rad noću, nedjeljom, blagdanom, kao i ustegnute iznose po osnovi propusta u obavljanju službe, te na ime naknade plaće za godišnji odmor, u sveukupnom iznosu od 19.338,00 kn s kamatama kako je pobliže naznačeno u izreci presude, budući je tuženik

dostavio u spis pismenu Izjavu tužitelja od 05. listopada 2015., navodeći da je prema istoj tužitelj potvrdio da prema tuženiku nema nikakvih potraživanja osim plaće za rujan i listopad.

Uvidom u Izjavu od 05. listopada 2015. (list 65 spisa) utvrđeno je da je u istoj tužitelj naveo kako s danom 05.10.2015. daje izvanredni otkaz, te da nema nikakvih potraživanja, osim plaće za rujan i listopad 2015. Prvostupanjski sud zaključuje da je tužitelj u trenutku potpisivanja spomenute Izjave bio i morao biti svjestan da postoji njegovo potraživanje prema poslodavcu, a koje potraživanje je predmetom ovog postupka i cijeni neosnovanima navode tužitelja kako navedena Izjava nema utjecaja na ishod ove parnice. Zaključno obzirom na sve izneseno, prema shvaćanju suda prvog stupanja navedena Izjava ima značenje nagodbe stranaka o svim njihovim međusobnim pravima i obvezama te pobijanom presudom sud odbija tužbeni zahtjev kao neosnovan.

Prema odredbi čl. 150. Zakona o obveznim odnosima NN broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18 – dalje:ZOO) ugovor o nagodbi sklapaju osobe između kojih postoji spor ili neizvjesnost o nekom pravnom odnosu, time da tim ugovorom strane uzajamnim popuštanjima prekidaju spor, odnosno otklanjaju neizvjesnost i određuju svoja uzajamna prava i obveze. Sukladno čl. 151. st. 3. ZOO-a kada samo jedna strana popusti drugoj onda to nije nagodba. Izjavu od 5. listopada 2015. godine je vlastoručno napisao tužitelj i istu potpisao, na njoj nema potpisa tuženika kao poslodavca, niti je navedeno u čemu se sastoje uzajamna prava i obveze, niti popuštanje, a prvostupanjski sud ni ne cijeni u čemu bi se sastojalo popuštanje tuženika kao poslodavca sve kada bi se i radilo o nagodbi, a niti je to tuženik tijekom postupka naveo. Stoga, prema ocjeni ovog suda navedena Izjava nije nagodba stranaka.

Činjenica da je u spornoj Izjavi o otkazu tužitelj kao radnik naveo kako nema nikakvih potraživanja osim plaće za rujan i listopad 2015. godine prema shvaćanju ovog suda ne može se smatrati niti otpustom duga poslodavcu na ime drugih potraživanja, pa niti onih ranije utuženih u ovom parničnom postupku. Naime, u skladu sa čl. 203. st. 1. ZOO-a obveza prestaje kada vjerovnik izjavi dužniku da neće zahtijevati njezino ispunjenje, a dužnik se s tim suglasi. Tužitelj nije izričito naveo u spornoj izjavi da neće zahtijevati ispunjenje već utuženih tražbina na ime materijalnih davanja od tuženika kao poslodavca dospjelih do izvanrednog otkaza, te se dana izjava od 5. listopada 2015. godine ne može tumačiti na način da bi se radilo o otpustu utuženog duga. Da je tome tako proizlazi iz iskaza tužitelja koji je naveo da je na inzistiranje voditelja (N.) sastavio spornu izjavu. Također osnovano tužitelj ukazuje da nakon dane Izjave nije povukao tužbu, niti se odrekao tužbenog zahtjeva te i navedeno ukazuje da se nije radilo o otpustu utuženog potraživanja i da to nije bila prava volja tužitelja.

Dakle, prema ocjeni ovog suda ne radi se niti o sporazumu o otpustu duga koji bi vezao tužitelja i utjecao na osnovanost utuženih tražbina, niti o nagodbi stranaka u svezi predmeta spora.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-420/16-2, od 29. X. 2018.

PRESTANAK UGOVORA O RADU – OTKAZ – REDOVITI OTKAZ – RAZLOZI ZA OTKAZ

Pokretanje postupka izvanredne uprave nad poslodavcem

(čl.37.st.1. Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku – "Narodne novine" br.32/17, i čl.115.st.1.t.1. Zakona o radu – "Narodne novine"

Pokretanje i provođenje nad poslodavcem postupka izvanredne uprave u skladu sa odredbama specijalnog propisa, već samo za sebe predstavlja poseban razlog za otkaz ugovora o radu, ali istovremeno, s obzirom na propisane razloge i uvjete koji moraju biti ispunjeni za pokretanje toga postupka, i činjenicu koja upućuje i na postojanje gospodarskih razloga za redovito otkazivanje ugovora o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga.

„Među strankama je nesporno da je tužitelj kod tuženika temeljem Ugovora o radu od 27. veljače 2015. obavljao poslove Rukovoditelj proizvodnje i izgradnje bio-plinskih postrojenja i da je navedeni Ugovor tuženik otkazao Odlukom o redovitom otkazu ugovora o radu na neodređeno vrijeme zbog poslovno uvjetovanih razloga 15. studenoga 2017. godine.

Odredbom čl. 115. st. 1. t. 1. Zakona o radu (NN br. 93/14, u daljnjem tekstu ZR) propisano je da poslodavac može otkazati ugovor o radu ako za to ima opravdan razlog u slučaju ako prestane potreba za obavljanjem određenog posla zbog gospodarskih, tehničkih ili organizacijskih razloga (poslovno uvjetovan otkaz).

Uvidom u Odluku o redovitom otkazu ugovora o radu na neodređeno vrijeme zbog poslovno uvjetovanih razloga od 15. studenoga 2017. prvostupanjski sud je utvrdio da je tužitelju otkazan Ugovor o radu iz razloga jer je nad poslodavcem 10. travnja 2017. otvoren postupak izvanredne uprave zbog ekonomskih razloga, i budući za obavljanjem poslova radnog mjesta Rukovoditelj proizvodnje i izgradnje bio-plinskih postrojenja ne postoji potreba. Prvostupanjski sud utvrđuje da u konkretnom slučaju tuženik nije dokazao postojanje opravdanih razloga za otkaz ugovora o radu tužitelju naveden u Odluci o otkazu, a u kojoj da nije naveden neki od opravdanih razloga za otkaz, već da se samo paušalno navodi da su razlozi ekonomski koji su doveli do otvaranja postupka izvanredne uprave nad tuženikom i da ne postoji potreba za radom tužitelja na radnom mjestu Rukovoditelj proizvodnje i izgradnje bio-plinskih postrojenja.

Prvostupanjski sud ne iznosi jasne razloge zašto postupak izvanredne uprave nije opravdan razlog za otkazivanje ugovora o radu, niti zašto u t.1. izreke pobijane presude utvrđuje da tuženikova Odluka o redovitom otkazu ugovora o radu na određeno vrijeme zbog poslovno uvjetovanih razloga od dana 15. 11. 2017. nije dopuštena, radi čega je ostvarena bitna povreda odredaba postupka iz čl. 354. st. 2. t.11. ZPP-a kako to osnovano ukazuje tuženik žalbom. No navedeni nedostatak bilo je moguće otkloniti u ovom žalbenom postupku, što je i učinio ovaj sud drugog stupnja postupajući u skladu sa odredbom čl.373.a st.1.t.2. u svezi st.3. ZPP-a.

Ovaj drugostupanjski sud utvrđuje da je postupak izvanredne uprave opravdan razlog za otkazivanje ugovora o radu i to prema odredbama Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značenja za Republiku Hrvatsku (NN. br. 32/2017. dalje: Zakon o postupku izvanredne uprave). Naime, prema čl.4.st.1. tog Zakona postupak izvanredne uprave primijenit će se na dioničko društvo dužnika (u daljnjem tekstu: dužnik) i

sva njegova ovisna i povezana društva ako je utvrđeno postojanje bilo kojeg od stečajnih razloga u smislu čl.5. Stečajnog zakona (NN br. 71/15) ili pred stečajnog razloga iz čl.4. Stečajnog zakona u odnosu na dužnika kao vladajuće društvo i koje dioničko društvo je samostalno ili zajedno sa svojim ovisnim ili povezanim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku. Prema čl.5.st.1. Zakon o postupku izvanredne uprave postupak izvanredne uprave provest će se i nad trgovačkim društvom koje ne ispunjava uvjete iz čl. 4. st.1. i 2. ovoga Zakona, pod uvjetom da se smatra ovisnim društvom, u smislu čl. 475. Zakona o trgovačkim društvima (NN. br. 11/93., 34/99., 121/99., 52/00., 118/03., 107/07., 146/08., 137/09., 125/11., 111/12., 168/13., 110/15), ili povezanim društvom (dužnik je društvo koje u drugome društvu ima većinski udio ili većinsko pravo u odlučivanju, ovisno ili vladajuće društvo, društvo koncerna ili društvo s uzajamnim udjelima prema Zakonu o trgovačkim društvima), a vladajuće društvo samostalno ili zajedno sa svojim ovisnim ili povezanim društvima ispunjava uvjete iz čl.4. ovoga Zakona.

U skladu sa čl.37.st.1. Zakona o postupku izvanredne uprave na pravne posljedice otvaranja postupka izvanredne uprave na odgovarajući se način primjenjuju pravila o pravnim posljedicama o otvaranju stečajnog postupka propisana posebnim zakonom koji uređuje stečaj, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno. Budući da ovim zakonom drugačije nije određeno, primjenjuju se odredbe čl.191.st.2. Stečajnog zakona, prema kojima je otvaranje stečajnog postupka posebno opravdan razlog za otkaz ugovora o radu. Stoga bi odgovarajućom primjenom te odredbe proizlazilo da je otvaranje postupka izvanredne uprave posebno opravdan razlog za otkaz ugovora o radu.

Nadalje, upravo otvaranje takvog postupka, prema ocijeni ovog suda, ukazuje i da su postojali gospodarski razlozi za otkazivanje ugovora o radu poslovno uvjetovanim otkazom. Činjenica da je povećavana plaća tužitelju kao rukovodećem kadru sama za sebe ne upućuje na zaključak da je tuženik kao društvo profitabilno poslovalo i da nisu postojali gospodarski razlozi za reorganizaciju i racionalizaciju poslovanja i radnih mjesta pa i na način da se poslovi jednog radnog mjesta prenose na drugo radno mjesto. Sama činjenica da radno mjesto tužitelja nije i formalno ukinuto izmjenom sistematizacije radnih mjesta prije samog donošenja odluke o otkazu, ne znači i da stvarno nije prestala potreba za radnim mjestom tužitelja. Naime, postojanje opravdanog razloga za ukidanje radnog mjesta tužitelja proizlazi i iz same činjenice pokretanja postupka izvanredne uprave kako je to u samoj odluci o redovitom otkazu navedeno da je društvo A. d.d. zatražilo otvaranje tog postupka radi toga što je utvrđeno da postoji prijeteća nesposobnost za plaćanje iz čl. 4. Stečajnog zakona. Činjenica što u potpunosti nije prestala potreba za obavljanjem poslova koje je obavljao tužitelj, kako to navodi direktor tuženika L. Č. u svom iskazu – da je dio poslova tužitelja i to izgradnje nestao 2016., a dio poslova da obavlja sam, nije prema ocjeni ovog suda od utjecaja na zakonitost Odluke o otkazu, budući je autonomno pravo poslodavca da odluči koji će se poslovi i u sklopu kojeg radnog mjesta obavljati, a sve u cilju efikasnosti obavljanja poslova i radnih zadataka te racionalizacije poslovanja, smanjenja troškova proizvodnje i postizanja veće konkurentnosti na tržištu, kao i pravo da određuje sistematizaciju radnih mjesta ili organizaciju svoga poslovanja prema svojim potrebama i mogućnostima, a isto tako je i autonomno pravo da u sklopu reorganizacije i racionalizacije poslovanja ukida pojedina radna mjesta ili ih organizira na drugačiji način. Stoga je u tom kontekstu, a temeljem takvog prava tuženika, nastupio i takav razlog za otkazivanje ugovora o radu tužitelja sukladno čl.115. st.1. toč.1. ZR-a budući je prestala potreba za radom na radnom mjestu tužitelja.

Slijedom izloženog, kako je tuženik dokazao da je zbog gospodarskih i organizacijskih razloga prestala potreba za radom tužitelja, kao i postojanje opravdanog razloga za otkaz i u vidu otvaranja postupka izvanredne uprave, to je tuženikova Odluka o redovitom otkazu

ugovora o radu na neodređeno vrijeme zbog poslovno uvjetovanih razloga od dana 15. 11. 2017. dopuštena, stoga je tužbeni zahtjev tužitelja koji se temelji na činjenici nedopuštenosti otkaza u cijelosti neosnovan pa je valjalo uvažiti žalbu tuženika i preinačiti prvostupanjsku presudu na način da je tužbeni zahtjev tužitelja odbijen kao neosnovan primjenom čl. 373. a ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-218/18-2, od 23. VIII. 2018.

OSTVARIVANJE PRAVA I OBVEZA IZ RADNOG ODNOSA – ZASTARA POTRAŽIVANJA IZ RADNOG ODNOSA

Rok zastare od 5 godina – primjena na tražbine nastale prije 07. kolovoza 2014. godine

(čl.139. u svezi čl.232.st.2. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 93/14 i 127/17)

Dulji rok zastare (5 godina) propisan Zakonom o radu (NN broj 93/14 – dalje: ZOR/14) primjenjuje se i na one tražbine radnika koje su nastale i glede kojih je započeo teći rok zastare prije stupanja na snagu toga zakona, odnosno koje su nastale za vrijeme važenja i primjene Zakona o radu (NN broj 149/09, 61/11 i 82/12, 73/13) kojim je bio propisan kraći rok zastare (3 godine), osim glede onih tražbina za koje je kraći rok zastare od 3 godine već istekao prije 07. kolovoza 2014. godine (dana stupanja na snagu ZOR/14).

„Predmet ove parnice je tražbina tužitelja isplate jednokratnog dodatka u iznosu od 1.800,00 kuna godišnje, i to za razdoblje 2011. do 2016. godine. temeljem čl. 49. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo.

Pravilno je sud prvog stupnja utvrdio da je potraživanje jednokratnog dodatka za 2011. godinu zastarjelo, dok nije osnovan prigovor zastare za dodatak za 2012. do 2016. godinu.

Prema odredbi čl. 135. Zakona o radu (NN broj 149/09, 61/11, 82/12, 73/13 - dalje: ZR/09) potraživanja iz radnog odnosa zastarijevaju za tri godine, a prema odredbi čl. 139. Zakona o radu (NN broj 93/14 – dalje: ZR/14) potraživanja iz radnog odnosa zastarijevaju za pet godina. Prema odredbi čl. 232.st.2. ZR/14 odredba čl.139. istog Zakona neće se primjenjivati samo na ona potraživanja iz radnih odnosa radnika kojima je rok zastare od tri godine istekao prije stupanja na snagu tog Zakona, a Zakon je stupio na snagu 7. kolovoza 2014.

Budući prema odredbama KU jednokratni dodatak na plaću se isplaćuje s plaćom za mjesec u kojem se koristi godišnji odmor, ali ne prije 30. lipnja za tekuću godinu, a kako tužitelj nije ni naveo u kojem mjesecu je 2011. koristio godišnji odmor, pravilno je sud prvog stupnja utvrdio da je potraživanje jednokratnog dodatka za 2011. dospjelo 30. lipnja 2011. i da se na isto primjenjuje odredba čl. 135. ZR/09 i da je potraživanje zastarjelo jer je tužba podnijeta 28. prosinca 2016.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-165/18-2, od 25. IX. 2018.

OSTVARIVANJE PRAVA I OBVEZA IZ RADNOG ODNOSA – PRENOŠENJE UGOVORA NA NOVOG POSLODAVCA

Kod prijenosa djelatnosti sa zatvorenog obrta na trgovačko društvo

(čl.129. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 142/03, 30/04, 68/05 i 94/09, i čl.133. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13)

Prijenos ugovora o radu zaposlenih u obrtu na trgovačko društvo (d.o.o.) uslijed prijenosa djelatnosti (pogona) postoji i kada o tome nije zaključen ugovor u pisanoj formi ali je faktično došlo do prijenosa djelatnosti – o čemu se može govoriti kada trgovačko društvo preuzme glavni dio poslovanja (servis vozila određene marke) zatvorenog obrta a time i klijente obrta, kada trgovačko društvo za obavljanje tih poslova preuzme sve radnike koji su te poslove obavljali i u obrtu te kada postoji povezanost između prenositelja i preuzimatelja jer je vlasnik ugašenog obrta suvlasnik trgovačkog društva.

„Polazeći od utvrđenih činjenica i stranačkih iskaza tužitelja i zakonskog zastupnika (Z.H.M.) tuženika, sud smatra utvrđenim da je tužitelj tijekom spornog razdoblja (od 01.07.1989.) obavljao rad prvo u zanatskoj radionici u vlasništvu I.H. koji mu je bio poslodavac, da je s vremenom navedena radionica promijenila naziv u obrt H. čiji vlasnik je također bio I.H., a nakon njegova odlaska u mirovinu Z.H.M. te da je tužitelj nastavio raditi u tom obrtu temeljem ugovora o radu zaključenog 01.01.1998. godine, i da je tužitelj nakon zatvaranja navedenog obrta nastavio rad od 01.12.2005. godine kod tuženika H. d.o.o., čiji je suvlasnik bila Z.H.M., i da je tužitelj u cijelom tom vremenskom razdoblju obavljao poslove istog radnog mjesta i da se je rad obavljao na istom mjestu (adresi). Iz navedenog sud prvog stupnja zaključuje da u konkretnom slučaju postoji kontinuitet rada i radnog odnosa tužitelja kod istog poslodavca počevši od 01.07.1989. godine, da postoji pravno sljedništvo između obrta H. i trgovačkog društva H. d.o.o, jer je navedeno trgovačko društvo, sa gašenjem obrta H., preuzelo imovinu, poslove i radnike navedenog obrta, odnosno da je u smislu odredbe čl.133. ZOR/09 i Direktive vijeća 77/187/EEZ došlo do prijenosa gospodarske djelatnosti obrta na trgovačko društvo, čime je došlo i do prijenosa ugovora o radu tužitelja na tuženika, pa stoga prihvaća tužbeni zahtjev tužitelja za isplatu razlike otpremnine pozivom na primjenu odredbe čl.119.st.1. i st.2. ZOR/09.

U ovom žalbenom stadiju postupka više nije sporan kontinuitet tužiteljeva rada (i radnog odnosa) kod istog poslodavca u vremenskom razdoblju od 01.07.1989. godine pa do 31.11.2005. godine, već je sporan je nastavak tog kontinuiteta nakon 30.11.2005. godine – tj. nakon zaposlenja u trgovačkom društvu H. d.o.o., a za pravnu prosudbu o tome mjerodavne su odredbe radnog zakonodavstva o prijenosu ugovora o radu na novog poslodavca. U vrijeme tužiteljeva prestanka rada (30.11.2005.) u obrtu H. te nastavka rada (01.12.2005.) u trgovačkom društvu H. d.o.o., u primjeni su bile odredbe Zakona o radu (NN broj 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 142/03, 30/04, 68/05, 94/09 – dalje: ZOR/95), kojim je bilo propisano u čl.129. da ako se statusnom promjenom ili pravnim poslom na novog poslodavca prenese poduzeće ili dio poduzeća (pogon), na novog poslodavca prenose se i svi ugovori o radu radnika koji rade u poduzeću ili dijelu poduzeća koje je predmet prenošenja (st.1.), da radnik čiji je ugovor o radu prenesen na način iz st.1. zadržava u svezi s otkazom, otkaznim rokovima, otpremninom i drugim pitanjima iz radnog odnosa sva prava koja je stekao do dana prijenosa ugovora o radu (st.2.). Navedena materija je na sličan način, uz određene dopune, regulirana i u kasnije donesenim zakonima – ZOR/09 u čl.133., odnosno Zakonom o radu (NN broj 93/14 – dalje: ZOR/14) u čl.137., u koju odredbu je interpelirana i Direktiva vijeća EU broj 2001/23/EZ na koju se u pobijanoj prvostupanjskoj presudu poziva i sud prvog stupnja.

Polazeći od navedenih odredbi, o kontinuitetu tužiteljeva rada kod istog poslodavca i nakon 30.11.2005. godine moglo bi se govoriti samo ukoliko se u konkretnom slučaju može govoriti o prijenosu poduzeća – obrta H., odnosno prijenosa njegove djelatnosti u trgovačko društvo H. d.o.o., a sud prvog stupnja to upravo i utvrđuje, i to prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda pravilno. Naime, glede ocjene da li se u nekom slučaju radi o situaciji o kojoj govori odredba čl.129.st.1. i st.2. ZOR/95 (odnosno odredbe kasnijih zakona – ZOR/09 u čl.133. i ZOR/14 u čl.137.), valja ukazati i na pravno shvaćanje Suda pravde Europske unije izraženo u odluci u predmetu C-160/14 od 09.09.2015. godine, a vezano za tumačenje i primjenu odredbe čl.1.st.1. Direktive Vijeća EU broj 2001/23/EZ, koja odluka je donesena povodom postavljenog pitanja jednog od nacionalnih sudova EU – što se u smislu te odredbe podrazumijeva pod pojmom „prijenos pogona“. U toj odluci je na postavljeno pitanje odgovoreno da pojam „prijenosa pogona“ obuhvaća i situaciju u kojoj je jedno poduzeće, aktivno na tržištu u okviru svoje djelatnosti, likvidirano odlukom svojeg vlasnika (većinskog dioničara), i kada na njegovo mjesto stupa drugo poduzeće preuzimajući njegove ugovore, radnike i sitnu opremu. Pri davanju navedenog odgovora Sud pravde EU je podsjetio „da je svrha Direktivne osigurati kontinuitet radnih odnosa koji postoje u okviru jednog gospodarskog subjekta neovisno o promjeni vlasnika, i da je za postojanje prijenosa odlučujući kriterij okolnost da je odnosna jedinica sačuvala svoj identitet, što osobito proizlazi iz stvarnog nastavka rada ili njezina preuzimanja. Da bi se utvrdilo je li taj uvjet ispunjen potrebno je uzeti u obzir sve činjenične okolnosti koje su svojstvene predmetnoj operaciji, među kojima su osobito vrsta poduzeća ili pogona o kojima je riječ, prienos materijalnih elemenata, preuzimanje većeg broja zaposlenika, prienos klijenata kao i stupanj sličnosti djelatnosti koje su se obavljale prije i nakon prijenosa.“

Iz iskaza tužitelja (list 35), čijoj istinitosti tuženik nije prigovarao, i koji iskaz je sud prvog stupnja u cijelosti prihvatio kao istinit, proizlazi da je on iste poslove (automehaničarske), i na istom mjestu (B.1/1), obavljao i za vrijeme rada u obrtu H. do 30.11.2005. godine, i u trgovačkom društvu H. d.o.o. od 01.12.2005. godine, te da je čak imao i približno istu plaću. Nadalje, iz iskaza zakonskog zastupnika tuženika Z.H.M. (list 36), također proizlazi da je ona bila vlasnik obrta H., da je u obrtu bilo zaposleno ukupno šest radnika (automehaničara) a među njima i tužitelj, da se u obrtu obavljalo servisiranje vozila marke H. a u manjem dijelu servisiranje i drugih vozila, da je obrt H. u listopadu 2005. godine izgubio ovlaštenje (licencu) za servisiranje vozila marke H., da su zbog toga radnici u obrtu postali viškom zbog čega su donijete odluke o otkazu ugovora o radu a obrt je zatvoren, da je ona bila suvlasnik trgovačkog društva H. d.o.o. (tuženik) koje je bilo osnovano još 2003. godine, da je tuženik tijekom 2005. godine dobio licencu i za uvoz i za servisiranje vozila marke H., da je zbog toga tuženik imao potrebu za novim radnicima pa su svi radnici koji su radili u obrtu na njeno inzistiranje zaposleni u trgovačkom društvu (tuženiku), i da pri ovom prelasku iz obrta u trgovačko društvo kod radnika nije došlo do prekida u stažu osiguranja. Upravo iz navedenih iskaza, a osobito iz iskaza zakonske zastupnice tuženika, proizlazi da se konkretna situacija može podvesti pod slučaj „prijenosa pogona“ iz pravnog shvaćanja Suda pravde EU izraženog u navedenoj odluci u tumačenju odredbe čl.1.st.1. navedene Direktive Vijeća EU, a to znači i pod odredbu čl.129. ZOR/05, koji zakon je bio u primjeni u vrijeme (2005. godine) zatvaranja obrta H. To stoga što je trgovačko društvo (tuženik) preuzelo djelatnost, odnosno glavni posao obrta – servisiranje vozila marke H. jer je 2005. godine obrtu prestala licenca za te poslove a iste godine ju je steklo trgovačko društvo, a trgovačko društvo je preuzelo u radni odnos i sve radnike obrta koji su radili na obavljanju tih poslova, i to bez prekida u njihovu stažu osiguranja. S obzirom da je trgovačko društvo preuzelo poslove obrta (poslove servisiranja vozila marke H.) ono je zasigurno preuzelo i klijente ugašenog obrta. Pri svemu tome svakako valja imati u vidu i dodatnu važnu činjenicu da je vlasnik ugašenog obrta (Z.H.M.) bio istovremeno i suvlasnik trgovačkog društva H. d.o.o.. Sve navedene

faktične činjenične okolnosti govore upravo o tome da se u konkretnom slučaju radilo upravo o situaciji na koju valja primijeniti odredbu čl.129.st.1. i st.2. ZOR/95 o prijenosu ugovora o radu na novog poslodavca, i pri tome nije odlučno što ne postoji pisani ugovor o prijenosu djelatnosti i radnika koji bi bio zaključen između ugašenog obrta H. i trgovačkog društva H. d.o.o.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-65/18-2, od 01. III. 2018.

PRESTANAK UGOVORA O RADU – OTKAZ – POSTUPAK PRIJE OTKAZIVANJA

Nepravilno provedeno savjetovanje sa sindikalnim povjerenikom

(čl.150.st.1. i st.12. u svezi čl.153.st.3. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 93/14 i 127/17)

Kada kod poslodavca nije oformljeno radničko vijeće postupak savjetovanja prije namjere otkazivanja ugovora o radu provodi se sa sindikalnim povjerenikom a ne sa sindikatom čiji je on član – stoga poslodavac, da bi taj postupak bio pravilno proveden, zahtjev za očitovanje mora uputiti na osobu sindikalnog povjerenika a ne na pravnu osobu njegova sindikata.

„U postupku pred prvostupanjskim sudom bilo je sporno da li je tuženik prije odluke o otkazu pravilno proveo postupak savjetovanja sa sindikalnim povjerenikom sa ovlastima radničkog vijeća, a raspravljajući navedeno sporno pitanje sud prvog stupnja je na temelju izvedenih dokaza utvrdio: da je kod tuženika djelovao N. sindikat koji je imao sjedište u Z., P. S. T. br.2; da je član navedenog sindikata K. Č. bio sindikalni povjerenik sa ovlastima radničkog vijeća koji je ujedno bio i stalni zaposlenik tuženika; da je tuženik kao poslodavac bio upoznat tko je kod njega sindikalni povjerenik (K. Č.) sa ovlastima radničkog vijeća; da je zahtjev za savjetovanje tuženik poslao na adresu N. sindikata, s tim da je kao sindikalnog povjerenika u tom zahtjevu naveo tužitelja (T. G.); da se povodom na taj način podnesenog zahtjeva tuženika sindikalni povjerenik nije očitovao o tuženikovoju namjeri otkazivanja ugovora o radu, a to zbog toga što mu navedeni zahtjev nije ni uručen niti je isti bio upoznat sa njime kao ni sa namjerom tuženika da otkáže ugovor o radu tužitelju.

Polazeći od navedenih činjeničnih utvrđenja sud prvog stupnja nalazi utvrđenim da tuženikova odluka o redovitom otkazu ugovora o radu tužitelju nije dopuštena, odnosno da je ista ništetna u smislu odredbe čl.150.st.12. Zakona o radu (NN broj 93/14 – dalje: ZR/14), jer prije njenog donošenja tuženik kao poslodavac nije pravilno proveo postupak savjetovanja, odnosno u skladu i na način propisan navedenom odredbom čl.150. ZR/14, koji postupak je u konkretnom slučaju bio dužan provesti sa sindikalnim povjerenikom K. Č., a nije proveden u skladu sa navedenom odredbom jer zahtjev za savjetovanje greškom ovlaštene osobe (direktor) tuženika nije ni dostavljen sindikalnom povjereniku.

Ovaj sud drugog stupnja u cijelosti prihvaća, kao pravilna, sva naprijed navedena utvrđenja suda prvog stupnja i sve njegove pravne zaključke. Prije svega, ovdje valja ukazati na odredbu čl.153.st.3. ZR/14, kojom je propisano da ako kod poslodavca nije utemeljeno radničko vijeće, sindikalni povjerenik preuzima sva prava i obveze radničkog vijeća propisane ovim zakonom, osim prava iz čl.164.st.2. ovog zakona na imenovanje predstavnika radnika u organ poslodavca iz čl.164.st.1. toga zakona. Stoga je u konkretnom slučaju tuženik, u skladu sa navedenom odredbom, savjetovanje trebao provesti, ne sa sindikatom, već sa sindikalnim

povjerenikom sa ovlastima radničkog vijeća, sa čijom osobom (K. Č.) je bio upoznat jer je o tome bio obaviješten od strane sindikata koji je kod tuženika djelovao, koji je ujedno bio i radnik tuženika. Međutim, iz utvrđenih činjenica pred prvostupanjskim sudom, izvjesno proizlazi da zahtjev za provedbu savjetovanja nije bio upućen K. Č. kao sindikalnom povjereniku kod tuženika, već je od strane odgovorne osobe tuženika bio naslovljen na ime i prezime tužitelja kao sindikalnog povjerenika, i pored toga još na adresu N. sindikata, a zbog čega navedeni zahtjev nije ni bio uručen K. Č. te isti, kao sindikalni povjerenik s ovlastima radničkog vijeća, nije ni znao za navedeni zahtjev tuženika niti je znao za tuženikovu namjeru da otkáže tužitelju ugovor o radu, i isključivo zbog toga se o namjeravanoj odluci tuženika sindikalni povjerenik nije ni očitovao.

Dakle, tuženik je zahtjev za savjetovanje morao uputiti K. Č. kao sindikalnom povjereniku, s tim da mu je taj zahtjev mogao osobno uručiti na njegovu radnom mjestu – jer se radi o radniku zaposlenom kod tuženik, ili mu ga uputiti poštom na njegovu adresu, a kao što je tuženik postupao u drugim slučajevima savjetovanja sa njime (list 55-57), ili pak ukoliko mu je dostavu istog odlučio izvršiti preko njegova sindikata (N. sindikat) tada je to trebao učiniti ispravno – navođenjem njegova imena kao sindikalnog povjerenika a ne navođenjem imena osobe koja to nije bila. Zbog navedenog se ne mogu prihvatiti kao osnovane ni žalbene tvrdnje o tome da zahtjev za savjetovanje od 13.10.2014. godine nije uručen sindikalnom povjereniku njegovom greškom (krivnjom) već krivnjom N. sindikata na čiju adresu je navedeni zahtjev za savjetovanje i dostavljen, pa se i odluka suda prvog stupnja, kojom je utvrđeno da je nedopuštena odluka tuženika o redovitom otkazu ugovora o radu tužitelja, temelji se na pravilno utvrđenom činjeničnom stanju i na pravilnoj primjeni materijalnog prava iz odredbe čl.150. ZR/14.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-65/18-2, od 01. III. 2018.

PRESTANAK UGOVORA O RADU – OTKAZ – POSTUPAK PRIJE OTKAZIVANJA

Donošenje odluke o otkazu prije isteka roka za očitovanje sindikalnog povjerenika

(čl.150.st.5. i st.12. u svezi čl.153.st.3. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 93/14 i 127/17)

Donošenje odluke o otkazu prije isteka roka (8 odnosno 5 dana) za očitovanje sindikalnog povjerenika o namjeri poslodavca za otkazivanje ugovora o radu radnika, samo po sebi ne mora nužno imati za posljedicu njenu ništetnost – ali ju uvijek ima onda kada je odluka o otkazu donesena prije nego što je sindikalni povjerenik objektivno bio u mogućnosti upoznati se sa namjerom poslodavca i u mogućnosti se na nju očitovati, a takva situacija postoji kada je odluka o otkazu donesena istog dana kada je upućen i zahtjev za davanje očitovanja.

„U postupku pred prvostupanjskim sudom bilo je sporno da li je tuženik prije odluke o otkazu pravilno proveo postupak savjetovanja sa sindikalnim povjerenikom sa ovlastima radničkog vijeća, a raspravljajući navedeno sporno pitanje sud prvog stupnja je na temelju izvedenih dokaza utvrdio: da kod tuženika u vrijeme donošenja sporne odluke o otkazu nije bilo utemeljeno radničko vijeće; da je kod tuženika djelovao N. sindikat koji je imao sjedište u Z., P.S.T. br.2 te da je član navedenog sindikata K. Č. bio sindikalni povjerenik sa ovlastima radničkog vijeća, koji je ujedno bio i stalni zaposlenik tuženika; da je tuženik u svezi namjere

donošenja odluke o redovitom otkazu ugovora o radu tužitelju zatražio savjetovanje sa sindikalnim povjerenikom dana 13.10.2017. godine, tj. u isti dan kada je i donesena odluka o otkazu. Polazeći od navedenih činjeničnih utvrđenja sud prvog stupnja nalazi utvrđenim da tuženikova odluka o redovitom otkazu ugovora o radu tužitelju nije dopuštena, odnosno da je ista ništetna u smislu odredbe čl.150.st.12. Zakona o radu (NN broj 93/14 – dalje: ZR/14), jer prije njenog donošenja tuženik kao poslodavac nije pravilno proveo postupak savjetovanja, odnosno u skladu i na način propisan navedenom odredbom čl.150. ZR/14, jer je odluku o otkazu donio isti dan kada je uputio zahtjev za savjetovanje.

Ovaj sud drugog stupnja u cijelosti prihvaća, kao pravilna, sva naprijed navedena utvrđenja suda prvog stupnja i sve njegove pravne zaključke. Prije svega, ovdje valja tuženiku ukazati na odredbu čl.153.st.3. ZR/14, kojom je propisano da ako kod poslodavca nije utemeljeno radničko vijeće, sindikalni povjerenik preuzima sva prava i obveze radničkog vijeća propisane ovim Zakonom, osim prava iz čl.164.st.2. ovog zakona na imenovanje predstavnika radnika u organ poslodavca iz čl.164.st.1. toga zakona. Nadalje, odredbom čl.150. ZR/14 je propisano da prije donošenja odluke važne za položaj radnika da se poslodavac mora savjetovati s radničkim vijećem o namjeravanoj odluci te mora radničkom vijeću dostaviti sve podatke važne za donošenje odluke o sagledavanju njezina utjecaja na položaj radnika (st.1.), da se podaci o namjeravanoj odluci moraju dostaviti radničkom vijeću potpuno i pravodobno tako da mu se omogući davanje primjedbi i prijedloga, kako bi rezultati rasprave stvarno mogli utjecati na donošenje odluke (st.4.), da ako sporazumom poslodavca s radničkim vijećem nije drukčije određeno da je radničko vijeće dužno u roku od osam dana, a u slučaju izvanrednog otkaza u roku od pet dana, dostaviti svoje očitovanje o namjeravanoj odluci poslodavca (st.5.), i ako se radničko vijeće u roku iz st.5. toga članka ne očituje o namjeravanoj odluci da se smatra na nema primjedbi i prijedloga (st.6.). Konačno odredbom čl.150.st.12. ZR/14 je propisano da izostanak postupka savjetovanja sa radničkim vijećem/sindikalnim povjerenikom ima za posljedicu ništetnost donesene odluke o otkazu.

U dopisu datiranim sa 13.10.2014. godine tuženik je kao poslodavac pozvao sindikalnog povjerenika na očitovanje u roku od 8 dana – u roku koji je kao krajnji propisan i odredbom čl.150.st.5. ZR/14. U postupku pred prvostupanjskim sudom nije bilo sporno da je tuženik i spornu pobijanu odluku o otkazu donio istog dana - dakle 13.10.2014. godine. Donošenje odluke o otkazu prije isteka roka za očitovanje radničkog vijeća odnosno sindikata o namjeravanoj odluci, ne mora nužno imati za posljedicu nezakonitost donesene odluke o otkazu, osobito ukoliko je radničko vijeće donosno sindikalni povjerenik tijekom toga roka izvijestio poslodavca da se neće očitovati o njegovoj namjeravanoj odluci, ili u situaciji kada su radničko vijeće odnosno sindikalni povjerenik do donošenja odluke poslodavca tijekom navedenog roka imali i dovoljno vremena i mogućnosti očitovati se o namjeravanoj odluci. Međutim, navedeno ne vrijedi u situacijama u kojima je riječ o takvom postupanju poslodavca zbog kojeg je radničko vijeće, odnosno sindikalni povjerenik, onemogućeno u očitovanju na namjeravanu odluku, a o tome se zasigurno radi onda kada poslodavac namjeravanu odluku donese istog dana kada je zatražio savjetovanje, odnosno prije nego li je zahtjev za savjetovanje objektivno i mogao biti uručen radničkom vijeću odnosno sindikalnom povjereniku – a o takvoj situaciji radi se upravo u ovom predmetu.

Prema tome, odluka suda prvog stupnja, kojom je utvrđeno da je nedopuštena odluka tuženika o redovitom otkazu ugovora o radu tužitelja, temelji se na pravilno utvrđenom činjeničnom stanju i na pravilnoj primjeni materijalnog prava iz odredbe čl.150. ZR/14, a na koje se poziva i sud prvog stupnja u pobijanoj prvostupanjskoj presudi.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-65/18-2, od 01. III. 2018.

SUDJELOVANJE RADNIKA U ODLUČIVANJU – RADNIČKO VIJEĆE – SUODLUČIVANJE

Otkazivanje ugovora o radu povjereniku zaštite na radu

(čl.70. i čl.72.st.1. Zakona o zaštiti na radu – "Narodne novine" broj 71/14, 118/14 i 154/14)

Povjereniku zaštite na radu poslodavac može otkazati ugovor o radu samo uz pristanak radničkog vijeća odnosno uz pristanak sindikalnog povjerenika sa pravima i obvezama radničkog vijeća.

Obveza poslodavca tražiti prethodnu suglasnost postoji i kada je povjerenik zaštite na radu izabran na skupu radnika sazvanom od strane samih radnika kada to nije učinio poslodavac u zakonom propisanom roku te kada ga je o svom izboru izabrani povjerenik uredno obavijestio.

„Predmet spora je zahtjev tužiteljice za utvrđenjem nedopuštenom tuženikove odluke od 20. siječnja 2016. o poslovno uvjetovanom otkazu ugovora o radu. Prvostupanjski sud utvrđuje da je tužiteljica na skupu radnika tuženika održanom 28. listopada 2015. valjano izabrana za povjerenika radnika za zaštitu na radu, te da je ona o svom izboru za povjerenika samo obavijestila tuženika dopisom od 3. studenoga 2015., no da prije donošenja odluke o otkazu ugovora o radu na traženje tuženika nije dokazala da je ona valjano izabrani povjerenik radnika tuženika za zaštitu na radu. Polazeći od takva utvrđenja prvostupanjski sud zaključuje da tuženik prije otkazivanja ugovora o radu sklopljena s tužiteljicom za poslove radnog mjesta domaćice nije bio dužan ishoditi suglasnost sindikalnog povjerenika s pravima i obvezama radničkog vijeća. Pritom izražava pravno shvaćanje kako je tuženik imao pravo od tužiteljice tražiti valjani dokaz o njenom izboru za povjerenika radnika za zaštitu na radu, jer njena obavijest o izboru od 3. studenoga 2015. nema značaj javne isprave, te je podložna ispitivanju.

Takvo pravno shvaćanje ne može se prihvatiti osnovanim, jer za to nema uporišta u zakonskim propisima, a na što s pravom u žalbi ukazuje tužiteljica. Naime, odredbom čl. 3. st. 1. podstavak 16. Zakona o zaštiti na radu (NN broj 71/14, 118/14, 154/14, dalje: ZZR) propisano je da je povjerenik radnika za zaštitu na radu onaj radnik koji je u skladu s tim Zakonom izabran da zastupa interese radnika na području zaštite na radu. Postupak i način izbora tog povjerenika kod poslodavca koji zapošljava do uključivo 20 radnika, kao što je to posrijedi i kod tuženika, reguliran je odredbom čl. 70. st. 2. ZZR-a. Tom je odredbom propisano da se izbor povjerenika provodi na skupu radnika, koji saziva poslodavac u skladu s općim propisom o radu, neposrednim i javnim izjašnjavanjem prisutnih radnika. Niti jednom odredbom ZZR-a nije propisana obveza povjerenika da poslodavcu koji zapošljava do uključivo 20 radnika dokazuje valjanost svog izbora, ni ovlast poslodavca da preispituje valjanost njegovog izbora, niti to proizlazi iz sadržaja i smisla odredbi ZZR-a. Naime, odredba čl. 70. st. 2. ZZR-a glede ovlasti poslodavca koji zapošljava uključivo do 20 radnika propisuje samo da se povjerenik bira na skupu radnika koji saziva poslodavac u skladu s općim propisom o radu, dok se prema čl. 70. st. 3. ZZR-a obveza provođenja izbora povjerenika sukladno odredbama općeg propisa o radu za izbor radničkog vijeća, a s tim u vezi i pravo poslodavca da zbog nepravilnosti u postupku izbora, u smislu odredbe čl. 162. Zakona o radu (NN broj 93/14, dalje: ZR), zahtijeva poništenje rezultata izbora, odnosi samo na poslodavca koji zapošljava više od 20 radnika. Shodno tome, tužiteljica nije bila dužna tuženiku dokazivati valjanost svog izbora, niti je on imao zakonsku ovlast da to od nje zahtijeva, što ne isključuje ni nesporna okolnost da tuženik nije sazvao skup radnika radi

provedbe izbora povjerenika, a na što neosnovano u odgovoru na žalbu ukazuje tuženik. S tim u vezi valja ukazati na pravilnu ocjenu prvostupanjskog suda glede valjanosti održana skupa tuženikovih radnika od 28. listopada 2015., iako isti nije sazvan od strane tuženika, jer je prema odredbi čl. 101. st. 7. ZZR-a tuženik bio dužan sazvati skup radnika radi izbora povjerenika u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu tog Zakona, odnosno najkasnije do 18. kolovoza 2014. (stupio na snagu 19. lipnja 2014.). Stoga su i po ocjeni ovoga suda radnici tuženika s ciljem ostvarivanja svog zakonom zajamčenog prava na izbor povjerenika imali pravo sami sazvati skup radnika.

S obzirom na sadržaj i smisao naprijed navedenih zakonskih odredbi nije postojala zakonska obveza tužiteljice da tuženiku dokazuje postojanje i valjanost svog izbora, niti ovlast tuženika da od nje zahtijeva da mu dokaže valjanost tog izbora, pa je u skladu s tim tuženik po ocjeni ovoga suda primitkom tužiteljčine pisane obavijesti 3. studenoga 2015. (list 84) na dostatan i valjan način bio upoznat s time da je ona 28. listopada 2015. od strane radnika tuženika izabrana za povjerenika radnika za zaštitu na radu

Kako je tuženik osporenom odlukom od 20. siječnja 2016. tužiteljici otkazao ugovor o radu bez pristanka sindikalnog povjerenika s pravima i obvezama radničkog vijeća, iako je i od strane samog sindikalnog povjerenika bio upoznat s njezinim položajem izabrana povjerenika radnika za zaštitu na radu, on je postupio protivno odredbi čl. 72. st. 1. ZZR-a koja propisuje da se povjereniku radnika za zaštitu na radu ne smije, tijekom obnašanja dužnosti, bez pristanka radničkog vijeća, odnosno sindikalnog povjerenika s pravima i obvezama radničkog vijeća, otkazati ugovor o radu, što pobijanu odluku o otkazu ugovora o radu čini nedopuštenom i nezakonitom.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-51/18-2, od 09. III. 2018.

USTANOVE – RADNI ODNOSI

Uvjeti za izbor ravnatelja osnovne škole – rad na odgojno obrazovnim poslovima

(čl.126.st.1. i st.2. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi – "Narodne novine" br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14 i 07/17)

Ravnatelj škole osim dužnosti poslovnog i stručnog voditelja škole obavlja i niz drugih poslova (posjeti nastavi, praćenje i analiza rada učitelja, nastavnika i stručnih suradnika, predlaganje kurikuluma, sazivanje i vođenje učiteljskih i nastavničkih vijeća i dr.) koji po svojoj prirodi predstavljaju odgojno-obrazovni rad, pa stoga kandidat na natječaju za izbor ravnatelja, koji već radi na poslovima ravnatelja osnovne škole, udovoljava zakonom propisanom uvjetu za izbor – rada na odgojno obrazovnim poslovima (najmanje 5 godina) u školskim ustanovama.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužitelja radi poništenja odluke 1. tuženika Osnovne škole P. K. K. (u daljnjem tekstu: 1. tuženik) od 25. srpnja 2016. kojom je 2. tuženik N. T. (u daljnjem tekstu: 2. tuženik) imenovan za ravnatelja te škole.

U odnosu na sporno pitanje ima li 2. tuženik kao izabrani kandidat uvjete koji su objavljeni u natječaju prvostupanjski sud je utvrdio: da je 1. tuženik u raspisanom natječaju od 6. lipnja 2016. objavio potrebne uvjete koje kandidati moraju ispunjavati sukladno odredbi čl. 126. st. 1. i 2. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN broj 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13 i 152/14 – dalje: ZOOOSŠ); da

prema uvjetima natječaja za ravnatelja može biti imenovana osoba koja ima završen studij odgovarajuće vrste za rad na radnom mjestu učitelja, nastavnika ili stručnog suradnika u školskoj ustanovi u kojoj se natječe za ravnatelja, a koji može biti sveučilišni diplomski studij ili integrirani preddiplomski i diplomski studij ili specijalistički diplomski stručni studij ili stručni četverogodišnji studij za učitelje kojim se stječe 240 ECTS bodova, a iznimno može biti i osoba koja ne ispunjava spomenute uvjete ako u trenutku prijave na natječaj za ravnatelja obavlja dužnost ravnatelja u najmanje drugom uzastopnom mandatu, a ispunjava uvjete za ravnatelja propisane Zakonom o osnovnom školstvu (NN broj 59/90, 26/93, 73/93, 29/94, 7/96, 59/01, 114/01 i 76/05), da ima najmanje 8 godina staža osiguranja u školskim ili drugim ustanovama u sustavu obrazovanja ili u tijelima državne uprave nadležnim za obrazovanje od čega najmanje 5 godina na odgojno-obrazovnim poslovima u školskim ustanovama te da ispunjava uvjete propisane čl. 106. Zakona.

Odlučujući o spornom pitanju koje se pojavilo tijekom parnice ima li 2. tuženik kao izabrani kandidat 5 godina radnog iskustva na odgojno-obrazovnim poslovima u osnovnoj školi prvostupanjski sud je zaključio da 2. tuženik ostvaruje taj uvjet primjenjujući pri tome odredbu čl. 125. ZOOSŠ-a. Tom je odredbom propisano da je ravnatelj poslovodni i stručni voditelj školske ustanove, da je odgovoran za zakonitost rada i stručni rad školske ustanove, a da uz poslove utvrđene ZU kao stručni voditelj obavlja osobito i poslove i to predlaganje školskom odboru godišnjeg plana programa rada, statuta i drugih općih akata, financijskog plana te polugodišnjeg i godišnjeg obračuna, posjećuje nastavu i druge oblike odgojno-obrazovnog rada, analizira rad učitelja, nastavnika i stručnih suradnika te osigurava njihovo stručno osposobljavanje i usavršavanje, u suradnji s učiteljskim, odnosno nastavničkim, odnosno odgajateljskim vijećem i predlaže školski kurikulum, planira rad, saziva i vodi sjednice učiteljskog, odnosno nastavničkog, odnosno odgajateljskog vijeća.

Uzimajući u obzir ovako određene dužnosti ravnatelja koje propisuje čl. 125. ZOOSŠ-a pravilno je prvostupanjski sud zaključio da obavljanje primjerice stručnog posla koji se odnosi na posjećivanje nastave i druge oblike odgojno-obrazovnog rada, analiziranje rada učitelja, nastavnika i stručnih suradnika te predlaganje kurikuluma predstavlja poslove koji se odnose na odgojno-obrazovni rad pa 2. tuženik koji je prije ovog natječaja obavljao poslove ravnatelja 1. tuženika dulje od 17 godina, obavljajući taj posao ostvaruje uvjete koji se odnose na dužinu staža od 5 godina na odgojno-obrazovnim poslovima u osnovnoj školi i neosnovano tome tužitelj prigovara u žalbi.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-397/17-2, od 11. I. 2018.

RADNO I SOCIJALNO PRAVO – RADNI ODNOSI – PRAVA I OBVEZE U RADNOM ODNOSU

Policijski službenici – pravo na građansko odijelo i naknada štete

(čl.28.st.4. Zakona o policiji – "Narodne novine" br. 34/11, 130/12, 151/14, 33/15 i 121/16, i čl.2.st.1. Pravilnika o načinu i uvjetima za ostvarivanje prava policijskih službenika na građansko odijelo – "Narodne novine" br. 64/11)

Policijskom službeniku koji policijske poslove ne obavlja u policijskoj odori pripada pravo na građansko odijelo – pa kada mu na njegov zahtjev nije omogućena nabava istog, već je rad obavljao u privatnoj odjeći i obući, pripada mu pravo na naknadu štete u visini vrijednosti godišnjeg kompleta odjeće i obuće.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja M. T. i P. J. za isplatom svakome iznosa od 9.489,00 kn na ime naknade štete pričinjene time što im tužena protivno propisima nije nabavila, niti omogućila nabavu građanskog odijela za 2011., 2012. i 2013. godinu.

Prvostupanjski sud na temelju u postupku izvedenih dokaza utvrđuje da su tužitelji tijekom 2011., 2012. i 2013. u Policijskoj upravi B.-b. obavljali poslove policijskih službenika za zakonitost postupanja u zvanju samostalnih inspektora; da tužitelji u spornom razdoblju nisu imali zaduženu policijsku odoru, već su rad isključivo obavljali u vlastitoj civilnoj odjeći; da su se tužitelji radi ostvarenja prava na građansko odijelo obraćali ravnateljstvu policije; da godišnja vrijednost građanskog odijela (kompleta odjeće i obuće) u razdoblju 2011. do 2013. godine iznosi 3.129,08 kn za 2011., 3.179,96 kn za 2012. i 3.179,96 kn za 2013. godinu.

Odredbom čl. 28. st. 4. Zakona o policiji (NN broj 34/11., 130/12., 151/14., 33/15., 121/16., dalje: ZP) propisano je da pravo na građansko odijelo ima policijski službenik koji obavlja policijske poslove primjenom policijskih ovlasti isključivo u građanskom odijelu, dok je čl. 2. st. 1. čl. 4. Pravilnika o načinu i uvjetima za ostvarivanje prava policijskih službenika na građansko odijelo (NN broj 64/11., dalje: Pravilnik) propisano da pravo na građansko odijelo ima policijski službenik koji, sukladno opisu poslova radnog mjesta, tijekom kalendarske godine, obavlja policijske poslove primjenom policijskih ovlasti isključivo u građanskom odijelu, te da građansko odijelo čine dva kompleta odjeće i jedan par obuće.

Polazeći od utvrđenja da su tužitelji u okviru svoga radnog mjesta isključivo u građanskom odijelu obavljali policijske poslove primjenjujući policijske ovlasti, te da im tužena protivno odredbi čl. 28. st. 4. ZP-a i čl. 2. st. 1. u vezi čl. 4. Pravilnika nije nabavila, niti omogućila nabavu građanskog odijela (kompleta odjeće i obuće), zbog čega su oni za potrebe obavljanja posla nabavili i koristili vlastitu odjeću i obuću, prvostupanjski sud izvodi pravilan zaključak da je time tužiteljima nastala šteta u vrijednosti godišnjeg kompleta odjeće i obuće koje je tužena za potrebe policijskih službenika nabavljala od dobavljača u razdoblju 2011. – 2013., pa je shodno tome prvostupanjski sud pravilno primijenio i materijalno pravo kada je prihvatio tužbeni zahtjev oba tužitelja, što čini neosnovanim i taj žalbom istaknuti žalbeni razlog.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-525/16-2, od 28. XII. 2017.

IV. GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO

PARNIČNI POSTUPAK

NADLEŽNOST SUDOVA – STVARNA NADLEŽNOST OPĆINSKIH SUDOVA

Funkcionalna nadležnost specijaliziranog – radnog suda

(čl.2. Zakona o područjima i sjedištima sudova – "Narodne novine" br. 128/14)

Parnica u kojoj tužitelj tuži isplatu naknade za rad od osobe tuženika koja nije tužiteljev poslodavac te koji rad je obavljen temeljem građanskog ugovora o djelu nije radni spor (spor između radnika i poslodavca radi ostvarenja radnikova prava iz radnog odnosa), pa za suđenje u tom sporu nije funkcionalno nadležan specijalizirani radni sud već općinski sud opće stvarne nadležnosti.

„Rješenjem Općinskog građanskog suda u Z. poslovni broj 142 P-2808/17-2 od 12. srpnja 2017. godine navedeni sud se je oglasio kao stvarno nenadležan (točka I izreke), i određeno je da će nakon pravomoćnosti tog rješenja predmet biti dostavljen na odlučivanje Općinskom radnom sudu u Z. kao stvarno nadležnom. To rješenje sud prvog stupnja donosi pozivom na odredbu čl.17.st.1. Zakona o parničnom postupku (NN broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/88, 57/11 i 25/13 – u daljnjem tekstu:ZPP), na odredbu čl.1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima i sjedištima sudovima (NN broj 84/11) i čl.2. Zakona o područjima i sjedištima sudova (NN broj 128/14), polazeći od toga da tužiteljica u ovom predmetu potražuje isplatu naknade za obavljene rad – izvođenje nastave u 2014./2015. i 2015./2016. godini, iz čega izvodi zaključak da se radi o radnom sporu za koji je stvarno nadležan Općinski radni sud u Z.

Osnovane su žalbene tvrdnje tužiteljice da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio navedene odredbe jer je izveo pogrešan zaključak da se u konkretnom slučaju radi o radnom sporu. Naime, tužiteljica u predmetnoj parnici potražuje naknadu za rad obavljen za tuženika, ali iz tužbe jasno proizlazi da tužiteljica taj rad nije obavila kao zaposlenik tuženika, odnosno da joj tuženik nije poslodavac, već da je u vrijeme izvođenja tog rada bila zaposlenica drugog poslodavca – Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu. Također, iz tužbe proizlazi i to da je tužiteljica rad za tuženika obavila temeljem posebno zaključenog ugovora. Nužni element radnog spora je onaj subjektivni – odnosno to je onaj spor koji pokreće radnik koji je u radnom odnosu kod tuženika kao poslodavca. U konkretnom slučaju taj element ne postoji, jer tužiteljica ni u vrijeme izvođenja nastave za tuženika, ni u vrijeme pokretanja predmetne parnice nije radnik tuženika, odnosno tuženik nije njen poslodavac, već je tužiteljica u radnom odnosu kod druge osobe – Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu, iz čega proizlazi da u predmetnoj parnici tužiteljica ni ne ostvaruje pravo iz radnog odnosa.

Slijedom navedenog sud prvog stupnja izvodi pogrešan zaključak da je za suđenje u predmetnoj parnici, u smislu naprijed citiranih odredbi Zakona o područjima i sjedištima sudova, funkcionalno nadležan drugi (specijalizirani) općinski sud – Općinski radni sud u Z., pa je stoga valjalo, temeljem odredbe čl.380.t.3. ZPP-a, uvažiti žalbu tužiteljice te ukinuti pobijano rješenje a predmet vratiti na postupak i odlučivanje prvostupanjskom sudu kao stvarno nadležnom u smislu odredbi čl.34.st.1. i st.2. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1362/17-2, od 13. IV. 2018.

PRISTOJBE I TROŠARINE – PRISTOJBE - SUDSKE

Oslobođenje radnika u radnom sporu – pristojba na odgovor na tužbu tuženika koji je uspio u sporu

(čl.16.st.1.t.3. Zakona o sudskim pristojbama – "Narodne novine" br. 74/95, 57/96, 137/02, 125/11, 112/12, 157/13 i 110/15)

Zakonom propisano oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi radnika kao tužitelja u radnom sporu odnosi se i na sudsku pristojbu odgovora na tužbu protivne stranke – poslodavca kao tuženika, koji je u navedenom sporu uspio pa nije u obvezi plaćanja navedene pristojbe.

„Iz spisa proizlazi da je riječ o radnom sporu u kojem je pravomoćno odbijen tužbeni zahtjev tužitelja za naknadu štete pretrpljene na radu.

Obveza plaćanja sudske pristojbe na odgovor na tužbu zasniva se na odredbi čl. 4.t.2. Zakona o sudskim pristojbama (NN broj 74/95, 57/96, 137/02, 26/03, 125/11, 112/12, 157/13 i 110/15, dalje: ZSP) kojom je propisano da obveza plaćanja sudske pristojbe za odgovor na tužbu nastaje po pravomoćnom završetku postupka, i to za svaku stranku razmjerno uspjehu u parnici. Dakle, temeljem navedene odredbe obveznik plaćanja sudske pristojbe na odgovor na tužbu je ona stranka koja nije uspjela u postupku, a u slučaju djelomičnog uspjeha stranaka svaka stranka razmjerno svom neuspjehu u postupku.

Budući da tužitelj nije uspio u ovom postupku, to je on obveznik plaćanja ove sudske pristojbe, s tim da je on ove obveze oslobođen temeljem odredbe čl. 16. st.1.t.3. ZSP-a, kojom je propisano da su od plaćanja pristojbi oslobođeni između ostalih i radnici u radnim sporovima.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-289/18-2, od 15. XI. 2018.

NADLEŽNOST SUDOVA – POSEBNA MJESNA NADLEŽNOST – IZBERIVA NADLEŽNOST

Određena posebnim propisom – sporovi o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem protiv neovlaštenog vjerovnika

(čl.8.st.1. Zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem sklopljenih u Republici Hrvatskoj protiv neovlaštenog vjerovnika – "Narodne novine" br. 72/17)

U sporovima radi utvrđenja ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem zaključenim u Republici Hrvatskoj, protiv tuženika kao neovlaštenog vjerovnika koji nema opće mjesnu nadležnost u Republici Hrvatskoj, osim suda države u kojoj neovlašteni vjerovnik ima sjedište, za suđenje je mjesno nadležan i sud dužnikova prebivališta ili sjedišta.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je tužiteljica podnijela tužbu radi utvrđenja ništetnosti protiv tuženika koji nema opće mjesnu nadležnost u Republici Hrvatskoj.

Odredbe čl. 58. st. 2. ZPP-a propisano je da ako nadležnost suda u Republici Hrvatskoj postoji zato što je obveza nastala za vrijeme boravka tuženika u Republici Hrvatskoj, mjesno

je nadležan sud na čijem je području obveza nastala. Prvostupanjski sud je utvrdio da je obveza nastala za tužiteljicu temeljem sporazuma o osiguranju novčane tražbine i da traži da se utvrdi ništavost tog sporazuma, a kako je sporazum sastavljen kod javnog bilježnika Ž. M. u Zagrebu, obveza je nastala u Zagrebu, pa je stoga prvostupanjski sud primjenom odredbe čl. 58. st. 2. ZPP-a odlučio da nije mjesno nadležan u ovoj pravnoj stvari i da će se po pravomoćnosti rješenja predmet ustupiti mjesno nadležnom Općinskom građanskom sudu u Z..

Prvostupanjski sud je pogrešno primijenio materijalno pravo donoseći pobijano rješenje. Naime, iz naprijed citirane odredbe ne proizlazi isključiva nadležnost suda, pa se stoga prvostupanjski sud nije mogao oglasiti mjesno nenadležnim bez prigovora tuženika u smislu odredbe čl. 20. st. 1. ZPP-a. Osim toga, prvostupanjski sud gubi iz vida činjenicu da je odredbom čl. 8. st. 1. Zakona o proglašenju Zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj s neovlaštenim vjerovnikom (NN 72/17) propisano da u sporovima koji nastanu u vezi ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem, u smislu ovog Zakona dužnik može pokrenuti postupak protiv neovlaštenog vjerovnika bilo pred sudovima države u kojoj neovlašteni vjerovnik ima sjedište, ili, neovisno o sjedištu neovlaštenog vjerovnika, pred sudovima mjesta gdje dužnik ima prebivalište, odnosno sjedište.

Slijedom navedenog valjalo je prihvatiti žalbu tužiteljice koju osnovano ističe zbog pogrešne primjene materijalnog prava, jer prvostupanjski sud nije vodio računa niti o odredbama ZPP-a koje propisuju kada se sud može oglasiti mjesno nenadležnim, a niti o posebnom zakonu koji propisuje nadležnost suda u ovakvim sporovima kakav je predmet ove.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-330/18-2, od 07. IX. 2018.

POSTUPAK PRED PRVOSTUAPANJSKIM SUDOM – PREKID POSTUPKA – PO SILI ZAKONA

U radnom sporu - zbog pokrenutog postupka izvanredne uprave

(čl.41.st.1. i st.2. Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku – "Narodne novine" br.32/17)

Parnica koju vodi radnik protiv svoga poslodavca radi ostvarenja naknade štete uslijed povrede na radu predstavlja radni spor – pa stoga pokretanje postupka izvanredne uprave nad poslodavcem, u skladu sa odredbama Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku, ne dovodi do prekida parničnog postupka u navedenom radnom sporu.

„Rješenjem Općinskog radnog suda u Z. broj Pr-857/16-37 od 19. veljače 2018. riješeno je da se utvrđuje prekid postupka u ovoj pravnoj stvari primjenom čl. 41. st. 1. Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku (NN broj 32/17 – dalje: Zakon o postupku izvanredne uprave), jer je rješenjem Trgovačkog suda u Z. broj St-1138/17 od 10. travnja 2017. otvoren postupak izvanredne uprave nad trgovačkim društvom A. d.d. Z. te nad tuženikom kao s njim povezanim društvom.

Člankom 41. st. 1. Zakona o postupku izvanredne uprave propisano je da od dana otvaranja postupka izvanredne uprave do njegova završetka nije dopušteno pokretanje, parničnih, ovršnih i postupaka osiguranja, kao niti postupaka izvan sudske naplate protiv dužnika i njegovih ovisnih i povezanih društava, osim postupaka koji se odnose na sporove iz radnih odnosa. Stavkom 2. istog članka propisano je da se postupci iz stavka 1. koji su u tijeku prekidaju danom otvaranja postupka izvanredne uprave.

Predmet spora u ovom postupku je zahtjev tužitelja za naknadu štete zbog povrede na radu kod tuženika. Budući je potraživanje tužitelja iz radnog odnosa, radi se o sporu iz radnog odnosa.

Prema pravnom shvaćanju ovog suda odredbe čl. 41. st. 2. Zakona o postupku izvanredne uprave, radni sporovi koji su u tijeku u vrijeme otvaranja postupka izvanredne uprave se ne prekidaju, jer su takvi sporovi već izuzeti u st. 1. istog članka, kojim je dozvoljeno od dana otvaranja postupka izvanredne uprave pokretati jedino radne sporove. Raditi razliku između radnih sporova koji su u tijeku i onih koji su pokrenuti nakon otvaranja postupka izvanredne uprave, očito nije bila namjera zakonodavca kod donošenja zakona jer za to nema razloga, a pritom imajući u vidu da su radni sporovi hitne naravi, pa su i izuzeti već u čl. 41. st. 1. Zakona o postupku izvanredne uprave.

Budući se, osim radnih sporova, nakon otvaranja postupka izvanredne uprave drugi sporovi ne mogu pokretati, smislenim tumačenjem čl. 41. st. 2. u vezi st. 1. istog članka Zakona o postupku izvanredne uprave, po mišljenju ovog suda, radni sporovi se ne prekidaju, neovisno o činjenici da li su pokrenuti prije ili nakon dana otvaranja postupka izvanredne uprave. Stoga je sud prvog stupnja pogrešno primijenio odredbu čl. 41. st. 2. Zakona o postupku izvanredne uprave, kada je utvrdio prekid postupka.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-118/18-2, od 06. XI. 2018.

PREDSTEČAJNI POSTUPAK – PRAVNE POSLJEDICE OTVARANJA PREDSTEČAJNOG POSTUPKA

Utjecaj na radni spor u tijeku radi naknade štete radnika zbog ozljede na radu

(čl.37.st.1 i čl.66. Stečajnog zakona – "Narodne novine" br. 71/15 i 104/17)

Tražbine radnika s osnova naknade štete zbog ozljede na radu ne prijavljuju se u predstečajnom postupku niti iste mogu biti predmet predstečajnog sporazuma pa stoga pokretanje toga postupka nema nikakvog pravnog utjecaja na parnicu u tijeku koju radnik vodi protiv poslodavca (stečajnog dužnika) radi ostvarenja te tražbine.

„Općinski sud u P. je rješenjem broj Pn-77/2017-2 od 30. studenoga 2017. odbacio tužbu kao nedopuštenu primjenom odredbe čl. 68. st. 1. Stečajnog zakona (NN broj 71/2015 i 104/2017 – dalje:SZ), jer je tražbina tužitelja nastala prije otvaranja predstečajnog postupka nad tuženikom, koji je otvoren rješenjem Trgovačkog suda u O., Stalna služba u S. B. od 7. lipnja 2017., a tužba je podnijeta 25. listopada 2017.

Osnovano tužitelj u žalbi navodi da se na predmetni spor ne primjenjuje odredba čl. 68. st. 1. Stečajnog zakona.

Naime, prema sadržaju tužbe tužitelj potražuje neimovinsku i imovinsku štetu zbog povrede na radu, koju je kao radnik tuženika zadobio dana 25. rujna 2014, a spor u kojem radnik od poslodavca potražuje naknadu štete zbog ozljede na radu je radni spor.

Prema odredbi čl. 37. st. 1. SZ radnici i prijašnji dužnikovi radnici u predstečajnom postupku, te Ministarstvo financije – Porezna uprava ne podnose prijavu tražbine iz radnog odnosa, otpremnine do iznosa propisanog zakonom, odnosno kolektivnim ugovorom i tražbine po osnovi naknade štete pretrpljene zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, a prema st. 8. istog članka tražbine iz st. 1. ovog članka ne mogu biti predmet predstečajnog sporazuma. Prema odredbi čl. 66. SZ predstečajni postupak ne utječe na tražbine radnika po osnovu štete pretrpljene zbog ozljede na radu. Prema odredbi čl. 68. st. 1. SZ od dana otvaranja predstečajnog postupka do njegovog završetka nije dopušteno pokretanje parničnih, ovršni, upravnih i postupka osiguranja protiv dužnika, a prema st. 4. odredba st. 1. ovog članka ne primjenjuje se na postupke na koje predstečajni postupak ne utječe, kao ni na postupke radi ostvarenja tražbine koje su nastale nakon otvaranja predstečajnog postupka.

Kako je predmetna tražbina po osnovi naknade štete zbog pretrpljene ozljede na radu, dopušteno je pokretanje parničnog postupka na koji ne utječe otvaranje predstečajnog postupka nad tuženikom prema čl. 68. st. 1. i 4. u vezi čl. 66. Stečajnog zakona. Stoga je sud prvog stupnja pogrešno primijenio odredbu čl. 68. st. 1. Stečajnog zakona, pa je primjenom odredbe čl. 380. st. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ br. 148/11-Pročišćeni tekst i 25/13), uvažena žalba tužitelja, ukinuto prvostupanjsko rješenje i predmet vraćen sudu prvog stupnja na daljnji postupak.“

Županijski sud u Bjelovaru, 12/18-2, od 06. II. 2018.

ZASTUPNICI STRANAKA – ZAKONSKI ZASTUPNICI – PRIVREMENI ZASTUPNIK

Trošak privremenog zastupnika – odvjetnika

(čl.84.st.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 57/11, 25/13 i 89/14 i čl.3.st.2. Pravilnika o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika – "Narodne novine" br. 5/14)

Po sudu imenovani privremeni zastupnik ima isti pravni položaj i ovlasti skrbnika za poseban slučaj kojeg imenuje centar za socijalnu skrb, stoga se i o visini njegovih troškova u parničnom postupku odlučuje primjenom istog propisa – Pravilnika o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika (NN broj 5/14), pa kada je privremeni skrbnik imenovan u osobi odvjetnik pripada mu pravo na trošak u visini 50 % iznosa nagrade prema odredbama Odvjetničke tarife.

„U odnosu na trošak parničnog postupka tužitelj osnovano prigovara zakonitosti pobijanog rješenja o troškovima u odnosu na 2. tuženicu R. Š. i 3. tuženika S. B. Tim je tuženicama bio postavljen privremeni zastupnik i prema stajalištu ovog suda troškovi privremenog zastupnika ulaze u parnične troškove, no kada je stranci postavljen privremeni zastupnik u osobi odvjetnika tada treba primijeniti u pogledu visine troškova Pravilnik o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika (NN broj 5/14 - dalje: Pravilnik).

Naime, stranci koja je nepoznatog boravišta može biti postavljen i skrbnik za poseban slučaj, ali i privremeni zastupnik u smislu odredbe čl. 84. st. 1. i 2. ZPP-a, a o toj odluci sud

će bez odgode obavijestiti Centar za socijalnu skrb, kako to propisuje čl. 84. st. 3. ZPP-a. Zbog toga se na postavljenog privremenog zastupnika u osobi odvjetnika u odnosu na troškove zastupanja primjenjuje Pravilnik, jer osoba posebnog skrbnika i osoba privremenog zastupnika mora imati isti pravni položaj kako u pogledu ovlasti za zastupanje tako i u pogledu nagrađivanja za obavljeni rad.

Zbog toga, prema odredbi čl. 3. st. 2. Pravilnika privremeni zastupnik ima pravo na naknadu u iznosu od 50% nagrade za rad koja bi mu pripadala prema Odvjetničkoj tarifi. Prvostupanjski sud je pravilno utvrdio visinu troškova za 2. i 3. tuženika i to za 2. tuženika u ukupnom iznosu od 22.656,00 kn, a 3. tuženika 15.652,00 kn, no uvažavajući naprijed navedeno privremenom zastupniku 2. tuženice pripada iznos od 11.328,00 kn, a 3. tuženika u iznosu od 7.826,00 kn.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-252/18-2, od 15. XI. 2018.

PARNIČNE RADNJE SUDA – DOSTAVLJANJE – OPĆENITO

Stranci pravnoj osobi

(čl.134.a. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

U situaciji kada je protivna stranka (tužitelj) obavijestio sud o novoj (promijenjenoj) adresi sjedišta druge stranke (tuženik) pravne osobe, koja promjenu te adrese nije evidentirala u sudskom registru, sud je prije dostave pismena toj stranci putem oglasne ploče dužan pokušati izvršiti dostavu na po tužitelju dostavljenu mu adresu.

„Osnovano tuženik u žalbi ističe da je ostvaren žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupak iz čl. 354.st.2.t.6. ZPP-a. Naime, iz stanja spisa proizlazi da je tužitelj u tužbi kao adresu sjedišta tuženika, T. I. d.o.o., naznačio H. 62/a, Z., a koja adresa je u vrijeme podnošenja tužbe bila i adresa naznačena u sudskom registru, pa nakon što se je pismeno vratilo sa napomenom – odselio, te nakon što je i dostava po sudskom dostavljaču na prethodno navedenoj adresi bila neuspješna budući je utvrđeno da na toj adresi tuženik ne posluje, sud je tužbu zajedno sa pozivom za podnošenja odgovora na tužbu tuženiku dostavio putem oglasne ploče.

Nadalje, iz stanja spisa proizlazi da je tužitelj podneskom od 1. listopada 2014. sam obavijestio sud da je tuženik promijenio sjedište i da novo sjedište se nalazi na adresi T. 37a, Z., a uz koji podnesak je dostavio izvadak iz sudskog registra, pa nakon te obavijesti tužitelja o promjeni tuženikova sjedišta, sud putem oglasne ploče poziva tuženika na ročište zakazano za 17. studeni 2014. godine na kojem sud konstatira da je za tuženika dostava putem oglasne ploče za to ročište uredna, zaključuje glavnu raspravu i određuje ročište za objavu presude za dan 19. prosinca 2014., a koje ročište za objavu presude sud odgađa te zakazuje novo ročište za objavu presude za dana 16. siječanj 2015. i tu obavijest o odgodi ročišta sud tuženiku šalje na adresu H. 62a (stara adresa sjedišta). Konačno iz stanja spisa proizlazi da u pobijanoj presudi sud kao tuženikovu adresu naznačuje adresu novog sjedišta (T. 37a), i istu tuženiku ne dostavlja na adresu naznačenu u uvodu presude već ju dostavlja tuženiku putem oglasne ploče.

Odredbama čl. 134.a ZPP-a je propisano da pravnoj osobi koja je upisana u određeni sudski ili drugi upisnik dostava se obavlja na adresu navedenu u tužbi, a ako dostava na

adresu navedenu u tužbi ne uspije, dostava će se obaviti na adresu sjedišta te osobe upisanu u upisniku, te ako dostava ne uspije ni na toj adresi, obaviti će se stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda, a da će se smatrati da je dostava obavljena istekom osmoga dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda (st. 1.), a ako je adresa upisanog sjedišta pravne osobe iz stavka 1. toga članka adresa navedena u tužbi, dostava iz stavka 1. toga članka neće se ponoviti na tu adresu, već će se obaviti stavljanjem pismena na oglasnu ploču.

Iz prethodno navedenog činjeničnog utvrđenja proizlazi da je u fazi parničnog postupka dok tužitelj sudu nije dostavio novu adresu tuženika sa izvatkom iz sudskog registra prvostupanjski sud pravilno, sukladno prethodno citiranim odredbama ZPP-a, tuženiku tužbu sa pozivom za davanje odgovora na tužbu dostavio putem oglasne ploče a to stoga što je adresa naznačena u tužbi bila istovjetna adresi koja je u sudskom registru bila naznačena kao sjedište tuženika, no za daljnje obavljanje radnje dostave pismena, nalaza i mišljenja vještaka, te u konačnici i prvostupanjske presude putem oglasne ploče, i to nakon što je sam tužitelj obavijestio sud da je tuženik promijenio sjedište i dostavio novu adresu sjedišta tuženika, nije bilo mjesta, jer je sud bio dužan uvažiti podnesak tužitelja od 1. listopada 2014. i sukladno odredbama čl. 134.a ZPP-a dostavljati pismena na novu adresu tuženika. Stoga osnovano tuženik u žalbi navodi da mu je, i nakon što je sudu dostavljen podatak o promjeni sjedišta tuženika, obavljanjem radnje dostave putem oglasne ploče onemogućeno raspravljanje jer uslijed takvog postupanja suda tuženik nije pristupio niti na jedno zakazano ročište nakon 1. listopada 2014., a niti je bio u mogućnosti raspravljati na drugi način, primjerice dostavljanjem pisanih očitovanja u odnosu na zahtjev tužitelja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-54/17-2, od 31. VII. 2018.

PARNIČNI TROŠKOVI – NAKNADA PARNIČNIH TROŠKOVA PREMA USPJEHU U PARNICI

Pravo stranke – korisnika besplatne pravne pomoći

(čl.154.st.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 u svezi čl.37.st.1. i čl.38. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći – "Narodne novine" br. 62/08, 44/11 i 81/11)

Stranka (tužitelj) koja u cijelosti uspije u sporu u kojem je bila zastupana po punomoćniku u osobi odvjetnika temeljem odobrene joj besplatne sekundarne pravne pomoći ima pravo od protivne stranke na naknadu tog troška (na nagradu odvjetnika i stvarne izdatke odvjetnika) – jer je iznos tih troškova dužna i vratiti u državni proračun.

„Protiv presude, i to samo u odluci o parničnom trošku iz točke I. izreke, tužitelj podnosi žalbu zbog pogrešne primjene materijalnog prava, i žalba je djelomično osnovana.

Naime, u ovom predmetu nije sporno da je tužitelju rješenjem Ureda državne uprave u K. županiji od 06.02.2013. odobreno korištenje besplatne pravne pomoći i to sekundarna pravna pomoć, a iz istog rješenja proizlazi da je korisnik pravne pomoći obavezan troškove pravne pomoći isplaćene prema obračunu troškova vratiti u državni proračun uz uvjete i na način uređen čl. 38. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (NN broj 62/08, 44/11 i 81/11 – dalje: ZBPP). Nije sporno ni da je tužitelj uspio sa svojim zahtjevom za utvrđenje prava vlasništva u ovom parničnom postupku.

Osnovano tužitelj u žalbi ističe žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava, jer je prvostupanjski sud pogrešno primijenio odredbe ZBPP-a i Uredbe o vrijednosti iznosa za utvrđivanje naknade za pružanje sekundarne pravne pomoći (NN broj 36/13, 38/14 i 20/15). Naime, odredbom čl. 37. st. 1. ZBPP-a određeno je da kada korisnik pravne pomoći, kojeg je kao stranku u postupku zastupao odvjetnik kao pružatelj pravne pomoći, uspije u sporu, ima pravo na naknadu troškova postupka s osnove nagrade i naknade stvarnih izdataka za rad odvjetnika kao punomoćniku u postupku, u skladu s mjerodavnim postupovnim propisima, kao da ga je zastupao odvjetnik koji nije pružatelj pravne pomoći. Ujedno odredba čl. 38. st. 1. ZBPP-a određuje da je korisnik pravne pomoći dužan troškove pravne pomoći isplaćene prema obračunu troškova vratiti u državni proračun ako mu je u postupku odmjerena naknada troškova postupka pred sudom po pružatelju odvjetniku.

Stoga je tužitelju trebalo priznati parnične troškove prema vrijednosti predmeta spora na ime troškova zastupanja po punomoćniku u skladu sa Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ("Narodne novine" broj 142/12, 103/14, 118/14 i 107/15, dalje: Tarife).“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-631/16-4, od 24. V. 2018.

POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM – TUŽBA – POVLAČENJE TUŽBE

Opoziv izjave o povlačenju tužbe

(čl.193.st.2. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Izjavu o povlačenju tužbe učinjenu (pismeno ili usmeno na raspravi) pred sudom, kojoj tuženik nije iskazao protivljenje, tužitelj ne može opozvati novom izjavom – jer je navedena parnična radnja tužitelja već proizvela pravni učinak gašenja parnice u momentu kada je učinjena.

„Nije sporno da je tužiteljica podneskom od 24. siječnja 2018. godine, koji je u sudu prvog stupnja zaprimljen 29. siječnja 2018., izjavila da povlači "tužbu radi ovrhe pod poslovnim br. Povrv-352/13" (list 208 spisa). U podnesku su određeno navedene i tužiteljica i tuženica, pa je na temelju cjelokupnog sadržaja podneska prvostupanjski sud pravilno utvrdio da se radi o izjavi o povlačenju tužbe u ovom parničnom predmetu. Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da je zatim 29. siječnja 2018. godine putem telefaksa, a potom i putem pošte preporučenom pošiljkom od 30. siječnja 2018. u sudu zaprimljen podnesak datiran sa 29. siječnja 2018. godine kojim je tužiteljica izvijestila da je omaškom poslala podnesak o povlačenju tužbe radi ovrhe, te da istu ne povlači jer dugovanje nije namireno (l. 209-209A). Tuženica je o oba podneska tužiteljice obaviještena na ročištu za glavnu raspravu 21. veljače 2018., nakon čega se podneskom od 23. veljače 2018. očitovala da pristaje na povlačenje tužbe.

Pogrešan je zaključak prvostupanjskog suda da tužba u ovom predmetu nije povučena iz razloga što je tužiteljica opozvala svoju izjavu o povlačenju tužbe koju je omaškom dostavila sudu, kao i zaključak da naknadno dana izjava tuženice kojom pristaje na povlačenje tužbe nema pravni učinak. Prema odredbi čl. 193. st. 2. ZPP-a nakon što se tuženik upusti u raspravljanje o glavnoj stvari tužitelj može povući tužbu sve do zaključenja glavne rasprave ako tuženik na to pristane. Ako se tuženik u roku od 15 dana od dana obavijesti o povlačenju

tužbe ne izjasni o tome, smatrat će se da je pristao na povlačenje. Izjava o povlačenju tužbe proizvodi neposredan procesno pravni učinak gašenja parnice u trenutku njezinog davanja odnosno predaje sudu (a kada se tuženik nije usprotivio povlačenju) bez interpoliranja određene sudske aktivnosti, pa rješenje suda o tome ima samo deklaratorno značenje (u tom smislu i VSRH br. Rev 122/10, Rev 2117/16).

Dakle, u trenutku predaje sudu podneska o povlačenju tužbe poništene su sve pravne posljedice prouzročene podnošenjem tužbe i zasnivanjem litispendencije, tj. smatra se kao da tužba nije ni podnesena. S obzirom na ovakav učinak izjave o povlačenju tužbe, koji nastupa ex lege u trenutku predaje sudu, ta dispozicija tužitelja ne može se opozvati.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-227/18-2, od 20. VIII. 2018.

SUDJELOVANJE TREĆIH OSOBA U PARNICI – SUDJELOVANJE UMJEŠAČA

Republika Hrvatska – u radnom sporu između radnika i tužene ustanove čiji je osnivač

(čl.206.st.1.Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

U radnom sporu radnika kao tužitelja i tužene ustanove kao poslodavca radi ostvarenja prava iz kolektivnog ugovora, Republika Hrvatska nema legitimaciju za stupanje u parnicu u svojstvu umješača na strani tužene ustanove – jer za to nema pravni interes ni s obzirom na svojstvo osnivača te ustanove, ni s obzirom na činjenicu djelomičnog financiranja te ustanove iz državnog proračuna, ni s obzirom na činjenicu da je njeno tijelo vlasti (Vlada RH) potpisnik kolektivnog ugovora (u ime poslodavaca) koji je pravni temelj u sporu utuženih prava radnika.

„Prvostupanjski sud odbija sudjelovanje Republike Hrvatske kao umješača na strani tuženika jer nalazi da nema pravi interes za miješanje u predmetnoj parnici.

Obrazlažući žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava žalitelj ukazuju da je upravo Republika Hrvatska sudjelovala u sklapanju spornih sporazuma sa sindikatima javnih službi na kojima se i temelji tužbeni zahtjev za isplatom plaće, te da je ona osnivač tuženika i da kao njegov osnivač u skladu sa čl. 59. Zakona o ustanovama ("Narodne novine", br. 76/93, 29/97, 47/99, 35/08) solidarno i neograničeno odgovara za sve obveze tuženog.

Međutim, neodlučnim se ukazuju takvi žalbeni navodi s obzirom na zakonom propisane pretpostavke za miješanje u parnicu. Prema odredbi čl. 206. st. 1. ZPP-a samo osoba koja ima pravni interes da u parnici koja teče među drugim osobama jedna od stranaka uspije može se pridružiti toj stranci. Postojanje pravnog interesa takve osobe manifestira se u tome da će se uspjeh stranke kojoj se pridružila odraziti i na njezin pravni položaj, te njezina prava i obveze, zbog čega za miješanje u tuđu parnicu nije dovoljno samo postojanje nekog drugog interesa (ekonomski, financijski i dr.).

Predmet spora u ovom postupku je zahtjev tužitelja kao radnika tuženika za isplatom pripadajuće plaće sukladno Kolektivnim ugovorima koji se u konkretnom slučaju imaju primijeniti. S obzirom na zakonsku obvezu poslodavca da radniku za obavljene rad isplati plaću, radnik je tražbinu po osnovi plaće za svoj rad ovlašten ostvariti jedino od svog

poslodavca neovisno o tome iz kojih izvora poslodavac ostvaruje novčana sredstva za isplatu plaća svojih radnika. Sukladno tome je i uspjeh stranaka u ovoj parnici bez ikakva utjecaja na pravni položaj, odnosno prava i obveze Republike Hrvatske. Naime, tužitelj je isplatu tražbine iz radnog odnosa - plaće ovlašten zahtijevati isključivo od tuženika kao svoga poslodavca, a ne i od Republike Hrvatske iako je ona osnivač tuženika, dočim tuženik nije ovlašten od Republike Hrvatske kao svog osnivača zahtijevati regresnu naplatu novčana iznosa dosuđenog tužitelju. Uslijed toga okolnost da se sredstva za rad tuženika djelomično osiguravaju i u sklopu proračuna Republike Hrvatske upućuje samo na postojanje određenog financijskog interesa Republike Hrvatske da tuženik uspije u ovom sporu, ali ne i na postojanje pravnog interesa, kako to uostalom pravilno zaključuje i sud prvog stupnja. U tom kontekstu s obzirom na pravnu narav predmetnog spora, to jest da je posrijedi individualni spor glede prava iz radnog odnosa između radnika i njegova poslodavca, to je za zaključak o nepostojanju pravnog interesa Republike Hrvatske za stupanje u parnicu u svojstvu umješaka na strani tuženika bez ikakva utjecaja okolnost što je u sklapanju spornih sporazuma o visini osnovice za plaće u javnim službama na kojima se temelji tužbeni zahtjev na strani poslodavaca sudjelovala Republika Hrvatska - odnosno Vlada Republike Hrvatske, a ne tuženik.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-322/17-2, od 16. I. 2018.

OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA

**OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA –
ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA – PRIMJENA ODREDBI DRUGIH ZAKONA****Postavljanje privremenog zastupnika – ovršeniku bez prebivališta i boravišta u
RH**

(čl.21.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17, u svezi čl.84. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Postavljanje privremenog zastupnika ovršeniku u postupku ovrhe na temelju vjerodostojne isprave pretpostavlja postojanje jurisdikcije tijela (sud, javni bilježnik) nadležnih za određivanje ovrhe i njenu provedbu – a ta pretpostavka ne postoji kada je javnom bilježniku podnesen prijedlog za ovrhu protiv ovršenika fizičke osobe koja u Republici Hrvatskoj nema ni prebivališta ni boravišta, pa stoga nema ni mjesta postavljanju privremenog zastupnika takvoj osobi ovršenika.

„Pobijano rješenje o odbijanju prijedloga za imenovanje ovršeniku privremenog zastupnika sud prvog stupnja donosi pozivom na odredbe čl.82. i čl.84. Zakona o parničnom postupku – NN broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 – dalje: ZPP), izražavajući pri tome stav da u konkretnom slučaju ne postoje pretpostavke za imenovanje privremenog zastupnika po sudu, i to zbog toga što ovršenik nema nigdje na teritoriju Republike Hrvatske upisano prebivalište – što bi po ocjeni prvostupanjskog suda bio uvjet za prihvaćanje ovrhovoditeljeva prijedloga u smislu odredbe čl.84.st.1. i st.2.t.4. ZPP-a (ako je boravište tuženika nepoznato a nema punomoćnika).

Žalbene tvrdnje da nije bilo mjesta odbijanju prijedloga za postavljanje ovršeniku privremenog zastupnika ne mogu se prihvatiti kao pravno utemeljene, i to zbog slijedećih razloga. Naime, iz stanja spisa proizlazi da je u ovom predmetu prijedlog za ovrhu bio podnesen javnom bilježniku te da je javni bilježnik donio rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, da je u prijedlogu kao adresa ovršenika navedena R., Ž. f. 15, i da je ovršenik na toj adresi imao prijavljeno prebivalište u vremenskom razdoblju od 27.01.2012. godine pa do 17.08.2016. godine, sa kojim datumom mu je temeljem rješenja MUP-a RH izvršena odjava tog prebivališta, i da trenutno, tj. u vrijeme podnošenja prijedloga za ovrhu javnom bilježniku ovršenik na području RH nema upisano ni prebivalište niti ima upisanu adresu boravišta.

Pitanje stvarne i mjesne nadležnosti javnih bilježnika za određivanje ovrhe na temelju vjerodostojne isprave regulirano je odredbom čl.279. OZ/12, s tim da je u skladu sa tom odredbom (st.1.) mjesna nadležnost javnih bilježnika vezana uz prebivalište odnosno sjedište ovršenika. Kada ovršenik nema ni prebivalište ni boravište u Republici Hrvatskoj a ovrha je predložena općenito na imovini ovršenika, kao što je to nesporno slučaj i u ovom predmetu, ne postoji ni jurisdikcija javnih bilježnika a niti jurisdikcija sudova za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu, a argumentacija za to bi proizlazila i iz odredbe čl.46. Zakon o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima, kojom je u st.1. propisano da nadležnost suda Republike Hrvatske postoji ako tuženik ima prebivalište odnosno sjedište u Republici Hrvatskoj, a u st.2. da ako tuženik nema prebivalište u Republici Hrvatskoj niti u kojoj drugoj državi nadležnost suda Republike Hrvatske postoji ako tuženik ima boravište u

Republici Hrvatskoj. U ovršnom postupku se, temeljem odredbe čl.21.st.1. OZ/12, na odgovarajući način primjenjuju odredbe ZPP-a, a odredbom čl.16.st.3. toga zakona je propisano da kada se u tijeku postupka, do pravomoćnosti odluke, utvrdi da za rješavanje spora nije nadležan sud u Republici Hrvatskoj, da će se po službenoj dužnosti proglasiti nenadležnim, ukinuti provedene radnje u postupku i odbaciti tužbu. Dakle, iz navedene odredbe jasno proizlazi da sud uvijek i po službenoj dužnosti pazi da li rješavanje neke stvari ulazi u jurisdikciju domaćih sudova, a prema njenoj supsidijarnoj primjeni u postupku ovrhe i da li neka stvar ulazi u jurisdikciju domaćih javnih bilježnika.

Imajući u vidu naprijed navedene nesporne činjenice – da ovršenik nema na teritoriju Republike Hrvatske niti prijavljeno prebivalište niti ima evidentirano boravište, i imajući u vidu naprijed navedene zakonske odredbe, potpuno je izvjesno da u konkretnom slučaju za određivanje predmetne ovrhe ne postoji jurisdikcija javnih bilježnika u Republici Hrvatskoj. Zbog navedenog (nenadležnosti javnih bilježnika) nije bilo mjesta ni donošenju rješenja o ovrsi i određivanju ovrhe, pa nije bilo mjesta ni za postavljanje ovršeniku privremenog zastupnika, a što je predlagao ovrhovoditelj a sud prvog stupnja pravilno odbio.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-104/18-2 od 09. VII. 2018.

ODGODA OVRHE – NA PRIJEDLOG OVRŠENIKA

Temeljem čl.19.k Zakona o potrošačkom kreditiranju - pretpostavke

(čl.19.k Zakona o potrošačkom kreditiranju – "Narodne novine" br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15 i 52/16, u svezi čl.210.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Za odgodu ovrhe (prijenosa zaplijenjenih sredstava) temeljem odredbe čl.19.k Zakona o potrošačkom kreditiranju dostatno je da je ovršenik (dužnik) uz prijedlog za odgodu priložio dokaz da je, u skladu sa odredbama navedenog zakona, pokrenuo parnicu protiv ovrhovoditelja (vjerovnika) radi utvrđenja ništetnosti ugovora o kreditu iz kojeg proistječe ovršna tražbina, bez potrebe utvrđivanja od strane ovršnog suda da li navedeni ugovor ima međunarodno obilježje – pa onda i činjenice da li je isti zaključen u Republici Hrvatskoj ili u zemlji sjedišta kreditora, jer će navedene činjenice biti predmet utvrđivanja u pokrenutom parničnom postupku.

„Prijedlog za odgodu prijenosa zaplijenjenih sredstava, podnesen u skladu sa odredbom čl.210.st.1. OZ/12, ovršenica je temeljila i na odredbi čl.19.k Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 102/15 – dalje: ZID ZPK/15, pri čemu je tvrdila da se u konkretnom slučaju radi o postupku izravne naplate tražbine iz ugovora o kreditu sklopljenim u Republici Hrvatskoj sa neovlaštenim vjerovnikom (zadugom sa sjedištem u Republici Austriji) koji nije imao odobrenje Hrvatske narodne banke za obavljanje poslova potrošačkog kreditiranja na području Republike Hrvatske, slijedom čega se radi o ništetnom ugovoru u smislu navedenih specijalnih zakonskih propisa, i da je zbog toga kod Općinskog građanskog suda u Z. u predmetu P-4648/17 pokrenula parnicu za utvrđenja ništetnosti i ugovora o kreditu i bjanko zadužnice na temelju koje je ovrhovoditelj zatražio izravnu naplatu.

Navedeni prijedlog ovršenice sud prvog stupnja je ocijenio osnovanim, i to upravo temeljem odredbe čl.19.k st.1. i st.3. Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15 i 52/16 – dalje: ZPK) nakon što je utvrdio da ovršenica

ima status potrošača u smislu odredbe čl.2.st.1.t.1. ZPK; da je ovrhovoditelj dana 28. studenog 2017. godine podnio zahtjev za izravnu naplatu novčane tražbine temeljem bjanko zadužnice izdane kao sredstva osiguranja za novčanu tražbinu ovrhovoditelja iz ugovora o kreditu koji je zaključen dana 06. veljače 2007. godine u Hatzendorfu u Republici Austriji; i da je ovršenica u predmetu Općinskog građanskog suda u Z. u predmetu P-4648/17 pokrenula parnicu radi utvrđenja da je ništetan i navedeni ugovor o kreditu i navedena bjanko zadužnica. Pri svemu tome, sud prvog stupnja izražava i pravni stav da navedeni ugovor o kreditu, unatoč tome što nije zaključen u Republici Hrvatskoj već u Republici Austriji, ima međunarodno obilježje jer su njegove stranke strana pravna osoba i državljani Republike Hrvatske.

Nisu osnovane ovrhovoditeljeve tvrdnje iznesene u žalbi u kojima on ističe da je navedena odluka suda prvog stupnja posljedica pogrešne primjene materijalnog prava. Naime, odredbom čl.19.k ZPK, temeljem koje sud prvog stupnja donosi pobijanu odluku, i to u njenom st.1. je propisano, da ako se radi ostvarenja tražbine iz ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem vodi ovršni postupak protiv potrošača koji je podnio tužbu radi utvrđenja ništetnosti, da će sud na prijedlog ovršenika, odgoditi ovrhu do pravomoćnog okončanja postupka radi utvrđenja ništetnosti, ne ispitujući postojanje drugih zakonom propisanih pretpostavki o odgodi ovrhe na prijedlog ovršenika.

Polazeći od navedene odredbe i ostalih odredbi navedenog specijalnog zakona pogrešan je stav suda prvog stupnja da je za postojanje međunarodnog obilježja zaključenog ugovora o kreditu dostatno, u smislu odredbi navedenog zakona, da su ga zaključile osobe koje imaju sjedište odnosno prebivalište u različitim državama, već je za navedeno bitno i o to gdje je takav ugovor zaključen, odnosno da je zaključen na teritoriju Republike Hrvatske. Međutim prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda, činjenica radi li se o ugovoru s međunarodnim obilježjem nije pretpostavka za određivanje odgode ovrhe u smislu odredbe čl.19.k ZPK, već je za prihvaćenje prijedloga ovršenika temeljem te odredbe jedini uvjet da je on radi navedenog podnio tužbu sudu radi utvrđenja da je taj ugovor ništetan, i da je u podnesenoj tužbi ustvrdio da je ugovor zaključen u RH od za to neovlaštenog vjerovnika u smislu odredbi ZPK. Stoga navedena činjenica gdje je ugovor zaključen – u RH ili u konkretnom slučaju u Austriji, nije činjenica koja je odlučna činjenica koju treba utvrđivati sud kada odlučuje o prijedlogu za odgodu ovrhe, već će ta činjenica, kao sporna i odlučna, biti predmet utvrđivanja u pokrenutoj parnici i od nje će i ovisiti da li se radi o ništetnom ugovoru u smislu navedenih odredbi ZPK. Zbog toga navedeno utvrđenje suda prvog stupnja da sporni ugovor nije zaključen u RH već u Austriji nema nikakvog pravno relevantnog utjecaja za donesenu pobijanu odluku.

S obzirom na naprijed navedeno, tj. da je ovršenica već u prijedlogu za odgodu prijenosa zaplijenjenih sredstava, pozivajući se na odredbu čl.19.k ZPK, ustvrdila da se radi o ugovoru koji je zaključen u RH, i da nije sporno da je ona pred nadležnim sudom podnijela tužbu i pokrenula parnicu radi utvrđenja ništetnosti ugovora o kreditu, u kojoj je također ustvrdila da se radi o ugovoru sa međunarodnim obilježjem – odnosno o ugovoru koji je zaključen u RH, navedeni prijedlog ovršenice je uz pravilnu primjenu odredbe čl.19.k st.1. ZPK valjalo prihvatiti, što je u konačnici sud prvog stupnja pobijanim rješenjem i učinio.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ Ovr-154/18-3 od 22. VIII. 2018.

OVPHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE – ZAŠTITA OVRŠENIKA FIZIČKE OSOBE

Kod ovrhe prodajom nekretnine ovršenika

(čl.75. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Propisana ograničenja u provedbi ovrhe na nekretnini u kojoj ovršenik fizička osoba stanuje primjenjuju su u ovrsi po ovršnoj ispravi kojom je ovršeniku naloženo plaćanje određenog novčanog iznosa (ovrha radi naplate novčane tražbine) – ne i u ovrsi u kojoj ovrhovoditelj naplaćuje novčanu tražbinu na temelju ovršne isprave donesene u paulijanskoj parnici (pobijanje dužnikovih pravnih radnji), koja glasi na trpljenje ovršenika da ovrhovoditelj točno određenu novčanu tražbinu namiri prodajom točno određene njegove nekretnine.

„Prvostupanjski sud utvrđuje da je ovrhovoditelj predložio određivanje ovrhe na nekretnini ovršenice upisanoj u zk.ul.broj 1316 k.o. K., čk.br. 1288/13 kuća, dvorište i livada od 177 čhv (637 m²), no da nije u skladu s odredbom čl. 75. st. 7. Ovršnog zakona (NN broj 112/12., 25/13., 93/14. i 78/17. – dalje:OZ) uz ovršni prijedlog podnio suglasnost ovršenice da se ovrha može provesti na njezinoj jedinoj nekretnini ili pravomoćnu presudu, javnu ili privatnu ispravu koja ima značenje javne isprave kojom dokazuje da ovršenica ili osoba koju je po zakonu dužna uzdržavati ima drugu nekretninu za stanovanje, pa polazeći od takva utvrđenja prvostupanjski sud primjenom navedene zakonske odredbe odbija ovršni prijedlog u odnosu na navedene nekretnine.

U pravu je žaliteljica kada ističe kako u konkretnom slučaju nije bilo mjesta primjeni odredbe čl. 75. OZ-a koja propisuje određena ograničenja kod ovrhe radi ostvarenja novčane tražbine prodajom nekretnine u kojoj stanuje ovršenik – fizička osoba koja ne obavlja registriranu djelatnost. Naime, ovrhovoditelj zahtijeva određivanje ovrhe na navedenoj nekretnini ovršenice na temelju ovršne isprave – ovršne presude Općinskog suda u Z. broj P-595/2013-12 od 23. srpnja 2014. (list 4-8), kojom je ovršenica obvezna trpjeti namirenje ovrhovoditeljeve tražbine prema dužniku M .L. u iznosu 96.469,59 kn s pripadajućom zakonskom zateznom kamatom prodajom među ostalim i nekretnine upisane u zk.ul.broj 1316 k. o. K., čk.br. 1288/13 kuća, dvorište i livada od 177 čhv (637 m²).

Dakle, ovrha nije određena radi naplate novčane tražbine ovrhovoditelja koju on ima spram ovršenice, već je ovršenica prema ovršnoj ispravi – ovršnoj presudi donesenoj u postupku radi pobijanja pravnih radnji dužnika (paulijanska tužba) - obvezana trpjeti prodaju predmetne nekretnine radi namirenja novčane tražbine ovrhovoditelja koju on ima spram svoga dužnika M. L. U tom se kontekstu ovrha na temelju navedene ovršne isprave – presude, isključivo može odrediti i provesti prodajom nekretnina navedenih u toj ispravi, a na što s pravom ukazuje žalitelj. Uslijed navedenih razloga u konkretnom slučaju ni po ocjeni ovoga suda nema mjesta primjeni odredbe čl. 75. OZ-a koja ograničava mogućnost provedbe ovrhe radi ostvarenja novčane tražbine prodajom nekretnine u kojoj stanuje ovršenik – fizička osoba koja ne obavlja registriranu djelatnost. Stoga ni ovrhovoditelj u konkretnom slučaju nije bio dužan uz ovršni prijedlog priložiti jednu od isprava navedenih u čl. 75. st. 7. OZ-a kojima dokazuje da ovršenik ili osoba koju je po zakonu dužan uzdržavati ima drugu nekretninu za stanovanje.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-40/18-2 od 29. VI. 2018.

OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE – OVRHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA – IZUZIMANJE OD OVRHE

Novčana sredstva u sudskom pologu

(čl.172. i čl.4. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

To što se određena novčana sredstva ovršenika nalaze na računu suda kao sudski polog osnovan u njegovu korist ne oduzima im svojstvo predmeta na kojem je određivanje ovrhe dopušteno – osim ukoliko su zbog svoje prirode ili posebne namjene izuzeta od ovrhe bilo odredbama Ovršnog zakona ili odredbama nekog drugog specijalnog zakonskog propisa.

„Pobijano rješenje sud prvog stupnja donosi povodom žalbe ovršenika izjavljene protiv rješenja o ovrsi, a temeljem odredbe čl.51.st.2. Ovršnog zakona (NN broj 112/12 i 25/13 – dalje: OZ/12), jer zauzima stav o pravnoj utemeljenosti žalbene tvrdnje ovršenika o postojanju žalbenog razloga iz odredbe čl.50.st.1.t.6. OZ/12, kojom je propisano da taj žalbeni razlog postoji ako je ovrha određena na predmetu koji je izuzet od ovrhe, odnosno na kojem je mogućnost ovrhe ograničena.

Naime, iz stanja spisa proizlazi, što u ovom stadiju postupka ni nije sporno, da je u ovom ovršnom predmetu predložena i određena ovrha radi prisilnog ostvarenja novčane tražbine ovrhovoditelja, i to na novčanoj tražbini ovršenika – na novčanom sudskom pologu na žiro-računu Općinskog suda u V., koji polog je u korist ovršenika osnovan temeljem pravomoćnog rješenja broj R1-3/2014-2 od 21. siječnja 2014. godine. Kada prihvaća žalbu ovršenika zbog žalbenog razloga iz odredbe čl.50.st.1.t.6. OZ/12 te pobijanim rješenjem preinačuje rješenje o ovrsi i odbija prijedlog za ovrhu, sud prvog stupnja izražava stav da navedeni sud, vezano za osnovani sudski polog u korist ovršenika, nema položaj ovršenikova dužnika prema kojem ovršenik ima neku tražbinu, i da je sudski polog predmet na kojem nije dopušteno odrediti i provoditi ovrhu jer bi to bilo protivno svrsi zbog koje se u smislu odredbi obveznog prava polog osniva, a protivno je i odredbi čl.138. Zakona o sudovima (NN broj 28/13).

Osnovano ovrhovoditelj u žalbi ističe da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio navedene odredbe OZ/12 jer dopuštenost određivanja ovrhe na nekom predmetu uvjetuje njegova priroda te njegova namjena, ne i sredstvo (pljenidba i prijenos sredstava po računima banke ili pljenidba i prijenos tražbine prema nekom dužniku) kojim će ovrha biti određena i provedena na konkretnom predmetu. Prije svega, odredbom čl.4. je propisano, i to u st.2, da predmet ovrhe i osiguranja su stvari i prava na kojima se po zakonu može provesti ovrha radi ostvarenja tražbine ili njezina osiguranja. Odredbom istog članka, u st.4., 5. i 6., propisano je da predmet ovrhe ne mogu biti stvari izvan prometa, kao ni druge stvari za koje je to posebnim zakonom određeno, tražbine po osnovi poreza i drugih pristojbi, objekti, oružje i oprema namijenjeni obrani te oprema i objekti namijenjeni radu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravosudnih tijela. Nadalje, kada je riječ o ovrsi na novčanoj tražbini ovršenika izuzimanje od navedene ovrhe odnosno ograničenje iste je propisano odredbom čl.172. i čl.173. OZ/12. Dakle, žalbeni razlog iz odredbe čl.50.st.1.t.6. OZ/12 postojao bi onda kada bi ovrha bila određena na nekom od primanja koja su navedena u odredbi čl.4., u odredbi čl.172.t.1. do t.9. OZ/12, važećeg u vrijeme podnošenja prijedloga za ovrhu, ili na nekom drugom primanju na kojem je ovrha zabranjena nekim drugim zakonom.

Kako nije sporno da su u sudski polog uplaćena sredstva koja ovršeniku pripadaju temeljem njegova suvlasništva nekretnine na kojoj je proveden postupak diobe isplatom, potpuno je jasno da se u konkretnom slučaju ne radi o tražbini (primanju) ovršenika o kojemu govori odredba čl.4.st.4.-6. OZ/12 koja je zbog svoje prirode i namjene izuzeta od bilo koje ovrhe, ali isto tako da se u konkretnom slučaju ne radi ni o primanju iz odredbe čl.172. OZ/12, na kojemu je propisano izuzimanje od ovrhe na novčanoj tražbini ovršenika. Konačno, pravno je neutemeljen i stav suda prvog stupnja da predmetna ovrha ne bi bila dopuštena samo zbog činjenice što su sredstva ovršenika položena u sudski polog, i zbog toga što sud kod kojeg je osnovan sudski polog nema položaj ovršenikova dužnika. Naime, zabrana određivanja ovrhe na novčanim sredstvima ovršenika koja se nalaze u sudskom pologu nije propisana ni jednim zakonskim propisom. To nije u suprotnosti niti sa svrhom osnivanja sudskog pologa u smislu odredbi Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05, 41/08, 125/11 i 73/15 – dalje: ZOO/05). To nije u suprotnosti niti sa odredbom čl.138. Zakona o sudovima, kako to navodi sud prvog stupnja, jer navedena odredba govori o prestanku prava ovlaštenog preuzimatelja pologa po proteku određenog vremena zahtijevati od suda polog te o njegovom prenošenju u korist državnog proračuna RH. Sve dok sudski polog postoji – odnosno sve dok je predmet pologa (u konkretnom slučaju uplaćeni novčani iznos) položen na računu suda ili sve dok ne bude prenesen u korist državnog proračuna u skladu sa navedenom zakonskom odredbom, sud kod kojeg je polog osnovan u obvezi je na traženje vjerovnika (ovlaštenog tražitelja pologa) predati (isplatiti) mu predmet pologa temeljem rješenja o osnivanju pologa, pa slijedom toga prema vjerovniku (ovlaštenom tražitelju pologa) ima položaj njegova dužnika.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-638/16-2 od 15. I. 2018.

OV RHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA – OVRHA NA NOVČANOJ TRAŽBINI PO RAČUNU – IZRAVNA NAPLATA

Povrat ostvarenog izravnom naplatom – protuovrha ili posebna parnica

(čl.210.st.4. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Kada bude ukinuta ovršna isprava na temelju koje je provedena izravna naplata novčane tražbine te kada u svezi s tim pljenidaba i prijenos budu proglašeni nedopuštenima nakon što je već proveden prijenos sredstava sa računa ovršenika na račun ovrhovoditelja, povrat naplaćenog iznosa ovršenik može ostvarivati u posebnoj parnici a ne primjenom instituta protuovrhe koji pretpostavlja postojanje sudske ovrhe.

„Ovrhovoditelj je na temelju presude Općinskog suda u V. broj P-173/09, koja je potvrđena presudom Županijskog suda u O. broj Gžx-66/2014, pokrenuo izravnu naplatu kod Financijske agencije S. dana 15. rujna 2014. protiv ovršenika, a radi namirenja novčane tražbine u iznosu od 596.815,13 kn zajedno sa zateznim kamatama i parničnih troškova u iznosu od 15.612,28 kuna. Budući da je Vrhovni sud Republike Hrvatske odlukom broj Revr-1489/14-5 od 18. listopada 2017. prihvatio revizije stranaka, te ukinuo i prvostupanjsku i drugostupanjsku presudu, te postupak vratio na ponovno suđenje, to je po prijedlogu ovršenika prvostupanjski sud donio rješenje broj Ovr-611/18 od 2. ožujka 2018. kojim je proglašena nedopuštenom pljenidba i prijenos, a koje rješenje je i potvrđeno rješenjem ovoga suda broj Gž Ovr-226/2018-2 od 5. listopada 2018.

Ovršenik je 16. ožujka 2018. podnio prijedlog za protuovrhu (list 67-68 spisa), budući je u međuvremenu u izravnoj naplati, a prema podacima Financijske agencije, izvršen dio naplate s njegovih računa prema odlukama koje su revizijskom odlukom ukinute. Prvostupanjski sud je i usvojio prijedlog ovršenika, pa je pobijanim rješenjem i naložio ovrhovoditelju da u roku od 8 dana od primitka rješenja plati ovršeniku iznos od 361.926,98 kn zajedno sa kamatama utvrđujući da iz očevidnika Financijske agencije proizlazi da je toliko novca sa računa ovršenika skinuto i uplaćeno ovrhovoditelju, a kamate je odredio na svaki pojedinačni iznos od dana kada je isplaćen ovrhovoditelju, a sve to pozivom na odredbu čl. 62.st.1.t.3. i čl. 62. st. 3. Ovršnog zakona (NN broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 – dalje: OZ).

Ako prijenos sredstava s računa ovršenika bude obavljen prije nego što sud dostavi rješenje kojim prihvaća prijedlog o odgodi ovrhe ili rješenje kojim proglašava pljenidbu i prijenos nedopuštenim (čl. 209. OZ-a) ovršenik može u posebnoj parnici ostvarivati svoje pravo na povrat tih sredstava, kao i pravo na naknadu štete, kako je to i propisano čl. 210. st. 4. OZ-a. Dakle u slučaju izravne naplate kao što je to ovdje, ovršenik nema pravo zatražiti protuovrhu u smislu čl. 62. do 64. OZ-a, već svoje pravo na povrat sredstava može ostvarivati u posebnoj parnici, kako je to i propisano čl. 210. st. 4. OZ-a. Prema tome, prvostupanjski sud je pogrešno primijenio odredbe o protuovrsi, čl. 62. OZ-a, na koji se pozvao kada je usvojio prijedlog ovršenika za protuovrhu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-226/18-3, od 05. X. 2018.

OVRHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA – OVRHA NA NOVČANOJ TRAŽBINI PO RAČUNU – DOPUŠTENOST SUDSKE OVRHE

Na temelju izjave o zapljeni plaće po pristanku dužnika

(čl.211. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Izjava o zapljeni plaće po pristanku dužnika nije jedna od taksativno navedenih isprava iz čl.209.st.1. Ovršnog zakona, na temelju kojih bi vjerovnik tražbine bio ovlaštena zahtijevati od Financijske agencije izravnu naplatu - stoga je vjerovnik, na temelju navedene ovršne isprave, njeno prisilno ostvarenje na bankovnim računima dužnika ovlašten zahtijevati u sudskoj ovrši.

„U izreci citiranim rješenjem prvostupanjskog suda odbačen je kao nedopušten ovrhovoditeljev prijedlog za ovrhu od 13. lipnja 2018. godine.

U pravu je žalitelj kada osporava pravilnost ocjene prvostupanjskog suda o nedopuštenosti podnesena ovršna prijedloga. Naime, on je sudu predložio određivanje ovrhe na novčanim sredstvima na računima ovršenika na temelju ovršne isprave – izjave ovršenika o zapljeni po pristanku dužnika potvrđene kod javnog bilježnika Z. B. 20. studenoga 2017. pod brojem OV-3310/2017, kojom je ovršenik dopustio pljenidbu svoje plaće radi naplate ovrhovoditeljeve tražbine u iznosu 2.664,67 kn.

Odredbom čl. 211. OZ-a, na koju se poziva sud prvog stupnja kada ocjenjuje nedopuštenim prijedlog za ovrhu, propisano je da će sud odbaciti kao nedopušten prijedlog za ovrhu na novčanim sredstvima koji se temelji na ovršnom rješenju o ovrši na temelju vjerodostojne isprave, zadužnici, te na ispravama iz čl. 209. st. 1. OZ-a, na osnovu kojih se od

Financijske agencije može zatražiti izravna naplata tražbine. No, u pravu je žalitelj kada ističe kako među taksativno navedenima ispravama u čl. 209. st. 1. OZ-a, a na temelju kojih se može zahtijevati izravna naplata tražbine od Financijske agencije, nije navedena i po javnom bilježniku solemnizirana izjava o zapljeni plaće po pristanku dužnika. To znači da se na temelju te isprave, koja po čl. 202. st. 5. OZ-a ima značaj ovršne isprave na osnovi koje se može tražiti ovrha i na drugim predmetima ovrhe, ne može od Financijske agencije zahtijevati izravna naplata, već je dopušteno sudsko određivanje ovrhe na novčanim sredstvima na računima ovršenika.

Usljed pogrešne pravne ocjene da se na temelju po javnom bilježniku solemnizirane izjave o zapljeni plaće po pristanku dužnika može zahtijevati izravna naplata tražbine kod Financijske agencije, prvostupanjski je sud pogrešno primijenio odredbu čl. 211. OZ-a kada je osporenim rješenjem odbacio kao nedopušten ovršni prijedlog.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-227/18-2, od 26. IX. 2018.

OVPHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA – OVPHA NA NOVČANOJ TRAŽBINI PO RAČUNU – IZRAVNA NAPLATA

Dopustivost sudske ovrhe – protiv nasljednika dužnika iz ovršne isprave

(čl.211. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Kada se prisilno ostvarenje tražbine ne ostvaruje od dužnika iz ovršne isprave već od njegovog rješenjem o nasljeđivanju utvrđenog nasljednika, vjerovnik te tražbine njenu naplatu na ovršenikovim novčanim sredstvima na bankovnim računima ovlašten je ostvarivati u sudskom postupku ovrhe i bez prethodno zahtijevane izravne naplate putem FINE – stoga u navedenoj situaciji nema mjesta odbacivanju prijedloga za sudsku ovrhu kao nedopuštenog.

„Pobijano rješenje sud prvog stupnja donosi pozivom na odredbe čl.211., čl.284.st.6. i čl.209.st.8. Ovršnog zakona (NN broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17 - dalje: OZ/12), pri čemu izražava stav da je ovrhovoditelj bio u mogućnosti zatražiti izravnu naplatu tražbine od Agencije jer raspolaže ovršnim ispravama (pravomoćna rješenja o ovrsi javnog bilježnika na temelju vjerodostojne isprave) koje glase protiv određene osobe kao dužnika te pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju te osobe dužnika od strane osoba protiv kojih je predložio određivanje ovrhe. Naprijed navedeni pravni stav suda prvog stupnja o nedopuštenosti prijedloga za ovrhu ovrhovoditelja ne može se prihvatiti kao pravilna.

Odredbom čl.211. OZ/12 propisano je da će sud odbaciti kao nedopušten prijedlog za ovrhu na novčanim sredstvima na računu na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, zadužnice te na temelju isprave iz članka 209. stavka 1. ovoga Zakona na temelju kojih se može od Agencije zatražiti izravna naplata, osim ako se na temelju tih isprava nije mogla provesti naplata preko Agencije, o čemu će Agencija izdati potvrdu. Nadalje, odredbom čl.284.st.6. OZ/12 propisano je da ako tijekom izvan sudske ovrhe dođe do promjene vjerovnika odnosno dužnika, Agencija će na odgovarajući način primijeniti odredbe članka 209. stavka 8. do 12. ovoga Zakona, a odredbom čl.209.st.8.OZ/12 je propisano da će Agencija provesti ovrhu na zahtjev osobe koja u ovršnoj ispravi nije označena kao vjerovnik, odnosno protiv osobe koja u ovršnoj ispravi nije označena kao dužnik u slučaju iz članka 32. stavka 1. i 2. ovoga Zakona. Konačno odredbom čl.32. OZ/12 je propisano da se ovrha određuje na prijedlog i u korist osobe koja u ovršnoj ispravi nije

označena kao vjerovnik, ako ona javnom ili ovjerovljenom privatnom ispravom dokaže da je tražbina na nju prenesena ili da je na nju na drugi način prešla, a ako se prijenos ne može dokazati na taj način, prijenos tražbine dokazuje se pravomoćnom odlukom donesenom u parničnom postupku (st.1.), i da se odredba stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuje i na ovrhu protiv osobe koja u ovršnoj ispravi nije označena kao dužnik (st.2.).

Nije sporno da ovrhovoditelj raspolaže sa ovršnim ispravama – pravomoćnim rješenjima o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave donesenim po javnom bilježniku, i te isprave glase na M. M. kao dužnika (ovršenika) obveze. Isto tako nije sporno da je M. M. umro nakon što su navedene isprave donesene, i da ovrhovoditelj raspolaže i pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju, kojim su osobe protiv kojih je predložena ovrha u ovom predmetu utvrđene njegovim zakonskim nasljednicima. Unatoč tome, pogrešan je zaključak prvostupanjskog suda da je ovrhovoditelj bio u mogućnost temeljem navedenih isprava zatražiti od Agencije izravnu naplatu svoje tražbine protiv nasljednika ovršenika iz ovršnih isprava.

Naime, odredbama Zakona o nasljeđivanju (NN broj 48/03, 163/03, 35/05, 127/13 i 33/15 – dalje: ZN) propisano je da je nasljednik ostavitelja njegov univerzalni sukcesor, što znači da sva njegova prava i obveze u određenom momentu (časom smrti i otvaranja nasljedstva) prelaze na nasljednike – osim onih osobnih prava i obveza koje se gase njegovom smrću. Ovrhovoditelj bi, temeljem svih naprijed citiranih odredbi na koje se je pozvao i sud prvog stupnja, bio u mogućnost zahtijevati od Agencije izravnu naplatu protiv nasljednika dužnika ali samo pod uvjetom da je rješenjem o nasljeđivanju utvrđeno da konkretna točno određena obveza ostavitelja prelazi na njegove nasljednike, a kada se u ovom predmetu ne radi o takvoj situaciji za dopustivost ovrhe protiv nasljednika potrebno je utvrditi radi li se o osobnoj obvezi koja ne prelazi na nasljednike i za koju oni ne odgovaraju, a to nije ovlaštena utvrđivati Agencija već samo sud. Stoga ovrhovoditelj u navedenoj situaciji nije ni mogao ni trebao zahtijevati izravnu naplatu od Agencije, kako to pogrešno zaključuje sud prvog stupnja, već je naplatu svoje tražbine mogao zahtijevati samo u postupku sudske ovrhe, što je ovrhovoditelj i učinio, a sud prvog stupnja pogrešnom primjenom odredbe čl.211. OZ/12 prijedlog ovrhovoditelja neutemeljeno odbacio.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-202/18-2, od 24. IX. 2018.

SUDJELOVANJE JAVNIH BILJEŽNIKA U OVRSI – SUDSKA OVRHA

Na novčanim sredstvima na bankovnim računima - temeljem rješenja o ovrsi na pokretninama

(čl.285.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Kada je rješenjem javnog bilježnika ovrha određena na pokretninama ovršenika, ovrhovoditelj na temelju toga rješenja nije ovlašten predlagati sudsku ovrhu na novčanim sredstvima na bankovnim računima, već je ovlašten zahtijevati od suda samo sudsku provedbu ovrhe na pokretninama – a određivanje ovrhe na novčanim sredstvima po bankovnim računima samo primjenom pravila o promjeni sredstva i predmeta ovrhe ako ovrha na pokretninama nije moguća.

„Prema odredbi čl. 285. st. 1. Ovršnog zakona (NN broj 112/12, 25/13 – dalje: OZ) na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsi kojim je ovrha određena na drugom

predmetu, a ne na tražbini po računu kod banke ili na stalnom novčanom primanju, ovrhovoditelj može zatražiti od nadležnog suda da provede ovrhu na tom predmetu.

Pobijanim rješenjem ovrha je određena na temelju ovršnog rješenja o ovrsi javnog bilježnika kojim je ovrha određena na pokretninama ovršenice, što u smislu odredbe čl. 285. st. 1. OZ-a znači da je ovrhovoditelj na temelju tog rješenja javnog bilježnika samo ovlašten od nadležnog suda zatražiti da provede ovrhu na pokretninama ovršenice. Tek u situaciji da se rješenje o ovrsi javnog bilježnika na pokretninama ovršenika ne može provesti, ovrhovoditelj je u smislu čl. 5. st. 3. OZ-a ovlašten radi namirenja iste tražbine predložiti novo sredstvo ili predmet ovrhe.

Iz sadržaja priložena spisa broj Ovrj-1746/14 proizlazi da je ovrhovoditelj u skladu s odredbom čl. 285. st. 1. OZ-a podneskom od 28. svibnja 2014. predložio sudu provođenje ovrhe na pokretninama, no ovrha uopće nije provedena već je uslijed nedostataka u sadržaju pravomoćna rješenja o ovrsi, kojim nisu obuhvaćene sve ovršne radnje potrebne za provedbu ovrhe, obustavljena pravomoćnim rješenjem broj Ovrj-1746/14-12 od 10. prosinca 2015. Dakle, u tom je postupku provedbe ovrhe uslijed izostanka pokušaja pljenidbe ostalo neutvrđeno postoje li uopće pokretnine ovršenice koje mogu biti predmet ovrhe, što znači da nije utvrđeno ni da se rješenje o ovrsi javnog bilježnika ne može provesti na pokretninama, pa se osnovanim ukazuju žalbene tvrdnje kako nisu postojale zakonske pretpostavke za određivanje sudske ovrhe novim sredstvom i na novom predmetu ovrhe.

Prema tome, kako ovrha na pokretninama ovršenice uopće nije provedena, niti je utvrđeno da se ovrha na tom predmetu ne može provesti, to nisu bile ispunjene zakonske pretpostavke da se na temelju citiranog rješenja o ovrsi javnog bilježnika Vesne Pučar, a kojim je ovrha određena na pokretninama ovršenice, odredi sudska ovrha na novčanim sredstvima na računima ovršenice. Zbog toga je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je pobijanim rješenjem protivno odredbi čl. 285. st. 1. u vezi čl. 5. st. 3. OZ-a odredio ovrhu na novčanim sredstvima na računima ovršenice.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-189/18-4, od 23. XI. 2018.